

การประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้กับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนใน อำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง

135/6

คณาธิป มณีโรจน์

642063132015

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาการปกครอง

คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

พุทธศักราช 2565

การประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้กับการพัฒนาคุณภาพชีวิต ของประชาชนใน อำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง

คณาธิป มณีโรจน์

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการปกครอง
คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
พุทธศักราช 2565
(ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย)

AN INTEGRATION OF SELF-SUFFICIENCY ECONOMY PHILOSOPHY PRINCIPLE IN LIFE QUALITY DEVELOPMENT OF PEOPLE IN PABON DISTRICT, PATTHALUNG PROVINCE

KHANATHIP MANEEROD

A THEMATIC PAPER SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMMENT OF THE REQUIREMENTS
FOR THE DEGREE OF MASTER OF POLITICAL SCIENCE
PROGRAM IN GOVERNMENT
FACULTY OF SOCIAL SCIENCES
MAHAMAKUT BUDDHIS UNIVERSITY
2023

(COPYRIGHT OF MAHAMAKUT BUDDHIST UNIVERSITY)

บทคัดย่อ

หัวข้อสารนิพนธ์ : **การประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้กับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในอำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง**

ชื่อนักศึกษา : **คณาธิป มณีโรจน์**

ชื่อปริญญา : **รัฐศาสตรมหาบัณฑิต**

สาขาวิชา : **การปกครอง**

ปีพุทธศักราช : **2566**

อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก : **พระมหาเอกกวิน ปิยวีโร, ดร.**

อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม : **ดร. สุปรีชา ชำนาญพุฒิพร**

สารนิพนธ์นี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้กับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในอำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง 2) เพื่อศึกษาแนวทางการส่งเสริมการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้กับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในอำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ ได้แก่ประชาชนในอำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างจากสูตรของ ทาโร่ ยามาเน่ ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 396 คน จากจำนวนทั้งหมด 47,777 คน และ เชิงคุณภาพ ได้แก่ นักวิชาการทางรัฐศาสตร์ ผู้เชี่ยวชาญ ปราชญ์ชุมชน จำนวน 5 คน เป็นการศึกษาวิจัยแบบผสานวิธี (Mixed method research) เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามและการสัมภาษณ์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์ข้อมูลคุณภาพด้วยการพรรณนา

ผลการวิจัยพบว่า :

1. ระดับการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้กับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในอำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.21, S.D. = 0.63) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านโดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยพบว่า ด้านความมีเหตุผล มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\overline{X}$ = 4.24, S.D. = 0.65) รองลงมาคือ ด้านการมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\overline{X}$ = 4.21, S.D. = 0.64) ด้านความพอประมาณ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\overline{X}$ = 4.21, S.D. = 0.62) และด้านเงื่อนไขความรู้มีค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$ = 4.21, S.D. = 0.62) และด้านเงื่อนไขคุณธรรมมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\overline{X}$ = 4.17, S.D. = 0.63)

2. ข้อเสนอแนะแนวทางการส่งเสริมการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้กับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในอำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง คือ 1. ด้านความพอประมาณ ไม่

ควรสร้างภาระหนี้สินเกินตัว ควรรวมกลุ่มกันทำเกษตรอินทรี ผลผลิตที่ได้ปลอดภัยต่อผู้บริโภค และสิ่งแวดวล้อม ต้นทุนน้อย ควรใช้ทรัพยกรที่มีอยู่ในชุมชนให้ได้ประโยชน์มากที่สุด ควรมีความอดทนต่อความยากลำบากในอาชีพของตนเอง และพยายามเพิ่มพูนความรู้ของตนอยู่เสมอ 2. ด้านความมีเหตุผล ควรใช้สติปัญญาและเหตุผลไตร่ตรองหาสาเหตุและแก้ไขปัญหา ต่าง ๆ ด้วยความสามารถ ควรตระหนักในการใช้ทรัพยกรธรรมชาติที่มีในชุมชน ควรวางแผนในการใช้จ่ายของตนเองและครอบครัว 3. ด้านการมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี ควรออมเงินเพื่อเป็นทุนสำรองยามฉุกเฉินและเป็นหลักประกัน ในอนาคตเมื่อเราเจ็บป่วย หรือจำเป็นต้องใช้ ประกอบอาชีพที่ไม่กระทบกับคนรอบข้างและสิ่งแวดล้อม สืบทอดภูมิปัญญาในท้องถิ่นให้ลูกหลานสืบต่อไป 4. ด้านเงื่อนไขความรู้ หาเหตุผลและจุดที่ผิดพลาดและแก้ไขด้วยสติ ปัญญา ความรอบคอบ พัฒนาวิธีการเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ ใช้เทคโนโลยีให้เกิดประโยชน์กับชุมชนได้มากที่สุด ควรถ่ายทอดความรู้หรือความชำนาญให้กับเพื่อนบ้าน กล้าเสนอแนะเมื่อพบช่องทางที่ดีกว่า จากเหตุที่ปรากฏและไตร่ตรอง 5. ด้านเงื่อนไขคุณธรรม ควรมีความซื่อสัตย์สุจริตในการดำเนินชีวิตทั้งต่อตนเองและผู้อื่น ต้องมีบรรทัดฐาน หรือกฎเกณฑ์ ที่ทุกคนยอมรับ และส่งเสริมให้ทุกคนปฏิบัติตาม ควรช่วยเหลือผู้อื่นทั้งสมาชิกในครอบครัวและชุมชน

คำสำคัญ : การประยุกต์, หลักเศรษฐกิจพอเพียง, พัฒนาคุณภาพชีวิต

ABSTRACT

Thematic Topic	**: An Integration of Self-Sufficiency Economy Philosophy Principle in Life Quality Development of People in Pabon District, Patthalung Province**
Student's Name	**: Khanathip Maneerod**
Degree Name	**: Master of Political Science**
Program	**: Government**
Anno Domini	**: 2023**
Advisor	**: Phramaha Ekkawin Piyaweero, Dr.**
C0-Advisor	**: Dr. Supreecha Chumnanphuttiphon**

The purposes of this research were to: 1) To study the application of sufficiency economy philosophy to improve the quality of life of the people in Pa Bon District. Phatthalung Province, and 2) To study ways to promote the application of the Sufficiency Economy Philosophy to improve the quality of life of the people in Pa Bon District. Phatthalung Province. The sample used Including people in Pa Bon District Phatthalung Province By using the random sampling method from Taro Yamane's formula, there were 396 samples from a total of 47,777 people and the qualitative ones were 5 political science academics, experts and community philosophers. It is an integrated research study. Data were collected using questionnaires and interviews. Statistics used in data analysis were frequency distribution, percentage, mean, standard deviation. and analyzed the quality data by descriptive methods.

The study results revealed that:

1. The level of application of the sufficiency economy philosophy to the quality of life development of the people in Pa Bon District. Phatthalung Province Overall, it was at a high level ($\overline{X}$ = 4.21, S.D. = 0.63). rationality had the highest mean ($\overline{X}$ = 4.24, S.D. = 0.65), followed by good self-immunity had the highest mean ($\overline{X}$ = 4.21, S.D. = 0.64). had the highest mean ($\overline{X}$ = 4.21, S.D. = 0.62) and the knowledge condition had the mean ($\overline{X}$ = 4.21, S.D. = 0.62) and the moral condition had the lowest mean ($\overline{X}$ = 4.17, S.D. = 0.63)

2. Suggestions for the promoting the application of the sufficiency economy philosophy to improve the quality of life of the people in Pa Bon District Phatthalung Province: 1) Moderation you shouldn't overload your debt. Should group together to do organic farming products that are safe for consumers and the environment, low cost, should use the resources available in the community for the most benefit. Should have patience for the hardships of one's career. and always trying to increase their knowledge, 2) Rationality wisdom and reason should be used to find causes and solve problems with ability. Should be aware of the use of natural resources available in the community. Should plan on spending for yourself and your family. 3) Good self-immunity you should save money as an emergency fund and as collateral. In the future when we are sick or required get a job that doesn't affect people around you and the environment. Passing on local wisdom to descendants 4) terms of knowledge find reasons and mistakes and fix them with wisdom, wisdom and prudence. Develop ways to learn new things. Use technology to benefit the community as much as possible. Knowledge or expertise should be transferred to neighbors. Dare to suggest when finding a better channel from what appears and reflects. 5) moral conditions They should be honest in their lives, both to themselves and to others. There must be norms or rules that everyone accepts. and encourage everyone to follow Should help others, both family members and the community.

Key words: application, Sufficiency Economy, improve quality of life

กิตติกรรมประกาศ

สารนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความอนุเคราะห์จากพระอาจารย์พระมหาเอกกวิน ปิยวีโร, ดร. อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก และอาจารย์ ดร.สุปรีชา ชำนาญพุฒิพร อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม และคณะกรรมการสอบปากเปล่าทุกท่าน ขอขอบพระคุณที่ได้ให้คำชี้แนะและแนะนำในการทำสารนิพนธ์ให้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

ขอขอบพระคุณคณาจารย์ในภาควิชาที่ได้ให้ความเมตตาชี้แนะแนวทางในการศึกษาตลอดถึงในการทำสารนิพนธ์ครั้งนี้ให้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี และขอบขอบคุณเพื่อนนักศึกษาทุกคนที่ให้ความเมตตาช่วยเหลือในด้านการเรียนพร้อมทั้งคำแนะนำเพิ่มเต็มที่เป็นประโยชน์ ตลอดถึงให้คนกำลังใจในการทำสารนิพนธ์ในครั้งนี้

ขอขอบพระคุณต่อคณาจารย์และเจ้าหน้าที่ภาควิชามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยที่ได้ให้ความรู้พร้อมคำแนะนำแก่ผู้วิจัยขอขอบคุณเพื่อน ๆ และผู้ที่เกี่ยวข้องซึ่งได้ให้ความเมตตาในการอำนวยความสะดวกต่อการแจกแบบสอบถาม และเก็บรวบรวมข้อมูลที่เป็นรายละเอียดในการทำสารนิพนธ์ในครั้งนี้

อานิสงส์ใดที่จะพึงบังเกิดจากการทำวิจัยนี้ ผู้วิจัยขอน้อมบูชาคุณพระรัตนตรัยคุณบิดา คุณมารดา คุณครูอาจารย์ ผู้มีอุปการคุณทุกท่านที่มีส่วนช่วยเหลือในการทำสารนิพนธ์ในครั้งนี้

ขอขอบพระคุณท่านผู้ประสานงานข้อมูลการทำสารนิพนธ์ และผู้ใกล้ชิดที่ให้กำลังใจและสนับสนุนในทุก ๆ เรื่องจนทำให้ผู้จัดทำสารนิพนธ์ได้รับประโยชน์

คณาธิป มณีโรจน์

สารบัญคำย่อ

คำย่อชื่อคัมภีร์ในพระไตรปิฎกและคัมภีร์สำคัญทางพระพุทธศาสนา

อักษรย่อในวิทยานิพนธ์เล่มนี้ ใช้อ้างอิงจาก พระไตรปิฎกฉบับภาษาไทย ฉบับมหามกุฏราชวิทยาลัยในพระบรมราชูถัมภ์ พิมพ์เนื่องจากในโอกาสครบ 20 ปี แห่งพระราชวงศ์จักรี กรุงรัตนโกสินทร์ พ.ศ. 2525 โดยอ้างอิงตามลำดับคัมภีร์ ดังนี้

คำย่อ		**คำเต็ม**	
พระสุตตันตปิฎก			
องฺ.ทสก.	พระสุตตันตปิฎก	อังคุตตรนิกาย	ทสกนิบาต
องฺ.สตฺตก.	พระสุตตันตปิฎก	อังคุตตรนิกาย	สัตตกนิบาต
องฺ.เอกก.	พระสุตตันตปิฎก	อังคุตตรนิกาย	เอกกนิบาต
ที.ปา.	พระสุตตันตปิฎก	ทีฆนิกาย	ปาฏิกวรรค
ที.ม.	พระสุตตันตปิฎก	ทีฆนิกาย	มหาวรรค
ขุ.ขุ.	พระสุตตันตปิฎก	ขุททกนิกาย	ขุททกปาฐะ
สํ.ส.	พระสุตตันตปิฎก	สังยุตตนิกาย	สคาถวรรค
ม.ม.	พระสุตตันตปีฎก	มัชฌิมนิกาย	มัชฌิมปัณณาสก์

การระบุเลขหมายพระไตรปิฎก

สำหรับตัวเลขที่อยู่หลังคัมภีร์ ผู้วิจัยใช้แบบ 3 ตอน คือ เลขเล่ม เลขข้อ และเลขหน้าตามลำดับ ตัวอย่าง เช่น องฺ.สตตก. 23/74/ 122. หมายความว่า สุตตันตปิฎก อังคุตตรนิกาย สัตตกนิบาต เล่ม 23 ข้อ 74 หน้า 122.

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย ..... **จ**

บทคัดย่อภาษาอังกฤษ ..... **ช**

กิตติกรรมประกาศ ..... **ฌ**

สารบัญ ..... **ญ**

สารบัญตาราง ..... **ฎ**

สารบัญภาพ ..... **ฐ**

บทที่

1 บทนำ **1**

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา 1

1.2 คำถามการวิจัย 3

1.3 วัตถุประสงค์ของการวิจัย 3

1.4 ขอบเขตของการวิจัย 3

1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ 4

1.6 นิยามศัพท์เฉพาะ 4

2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง **6**

2.1 แนวคิดและทฤษฎีปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง 6

2.2 แนวคิดและทฤษฎีการประยุกต์ใช้หลักเศรษฐกิจพอเพียง 16

2.3 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพชีวิต 18

2.4 บริบทพื้นที่ 28

2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง 30

2.6 กรอบแนวคิดในการวิจัย 37

3 วิธีการดำเนินการวิจัย **38**

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง 38

3.2 วิธีดำเนินการวิจัย 38

3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย 40

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

3.4 การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ 41
3.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล 42
3.6 การวิเคราะห์ข้อมูล 42
3.7 สถิติที่ใช้ในการวิจัย 43
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล..... 44
4.1 การนำเสนอการวิเคราะห์ข้อมูล 45
4.2 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล 45
4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล 45
5 สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ 65
5.1 สรุป 67
5.2 อภิปรายผล 73
5.3 ข้อเสนอแนะ 78
บรรณานุกรม 80
ภาคผนวก 84
ภาคผนวก ก รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือวิจัย..... 85
ภาคผนวก ข หนังสือขอความอนุเคราะห์ผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือวิจัย 87
ภาคผนวก ค หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บรวมรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย 91
ภาคผนวก ง แบบสอบถามที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย 99
ภาคผนวก จ ผลการประเมินค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถามและการคำนวณหาค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ 110
ประวัติผู้วิจัย 122

สารบัญตาราง

ตารางที่ **หน้า**

3.1 แสดงประชากรและกลุ่มตัวอย่าง 39

4.1 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามเพศ 45

4.2 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามอายุ 46

4.3 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระดับการศึกษา 46

4.4 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามอาชีพ 47

4.5 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามรายได้ต่อเดือน 47

4.6 ค่าเฉลี่ย (μ) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) และระดับการการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้กับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชานในอำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง โดยรวม 48

4.7 ค่าเฉลี่ย (μ) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) และระดับการการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้กับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชานในอำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง ด้านความพอประมาณ 49

4.8 ค่าเฉลี่ย (μ) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) และระดับการการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้กับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชานในอำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง ด้านความมีเหตุผล 49

4.9 ค่าเฉลี่ย (μ) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) และระดับการการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้กับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชานในอำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง ด้านการมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี 51

4.10 ค่าเฉลี่ย (μ) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) และระดับการการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้กับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชานในอำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง ด้านเงื่อนไขความรู้ 52

4.11 ค่าเฉลี่ย (μ) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) และระดับการการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้กับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชานในอำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง ด้านเงื่อนไขคุณธรรม 53

4.12 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางส่งเสริมการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้กับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในอำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง 53

4.13 แสดงแนวคิดหลักจากการให้สัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลสำคัญ 62

สารบัญภาพ

ภาพที่ **หน้า**

2.1 ปรัญญาเศรษฐกิจเพียง..... 12
2.2 กรอบแนวคิดการวิจัย 35

บทที่ 1
บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

มนุษย์ ถือว่าเป็นทรัพยากรสำคัญของการพัฒนาประเทศ เป้าหมายของการพัฒนาประเทศคือการส่งเสริมให้ประชาชนมีชีวิตที่ดี และมีความเป็นอยู่ที่เป็นสุข ไม่ว่าจะเป็นด้านเศรษฐกิจ สังคม เทคโนโลยี ความสะดวกสบายในชีวิตประจำวัน รวมทั้งการส่งเสริมสุขภาพที่ปราศจากโรคภัยไข้เจ็บ มีสภาพจิตใจที่ดี สิ่งเหล่านี้ล้วนเป็นประเด็นที่มุ่งส่งเสริมคุณภาพชีวิตของประชาชนให้ดีขึ้นหากประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีย่อมทำให้มีความสามารถในการพัฒนาทั้งตัวเอง สังคม และสิ่งแวดล้อมให้เกิดคุณค่าหรือประโยชน์สูงสุด ปัญหาต่าง ๆ ในสังคมก็จะลดลงหรือหมดไปได้ (สามารถ สง่างาม, 2554, หน้า 1) ซึ่งการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนถือเป็นภารกิจหลักที่ทุกภาคส่วนต่างให้ความสำคัญ โดยเฉพาะอย่างยิ่งหน่วยงานภาครัฐ ได้มีการกำหนดนโยบาย แผนงาน/โครงการต่าง ๆ ที่จะใช้ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนให้ดียิ่งขึ้น อาทิ นโยบายรัฐบาลของพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา ได้กำหนดให้หน่วยงานของรัฐดำเนินการยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนด้วยการลดความเหลื่อมล้ำของสังคม สร้างโอกาส สร้างอาชีพ การมีรายได้ที่มั่นคง และส่งเสริมคุณภาพชีวิตให้แก่ผู้สูงอายุด้วยการมีงานทำหรือกิจกรรมที่เหมาะสม รวมทั้งการวางรากฐานพัฒนา และเสริมความเข้มแข็งให้แก่การให้บริการด้านสาธารณสุขและสุขภาพของประชาชนโดยเน้นความทั่วถึง ความมีคุณภาพ และประสิทธิภาพ (สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี, 2557, หน้า 4-7) นอกจากนี้ยังได้มีเป้าหมายในการยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนคนไทยทุกกลุ่มให้ดีขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มคนที่ยังต้องการเติมเต็มศักยภาพหรือผู้ด้อยโอกาส หรือที่กำลังประสบกับปัญหาความยากจนอย่างมาก จะต้องทำให้คนในกลุ่มเหล่านี้สามารถมี “โอกาสทางสังคม (Social Mobility)” โดยเน้นป้องกันความเสี่ยงจากการตกอยู่ในวงจรแห่งความล้มเหลวหรือกับดักความยากจน ในลักษณะการให้แต้มต่อและสร้างโอกาส พร้อมกับการเสริมสร้างศักยภาพไปที่ตัวคน ครอบครัว และชุมชน (กองบริหารงานวิจัยและประกันคุณภาพการศึกษา, 2559, หน้า 25)

แต่อย่างไรก็ตาม การผลักดันขับเคลื่อนการพัฒนาดังกล่าวอาจยังไม่เกิดผลสัมฤทธิ์อย่างเต็มที่ เนื่องจากข้อจำกัดหลายด้าน อาทิ คุณภาพของคนไทยยังต่ำ แรงงานส่วนใหญ่มีปัญหาทั้งในเรื่ององค์ความรู้ ทักษะ และทัศนคติ สังคมขาดคุณภาพและมีความเหลื่อมล้ำสูง ซึ่งเป็นอุปสรรคต่อการยกระดับศักยภาพการพัฒนา โครงสร้างประชากรจะเข้าสู่สังคมสูงวัยอย่างสมบูรณ์ ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่เสื่อมโทรมอย่างรวดเร็ว ซึ่งเป็นทั้งต้นทุนในเชิงเศรษฐกิจและผลกระทบร้ายแรงต่อคุณภาพชีวิตประชาชน ในขณะที่การบริหารจัดการภาครัฐยังขาดประสิทธิภาพ

ขาดความโปร่งใส และมีปัญหาคอร์รัปชั่นเป็นวงกว้าง (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2559, หน้า 1) ดังนั้นการน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช พระราชทานไว้ให้ปวงชนชาวไทย เพื่อนำมาใช้เป็นแนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิต และเป็นรากฐานของวิธีคิดและวิถีปฏิบัติในการดำเนินชีวิต โดยยึดหลักทางสายกลางเพื่อให้ประชาชนมีทักษะในการดำเนินชีวิตอย่างพอเพียง มีความรู้ความเข้าใจ และสามารถนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างมีวิจารณญาณบนหลักการของความพอประมาณ มีเหตุผล มีภูมิคุ้มกัน มีความรอบรู้ และคุณธรรมเป็นพื้นฐานในการดำเนินชีวิตและการปฏิบัติภารกิจหน้าที่เพื่อเจริญก้าวหน้าไปอย่างสมดุล พร้อมรับการเปลี่ยนแปลง และสามารถดำเนินชีวิตได้อย่างปกติสุขอย่างยั่งยืน (เทศบาลนครตรัง, 2560, หน้า 10)

อำเภอป่าบอน เป็นอำเภอ 1 ใน 10 อำเภอของจังหวัดพัทลุง การตั้งอำเภอป่าบอนเริ่มขึ้นเมื่อประมาณปี 2524 และได้รับการพัฒนามาจนเป็นอำเภอป่าบอน ซึ่งประกอบด้วย 5 ตำบล 50 หมู่บ้าน 1 เทศบาลตำบล มีศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง เช่น ศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเดียงบ้านพรุพ้อใต้ ตำบลโคกทราย, ศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเดียงบ้านในกอยสวนอินทผาลัม, ศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเดียงบ้านหลักสิบ ตำบลทุ่งนารี, ศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเดียงบ้านสายกลาง ตำบลหนองธง ประชาชนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นส่วนใหญ่ กอปกับประชาชนส่วนใหญ่ยังยากจน จนได้มีการจัดตั้งศูนย์อำนวยการปฏิบัติการขจัดความยากจนและพัฒนาคนทุกช่วงวัยอย่างยั่งยืนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอำเภอป่าบอนขึ้นเมื่อวันที่ 13 พฤษภาคม 2564 เพื่อเป็นกลไกเชิงนโยบายในการดำเนินการแก้ไขปัญหาความยากจน ลดความเหลื่อมล้ำและการพัฒนาคนทุกช่วงวัย เพื่อให้เกิดการแก้ไขปัญหาและการพัฒนาที่เกี่ยวข้องอย่างบูรณาการเป็นรูปธรรมและยั่งยืน (สำนักงานอำเภอป่าบอน, 2564, หน้า 1)

จากข้อมูลข้างต้น เป็นเหตุผลผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาประเด็นการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้กับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในอำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง ได้อย่างไร เนื่องจากหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เป็นหลักการสำคัญที่สามารถช่วยขจัดปัญหาความยากจนให้กับประชาชนและได้รับการยอมรับไปทั่วโลก นอกจากนี้ผู้วิจัยยังสนใจศึกษาประเด็นแนวทาง การส่งเสริมการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้กับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนด้วยกระบวนการใดบ้าง

1.2 คำถามการวิจัย

1.2.1 การประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้กับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในอำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง มีผลอย่างไร

1.2.2 การส่งเสริมการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้กับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในอำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง มีแนวทางอย่างไรบ้าง

1.3 วัตถุประสงค์การวิจัย

1.3.1 เพื่อศึกษาการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้กับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในอำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง

1.3.2 เพื่อศึกษาแนวทางการส่งเสริมการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้กับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในอำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง

1.4 ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มุ่งเน้นศึกษาเรื่อง การประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้กับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในอำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง โดยผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตการศึกษาไว้ดังนี้

1.4.1 ขอบเขตด้านประชากร แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม

1.4.1.1 ประชากรสำหรับการวิจัยเชิงปริมาณ

ได้แก่ ประชาชนในพื้นที่อำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง จำนวน 47,777 คน (สำนักทะเบียน อำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุงข้อมูล ณ วันที่ 1 สิงหาคม 2565)

1.4.1.2 ประชากรสำหรับการวิจัยเชิงคุณภาพ

ได้แก่ นักวิชาการทางด้านรัฐศาสตร์ นักการเมืองในพื้นที่ และ ปราชญ์ชุมชน/ผู้นำเกษตรกรที่นำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ จำนวน 5 คน

1.4.2 ขอบเขตด้านเนื้อหา ได้แก่ การประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้กับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในอำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง ประกอบด้วย 5 ด้าน คือ 1) ด้านความพอประมาณ 2) ด้านความมีเหตุผล 3) ด้านการมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี 4) ด้านเงื่อนไขความรู้ และ 5) ด้านเงื่อนไขคุณธรรม

1.4.3 ขอบเขตด้านพื้นที่ ได้แก่ อำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง

1.4.4 ขอบเขตด้านระยะเวลา

ระหว่างวันที่ 1 สิงหาคม 2565 – 30 กุมภาพันธ์ 2566

1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1.5.1 ทำให้ทราบการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้กับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในอำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง

1.5.2 ทำให้ได้แนวทางการส่งเสริมการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้กับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในอำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง

1.5.3 สามารถนำผลการวิจัยและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการส่งเสริมการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้กับการพัฒนาคุณภาพชีวิตไปดำเนินการต่อไปในอนาคต และยังสามารถเป็นตัวอย่างให้กับท้องที่อื่น ๆ นำไปปฏิบัติได้

1.6 นิยามศัพท์เฉพาะ

1.6.1 ความพอประมาณ หมายถึง ความพอดีที่ไม่มากหรือไม่น้อยจนเกินไป และไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น

1.6.2 ความมีเหตุผล หมายถึง การใช้เหตุผลตัดสินใจเรื่องต่าง ๆ โดยพิจารณาปัจจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องอย่างมีเหตุมีผล

1.6.3 การมีภูมิคุ้มกันที่ดี หมายถึง การเตรียมตนเองให้พร้อมให้มีสภาพรองรับต่อผลกระทบใด ๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายในได้เป็นอย่างดี

1.6.4 เงื่อนไขความรู้ หมายถึง ความรอบรู้ ความรอบคอบและความระมัดระวังในการดำเนินชีวิต และการประกอบการงาน

1.6.5 เงื่อนไขคุณธรรม หมายถึง การยึดถือคุณธรรมต่าง ๆ อาทิ ความซื่อสัตย์ ความอดทนความเพียร การมุ่งประโยชน์ส่วนรวมและการแบ่งปัน

1.6.6 การพัฒนาคุณภาพชีวิต หมายถึง การทำใหประชาชนในอำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุงมีชีวิตที่มีความสมบูรณ์ทั้งกาย ใจ สังคมและปัญญา

1.6.8 ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง หมายถึง ปรัชญาที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาล ที่ 9 ทรงมีพระราชดำรัสแนะแนวทางการดำเนินชีวิตแก่พสกนิการชาวไทย ประกอบด้วย ความพอประมาณ ความมีเหตุผล การมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี เงื่อนไขความรู้ และเงื่อนไขคุณธรรม

1.6.9 เพศ หมายถึง เพศของผู้ตอบแบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 2 เพศ คือ 1) เพศชาย และ 2) เพศหญิง

1.6.10 อายุ หมายถึง อายุของผู้ตอบแบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 4 ช่วง คือ 1) 18-30 ปี, 2) 31-40 ปี, 3) 41-50 ปี, 4) 51 ปีขึ้นไป

1.6.11 ระดับการศึกษา หมายถึง หมายถึง ระดับการศึกษาสูงสุดของผู้ตอบแบบสอบถาม สำหรับสารนิพนธ์ฉบับนี้แบ่งเป็น 5 ระดับ คือ 1) ระดับประถมศึกษา, 2) ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น, 3) มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช., 4) ระดับอนุปริญญา/ปวส., 5) ระดับปริญญาตรีขึ้นไป

1.6.12 อาชีพ หมายถึง อาชีพของผู้ตอบแบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 5 อาชีพ คือ 1) เกษตร/รับจ้าง, 2) ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว, 3) รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ, 4) แม่บ้าน/พ่อบ้าน, 5) อื่น ๆ

1.6.13 รายได้ หมายถึง หมายถึง รายได้ต่อเดือนของผู้ตอบแบบสอบถาม แบ่งเป็น 4 ช่วง คือ 1) ต่ำกว่า 10,000 บาท, 2) 10,001 - 15,000 บาท, 3) 15,001 – 20,000 บาท, 4) 20,001 บาทขึ้นไป

1.6.14 ประชาชน หมายถึง ประชาชนที่มีทะเบียนบ้านอาศัยอยู่ในอำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง

1.6.15 อำเภอป่าบอน หมายถึง เป็นอำเภอหนึ่งในจังหวัดพัทลุง และมีการจัดตั้งเป็นอำเภอเมื่อปี พ.ศ.2524 ประชากรส่วนใหญ่มีอาชีพเกษตรกรรม

บทที่ 2
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษา “การประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้กับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในอำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง” ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อกำหนดเป็นกรอบในการดำเนินวิจัย ดังต่อไปนี้

2.1 แนวคิดและทฤษฎีปรัชญาเศรษฐกิจกิจพอเพียง

2.2 แนวคิดและทฤษฎีการประยุกต์ใช้หลักเศรษฐกิจพอเพียง

2.3 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพชีวิต

2.4 บริบทพื้นที่ที่ใช้ในการวิจัย

2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.6 สรุปกรอบแนวคิดในการวิจัย

2.1 แนวคิดและทฤษฎีปรัชญาเศรษฐกิจกิจพอเพียง

2.1.1 ความหมายของเศรษฐกิจพอเพียง

เศรษฐกิจพอเพียง เป็นปรัชญาชี้ถึงแนวการดำรงอยู่ และปฏิบัติตนของประชาชนในทุกระดับตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชนจนถึงระดับรัฐ ทั้งในการพัฒนา และบริหารประเทศให้ดำเนินไปใน ทางสายกลาง โดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจเพื่อให้ก้าวทันต่อโลกยุคโลกาภิวัตน์

ความพอเพียง หมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล รวมถึงความจำเป็นที่จะต้องมีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีพอสมควร ต่อการมีผลกระทบใด ๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอก และภายใน ทั้งนี้จะต้องอาศัยความรอบรู้ ความรอบคอบ และความระมัดระวังอย่างยิ่งในการนำวิชาการต่าง ๆ มาใช้ในการวางแผน และการดำเนินการทุกขั้นตอน และขณะเดียวกันจะต้องเสริมสร้างพื้นฐานจิตใจของคนในชาติโดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ของรัฐ นักทฤษฎี และนักธุรกิจในทุกระดับให้มีสำนึกในคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต และให้มีความรอบรู้ที่เหมาะสม ดำเนินชีวิต ด้วยความอดทน ความเพียร มีสติ ปัญญา และความรอบคอบ เพื่อให้สมดุล และพร้อมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว และกว้างขวางทั้งด้านวัตถุ สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมจากโลกภายนอกได้เป็นอย่างดี

อำพล เสนาณรงค์ (2550, หน้า 2) ได้กล่าวถึง เศรษฐกิจพอเพียงเป็นปรัชญา หรือแนวปฏิบัติ ซึ่งพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงปรารถนาจะให้รากแก้วในสังคมได้ยึดเป็นแนวดำรงชีวิตเพื่อความอยู่ดีกินดี ซึ่งองค์ประกอบสำคัญของเศรษฐกิจพอเพียงมีด้วยกัน 7 ข้อ คือ พึ่งพาตนเองพอประมาณ

เดินสายกลาง มีภูมิคุ้มกัน มีเหตุผล เป็นคนดี และรู้รักสามัคคี โดยหลักสำคัญทั้ง 7 ข้อนี้ คนทุกกลุ่มทุกอาชีพสามารถน้อมนำไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตให้ได้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้

สุเมธ ตันติเวชกุล (2550, หน้า 56) ได้อธิบายว่า ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริ จึงประกอบหลักการหลักวิชา และหลักธรรมหลายประการ อาทิ 1) เป็นปรัชญาแนวทางการดำรงอยู่และปฏิบัติตนของประชาชนในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชน จนถึงระดับรัฐ 2) เป็นปรัชญาในการพัฒนาและบริหารประเทศให้ดำเนินไปในทางสายกลาง 3) จะช่วยพัฒนาเศรษฐกิจให้ก้าวทันโลกยุคโลกาภิวัตน์ เพื่อให้สมดุล และพร้อมต่อการ รองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วกว้างขวาง ทั้งด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมจากโลก ภายนอกได้อย่างดี 4) ความพอเพียงหมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล รวมถึงความจำเป็นที่ จะต้องมีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีพอสมควรต่อการมีผลกระทบใด ๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้ง ภายนอกและภายใน 5) จะต้องอาศัยความรอบรู้ ความรอบคอบ และความระมัดระวังอย่างยิ่งในการนำ วิชาการต่าง ๆ มาใช้ในการวางแผนและการดำเนินการทุกขั้นตอน และ 6) จะต้องเสริมสร้างพื้นฐานจิตใจของคนในชาติ โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ของรัฐ นักทฤษฎี และนักธุรกิจในทุกระดับให้มีสำนักในคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต และให้มีความรอบรู้ที่เหมาะสม ดำเนินชีวิตด้วยความอดทน ความเพียร มีสติปัญญา และความรอบคอบ

นอกจากนี้ สุเมธ ตันติเวชกุล (2550, หน้า 78) ได้อธิบายถึง พระราชดำรัสพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่ คำว่า ความพอเพียง หมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล รวมถึงความจำเป็นที่จะต้องมีระบบภูมิคุ้มกัน ในตัวดีพอสมควรต่อผลกระทบใด ๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายในทั้งนี้จะต้องอาศัยความรอบรู้ ความรอบคอบ และความระมัดระวังอย่างยิ่งในการนำวิชาต่าง ๆ มาใช้ในการวางแผน และดำเนินการทุกขั้นตอนและขณะเดียวกันจะต้องเสริมสร้างพื้นฐานจิตใจของคนในชาติโดยเฉพาะ เจ้าหน้าที่ของรัฐ นักทฤษฎี และนักธุรกิจในทุกระดับให้มีสำนึกในคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริตและให้มีความรอบรู้ที่เหมาะสม ดำเนินชีวิตด้วยความอดทน ความเพียร มีสติปัญญา และความรอบคอบ เพื่อให้สมดุลและพร้อมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและกว้างขวางทั้งด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมจากโลกภายนอกได้เป็นอย่างดี นอกจากนี้ สุเมธ ตันติเวชกุล (2550, หน้า 83) ได้อธิบายถึง การนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ให้ประสบความสำเร็จได้นั้น สิ่งที่ต้องคำนึงถึง คือ การมีสติพิจารณาตัวเอง รู้จักใช้ทรัพยากรให้เพียงพอและเหมาะสม อย่าให้มากเกินไปหรือน้อยเกินไป ซึ่งทุกจังหวัดต้องสำรวจจำนวนข้าราชการพร้อม ศักยภาพข้าราชการ และวางแผนการทำงานให้เกิดการพัฒนาในแต่ละจังหวัด ไม่จำเป็นต้องดำเนินงานในลักษณะที่เหมือนกันก็ได้ รู้จักใช้เหตุและผล พร้อมกับสติปัญญา ด้วยความระมัดระวังและรอบคอบ รู้จักปรับปรุงพัฒนาตัวเองให้รอบรู้อยู่เสมอ และที่สำคัญ คือ ต้องมีความซื่อสัตย์สุจริต เพราะหากข้าราชการไม่ซื่อสัตย์สุจริตแล้วจะเกิดความเดือดร้อนต่อประชาชนและประเทศชาติ

สุเมธ ตันติเวชกุล (2549, หน้า 39-45) ได้อธิบายถึง เศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริอยู่เหนือกว่าเศรษฐกิจแบบทุนนิยมของตะวันตก ซึ่งเกี่ยวกับเรื่องวัตถุที่เป็นรูปธรรม เช่น เงิน ทรัพย์สิน กำไร ไม่เกี่ยวกับเรื่องจิตใจซึ่งเป็นนามธรรม แต่เศรษฐกิจพอเพียงมีขอบเขตกว้างขวางกว่าเศรษฐกิจนายทุนหรือเศรษฐกิจธุรกิจ เพราะครอบคลุมถึง 4 ด้าน คือ 1) มิติด้านเศรษฐกิจ เศรษฐกิจพอเพียงเป็นเศรษฐกิจแบบพออยู่พอกินให้มีความขยันหมั่นเพียร ประกอบสัมมาอาชีพเพื่อให้พึ่งตนเองได้ให้พ้นจากความยากจน การปฏิบัติตามทฤษฎีใหม่ตามแนวพระราชดำริเป็นตัวอย่างของการปฏิบัติตามเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งได้ช่วยให้เกษตรกรจำนวนมากมีรายได้เพิ่มสูงขึ้น และมีชีวิตที่เป็นสุขตามสมควรแก่อัตภาพพ้นจากการเป็นหนี้และความยากจน สามารถพึ่งตนเองได้ มีครอบครัวที่อบอุ่นและเป็นสุข 2) มิติด้านจิตใจ เศรษฐกิจพอเพียงเน้นที่จิตใจที่รู้จักพอ คือ พอดี พอประมาณ และพอใจในสิ่งที่มี ยินดีในสิ่งที่ได้ ไม่โลภ เศรษฐกิจพอเพียงจะต้องเริ่มที่ตัวเองโดยสร้างรากฐานทางจิตใจที่มั่งคง โดยเริ่มจากใจที่รู้จักพอเป็นการปฏิบัติตามทางสายกลางหรือมัชฌิมาปฏิปทา 3) มิติด้านสังคม เศรษฐกิจพอเพียงมุ่งให้เกิดสังคมที่มีความสุขสงบ ประชาชนมีความเมตตาเอื้ออาทร ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ไม่ใช่ต่างคนต่างอยู่ มุ่งให้เกิดความสามัคคีร่วมมือ เพื่อให้ทุกคนอยู่ร่วมกันได้โดยปราศจากการเบียดเบียนกัน การเอารัดเอาเปรียบกัน การมุ่งร้ายทำลายกัน และ 4) มิติด้านวัฒนธรรม วัฒนธรรม หมายถึง วิถีชีวิต (way of life) ของประชาชน เศรษฐกิจพอเพียงมุ่งให้เกิดวัฒนธรรมหรือวิถีชีวิตที่ประหยัด อดออม มีชีวิตที่เรียบง่าย ไม่ฟุ้งเฟ้อ ฟุ่มเฟือย ไม่ตกเป็นทาส ของวัตถุนิยมและบริโภคนิยม ซึ่งทำให้เกิดการเป็นหนี้เป็นสินเกิดการทุจริตคอร์รัปชั่น เป็นปัญหาสังคมที่ร้ายแรงที่สุดปัญหาหนึ่งที่บ่อนทำลายความมั่นคงของชาติ

สมพร เทพสิทธา (2548, หน้า 13-14) ได้อธิบายถึง เศรษฐกิจพอเพียงเป็นปรัชญานำทาง การพัฒนาของประเทศ โดยแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 9 พ.ศ. 2545-2549 ได้ยึดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริเป็นปรัชญานำทางการพัฒนาของประเทศ โดยมีแนวทางดังนี้ 1) ทางสายกลาง ไม่พัฒนาไปในทางทิศใดทิศหนึ่งจนเกินไป เช่น ปิดหรือเปิดเสรีเต็มที่ 2) ความสมดุลและความยั่งยืน เน้นการพัฒนาในลักษณะองค์รวม 3) ความพอประมาณอย่างมีเหตุผล มีความพอดีทั้งในการผลิตและการบริโภค 4) ภูมิคุ้มกันและรู้เท่าทันโลก รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงในด้านต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว 5) การเสริมสร้างคุณภาพคน เน้นให้มีความซื่อสัตย์สุจริต มิตรไมตรี เอื้ออาทร มีความเพียร มีวินัย มีสติ ไม่ประมาท พัฒนาปัญญาและความรู้อย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ สมพร เทพสิทธา (2548, หน้า 33-34) ยังได้อธิบายต่อว่า ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริ สอดคล้องกับเศรษฐศาสตร์แนวพุทธของ Schumacher นักเศรษฐศาสตร์ชาวเยอรมัน ได้กล่าวว่า “สัมมาอาชีวะ” ซึ่งเป็นธรรมข้อหนึ่งในมรรคแปดของพระพุทธเจ้าเป็นเศรษฐศาสตร์แนวพุทธ นักเศรษฐศาสตร์สมัยใหม่ส่งเสริมให้มนุษย์มีมาตรฐานการครองชีพที่สูง โดยวัดจากจำนวนการบริโภค และ ถือว่าผู้ที่บริโภคมากจะ “อยู่ดีกินดี” กว่าผู้บริโภคน้อย แต่นักเศรษฐศาสตร์แนวพุทธมีความเห็นว่า การบริโภคเป็นเพียงมรรค

ที่จะนำมาซึ่งความอยู่ดีกินดี ดังนั้นจุดมุ่งหมายน่าจะอยู่ที่การทำให้การกินดีอยู่ดีมากที่สุด โดยการบริโภคให้น้อยที่สุด หัวใจของเศรษฐศาสตร์แนวพุทธ คือ ความเรียบง่าย อหิสาธรรม และทางสายกลาง สมพร เทพสิทธา (2548, หน้า 36-37) ได้อธิบายถึง “เศรษฐศาสตร์แนวพุทธ” ของพระธรรมปิฎก (ประยุทธ์ ปยุตโต) ว่า เศรษฐศาสตร์แนวพุทธนี้มีลักษณะเป็นสายกลาง อาจจะเรียกว่า เศรษฐศาสตร์สายกลางหรือเศรษฐศาสตร์มัชฌิมาปฏิปทาที่ว่า เป็นสายกลางเป็นมัชฌิมา คือ มีความพอดี พอประมาณ ได้ดุลยภาพ ความพอดี คือ จุดที่คุณภาพชีวิตกับความพึงพอใจมาบรรจบกัน หมายความว่า เป็นการได้รับความพึงพอใจด้วยการตอบสนองความต้องการของคุณภาพชีวิต ตัวกำหนดเศรษฐศาสตร์แนวพุทธ คือ มัตตัญญุตา ความรู้จักพอประมาณ รู้จักพอดีในการบริโภค หมายถึง ความพอดี ให้คุณภาพของชีวิตมาบรรจบกับความพึงพอใจ

จิรายุ อิศรางกูร ณ อยุธยา (2550, หน้า 5) ได้อธิบายถึง การประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับการบริหารเศรษฐกิจ ได้แยกออกเป็น 4 ส่วน คือ การพัฒนาคนของประเทศไทย คิดแบบเศรษฐกิจพอเพียง เศรษฐกิจพอเพียงในภาคปฏิบัติ และเศรษฐกิจพอเพียงกับหนทางข้างหน้า ในเนื้อหาสำคัญส่วนหนึ่งของเศรษฐกิจพอเพียงในภาคปฏิบัติ ได้ระบุไว้ว่า นักเศรษฐศาสตร์แสดงให้เห็นเช่นกันว่า หลักการของเศรษฐกิจพอเพียงสามารถนำไปประยุกต์ใช้กับการบริหารเศรษฐกิจ การออกแบบนโยบายและการวางแผนการพัฒนาประเทศได้ ในช่วงการฟื้นตัวจากวิกฤติเศรษฐกิจในปี พ.ศ.2540 หลักการของเศรษฐกิจพอเพียง ในเรื่องการสร้างภูมิคุ้มกันจากผลกระทบ ทำให้เกิดมาตรการและเครื่องมือในการจัดการกับความเสี่ยง และความผันผวนในระบบเศรษฐกิจมหภาคขึ้นหลายอย่าง การจัดทำแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 ก็ยึดแนวทางของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นแนวทางหลักที่ให้คนเป็นเป้าหมายหลักของการพัฒนา และมีแนวคิดที่จะทบทวนวิธีการใช้ทรัพยากรและงบประมาณทั้งหมดของประเทศเพื่อสนับสนุนการพัฒนาที่มีความสมดุล ความยั่งยืนและการเติบโตที่เสมอภาคยิ่งขึ้น ผลสำเร็จระยะยาวของการพัฒนาตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงขึ้นอยู่กับข้อเท็จจริงที่ว่าแนวคิดนี้จะสามารถซึมลึกเข้าไปเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมประเทศได้มากน้อยเพียงใด ขณะที่ส่วนท้ายสุด คือ เศรษฐกิจพอเพียงกับหนทางข้างหน้า ได้มีข้อเสนอแนะ 6 ประการ ในการขับเคลื่อนการพัฒนาตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง คือ 1) เศรษฐกิจพอเพียงเป็นปรัชญาที่มีความสำคัญยิ่งสำหรับการขจัดความยากจน และการลดความเสี่ยงทางเศรษฐกิจของคนจน 2) ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นพื้นฐานของการสร้างพลังอำนาจของชุมชนและการพัฒนาศักยภาพชุมชนให้เข้มแข็งเพื่อเป็นฐานรากของการพัฒนาประเทศ 3) ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงช่วยยกระดับความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัท ด้วยการสร้างข้อปฏิบัติในการทำธุรกิจที่เน้นผลกำไรระยะยาวในบริบทที่มีการแข่งขัน 4) หลักการเศรษฐกิจพอเพียงจะมีความสำคัญยิ่งต่อการปรับปรุงมาตรฐานของหลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานภาครัฐ 5) ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสามารถใช้เป็นแนวทางในการกำหนดนโยบายของชาติเพื่อ สร้างภูมิคุ้มกันต่อสถานการณ์ที่เข้ามากระทบโดยฉับพลัน และเพื่อปรับปรุงนโยบายต่าง ๆ ให้เหมาะสม 6) ในการปลูกฝังจิตสำนึกพอเพียง จำเป็นต้องมีการ

ปรับเปลี่ยนค่านิยมและความคิดของคน เพื่อให้เอื้อต่อการพัฒนาคน ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง อาจจะไม่เห็นภาพชัดเจนในห้วงเวลาอันใกล้นี้ เพราะจะต้องเริ่มตั้งแต่การสร้างและปรับเปลี่ยนทัศนคติของคนให้เกิดความพอเพียง ให้เกิดการสานต่ออย่างสม่ำเสมอ และแนวทางของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมีความลึกซึ้งมากกว่าแนวทางการพัฒนาทั่วไป เนื่องจากมีการเชื่อมโยงเรื่องการพัฒนาที่เน้นเรื่องคนเป็นเป้าหมาย

จิรายุ อิศรางกูร ณ อยุธยา (2550, หน้า 10) ได้อธิบายถึง คนส่วนใหญ่มีความเข้าใจ คำว่า “เศรษฐกิจพอเพียง” ในระดับหนึ่งทว่ายังคงมองว่า เป็นเรื่องของความประหยัดมัธยัสถ์ในการใช้ชีวิตประจำวัน หรือ มองว่าเป็นการนำมาประยุกต์ใช้ในภาคเกษตรกรรมเท่านั้น ซึ่งอันที่จริงปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง สามารถนำมาประยุกต์ใช้ได้ในทุกภาคส่วน และนำมาประยุกต์ใช้อย่างเป็นรูปธรรม เพื่อให้ง่ายในการทำความเข้าใจ ในขณะที่ต่างชาติมักเข้าใจผิดคิดว่า พอเพียง แปลว่า ไม่ก้าวหน้า ซึ่งไม่เป็นความจริงอย่างที่สุด โลกาภิวัฒน์ มีทั้งด้านดี และด้านลบ สิ่งที่ดีก็นำมาประยุกต์ใช้ให้ประเทศก้าวหน้า แต่ความก้าวหน้า ต้องสมดุลกับประเทศด้วย ที่สำคัญการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ให้ได้ผล ต้องพยายามลบค่านิยมด้านวัตถุนิยมที่เน้นความฟุ้งเฟ้อ ฟุ่มเฟือย พร้อมปลูกจิตสำนึกให้กับประชาชนในเรื่องของการ เอื้อเฟื้อ แบ่งปันเสริมเข้าไปด้วยมุ่งหวังให้สังคมไทยรู้จักคำว่าพอเพียงมากขึ้น ไม่หลงตามไปกับกระแสบริโภคนิยม ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเปรียบเสมือนเข็มทิศ เพื่อนำไปสู่หนทางการตัดสินใจที่ถูกต้อง และยั่งยืน นอกจากนี้ ยังได้อธิบายถึง คำนิยามเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงให้จำได้ง่ายที่สุด คือ 3 ห่วง 2 เงื่อนไข ปัจจัยสำคัญที่เป็นแก่นแท้ของ 3 ห่วง คือ 1) ความพอประมาณ ไม่สุดโต่งจนเกินไป 2) การมีเหตุมีผลที่จะคิดวิเคราะห์ทุกอย่างก่อนลงมือปฏิบัติ และ 3) มีภูมิคุ้มกันที่ดีเพื่อไม่ให้กระแสโลกาภิวัตน์เข้ามามีผลกระทบต่อชีวิตของเรามากเกินไป ส่วน 2 เงื่อนไข คือ 1) ตอกย้ำความมีเหตุผล ใช้ความรู้อย่างรอบคอบและระมัดระวัง และ 2) คุณธรรม หากมีสิ่งเหล่านี้ไม่มีคำว่าไปไม่รอด ซึ่งเป็นเงื่อนไขสำคัญมากในการดำเนินชีวิตเบื้องต้นคงต้องใช้วิธีค่อยเป็นค่อยไป

เกษม วัฒนชัย (2550, หน้า 123) ได้อธิบายถึง ในขณะนี้ประเทศชาติมีการเปลี่ยนแปลงมาก ดังนั้น การนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จึงมีความจำเป็นที่จะต้องนำมาใช้อย่างรู้เท่าทันและอย่างฉลาดใช้ เพราะภาวะหลายอย่างของประเทศขณะนี้ มีปัญหาในหลายด้าน โดยเฉพาะในเรื่องเศรษฐกิจ การเมือง สังคม หากประชาชนนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ก็จะอยู่ได้อย่างมีความสุข และวันนี้หลายคนยังมีความเข้าใจผิดเรื่องปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ว่าเป็นแนวคิดที่ต่อต้านโลกาภิวัตน์ แต่ในความเป็นจริงแล้ว ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จะช่วยสร้างภูมิคุ้มกันให้กับครอบครัวไปจนถึงประเทศ เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลง โดยยึดหลักสายกลาง ประหยัด อดออม ซึ่งทุกประเทศสามารถนำไปใช้ได้

บทสรุป ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง 3 ห่วง 2 เงื่อนไข

ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง 3 ห่วง

ห่วง 1 ความพอประมาณ หมายถึง ความพอดีที่ไม่น้อยเกินไปและไม่มากเกินไป โดยไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น เช่น การผลิตและการบริโภคที่อยู่ในระดับพอประมาณ

ห่วง 2 ความมีเหตุผล หมายถึง การตัดสินใจเกี่ยวกับระดับของความพอเพียงนั้น จะต้องเป็นไปอย่างมีเหตุผล โดยพิจารณาจากเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้องตลอดจนคำนึงถึงผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการกระทำนั้น ๆ อย่างรอบคอบ

ห่วง 3 การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว หมายถึงการเตรียมตัวให้พร้อมรับผลกระทบ และการเปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้นโดยคำนึงถึงความเป็นไปได้ของสถานการณ์ต่าง ๆ ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคตทั้งใกล้และไกล

ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง 2 เงื่อนไข

1. เงื่อนไข ความรู้ ประกอบด้วย ความรอบรู้เกี่ยวกับวิชาการต่าง ที่เกี่ยวข้องอย่างรอบด้าน ความรอบคอบที่จะนำความรู้เหล่านั้นมาพิจารณาให้เชื่อมโยงกัน เพื่อประกอบการวางแผน และความระมัดระวังในขั้นปฏิบัติ

2. เงื่อนไข คุณธรรม ที่จะต้องเสริมสร้างประกอบด้วย มีความตระหนักในคุณธรรม มีความซื่อสัตย์สุจริต และมีความอดทน มีความพากเพียร ใช้สติปัญญาในการดำเนินชีวิต

ส่วนคำถามที่ว่า 3 ห่วง 2 เงื่อนไข 4 มิติ คืออะไร

จากการศึกษาปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สรุปได้ว่า ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ตามแนวพระราชดำริ คือ การยึดหลักทางสายกลางและความไม่ประมาท คำนึงถึงความพอประมาณ ความมีเหตุผล การสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว ตลอดจนการใช้ความรู้ด้วยความรอบคอบ ระมัดระวัง และมีคุณธรรมเป็นพื้นฐานในการตัดสินใจและการกระทำ ซึ่งสามารถได้ดังภาพที่ 2.1

ภาพที่ 2.1 ปรัญญาเศรษฐกิจพอเพียง

ที่มา. จาก *ปรัญญาเศรษฐกิจพอเพียง,* โดย สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอเมืองสุโขทัย จังหวัดสุโขทัย, 2563, สืบค้นจาก https://district.cdd.go.th.

2.1.2 การนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้

ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เป็นกรอบแนวความคิดและทิศทางการพัฒนาระบบเศรษฐกิจมหภาคของไทย ซึ่งบรรจุอยู่ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550-2554) เรื่อยมาจนถึงปัจจุบัน เพื่อมุ่งสู่การพัฒนาที่สมดุล ยั่งยืน และมีภูมิคุ้มกัน เพื่อความอยู่ดีมีสุข มุ่งสู่สังคมที่มีความสุขอย่างยั่งยืน หรือที่เรียกว่า สังคมสีเขียว (Green Society) ด้วยหลักการดังกล่าว แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 นี้จะไม่เน้นเรื่องตัวเลขการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ แต่ยังคงให้ความสำคัญต่อระบบเศรษฐกิจแบบทวิลักษณ์ หรือระบบเศรษฐกิจที่มีความแตกต่างกันระหว่างเศรษฐกิจชุมชนเมืองและชนบท

สมเกียรติ อ่อนวิมล เรียกสิ่งนี้ว่า วิกฤตเศรษฐกิจพอเพียง คือ ความไม่รู้ว่าจะนำปรัชญานี้ไปใช้ทำอะไร กลายเป็นว่าผู้นำสังคมทุกคน ทั้งนักการเมืองและรัฐบาลใช้คำว่า เศรษฐกิจพอเพียง เป็นข้ออ้างในการทำกิจกรรมใด ๆ เพื่อให้รู้สึกว่าได้สนองพระราชดำรัสและให้เกิดภาพลักษณ์ที่ดี หรือพูดง่ายๆ ก็คือ เศรษฐกิจพอเพียง ถูกใช้เพื่อเป็นเครื่องมือเพื่อตัวเอง ซึ่งความไม่เข้าใจนี้อาจเกิดจากการสับสนว่าเศรษฐกิจพอเพียงกับทฤษฎีใหม่นั้นเป็นเรื่องเดียวกัน ทำให้มีความเข้าใจว่า เศรษฐกิจพอเพียงหมายถึงการปฏิเสธอุตสาหกรรมแล้วกลับไปสู่เกษตรกรรม ซึ่งเป็นความเข้าใจที่ผิด

ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงนี้ ได้รับการเชิดชูสูงสุด จาก สหประชาชาติ (UN) โดยนายโคฟี อันนัน ในฐานะเลขาธิการองค์การสหประชาชาติ ได้ทูลเกล้าฯ ถวายรางวัล The Human Development Lifetime Achievement Award แก่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 9 เมื่อ 26 พฤษภาคม 2549

และได้มีปาฐกถาถึงปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงว่าเป็นปรัชญาที่สามารถเริ่มได้จากการสร้างภูมิคุ้มกันในตนเอง สู่หมู่บ้าน และสู่เศรษฐกิจในวงกว้างขึ้นในที่สุด เป็นปรัชญาที่มีประโยชน์ต่อประเทศไทยและนานาประเทศ โดยที่องค์การสหประชาชาติได้สนับสนุนให้ประเทศต่าง ๆ ที่เป็นสมาชิก 166 ประเทศยึดเป็นแนวทางสู่การพัฒนาประเทศแบบยั่งยืน (เกษม วัฒนชัย, 2550, หน้า 113)

2.1.3 หลักแนวคิดของเศรษฐกิจพอเพียง

เกษม วัฒนชัย (2548, หน้า 1-20) ได้กล่าวว่า การพัฒนาตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง คือ การพัฒนาที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของทางสายกลาง และความไม่ประมาท โดยคำนึงถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล การสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว ตลอดจนใช้ความรู้ความรอบคอบ และคุณธรรมประกอบการวางแผน การตัดสินใจ และการกระทำ

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีหลักพิจารณาอยู่ 5 ส่วน ดังนี้

1. กรอบแนวคิด เป็นปรัชญาที่ชี้แนะแนวทางการดำรงอยู่ และปฏิบัติตนในทางที่ควรจะเป็น โดยมีพื้นฐานมาจากวิถีชีวิตดั้งเดิมของสังคมไทย สามารถนำมาประยุกต์ใช้ได้ตลอดเวลา และเป็นการมองโลกเชิงระบบที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา และเป็นการมองโลกเชิงระบบที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา มุ่งเน้นการรอดพ้นจากภัย และวิกฤต เพื่อความมั่นคงและความยั่งยืนของการพัฒนา

2. คุณลักษณะ เศรษฐกิจพอเพียงสามารถนำมาประยุกต์ใช้กับการปฏิบัติตนได้ในทุกระดับ โดยเน้นการปฏิบัติบนทางสายกลาง และการพัฒนาอย่างเป็นขั้นตอน

3. คำนิยาม ความพอเพียงจะต้องประกอบด้วย 3 คุณลักษณะ พร้อม ๆ กันดังนี้

3.1 ความพอประมาณ หมายถึง ความพอดีที่ไม่น้อยเกินไป และไม่มากเกินไป โดยไม่เบียดเบียนตนเอง และผู้อื่น เช่น การผลิต และการบริโภคที่อยู่ในระดับพอประมาณ

3.2 ความมีเหตุผล หมายถึง การตัดสินใจเกี่ยวกับระดับของความพอเพียงนั้น จะต้องเป็นไปอย่างมีเหตุผล โดยพิจารณาจากเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนคำนึงถึงผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการกระทำนั้น ๆ อย่างรอบคอบ

3.3 การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว หมายถึง การเตรียมตัวให้พร้อมรับผลกระทบ และการเปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้นโดยคำนึงถึงความเป็นไปได้ของสถานการณ์ต่าง ๆ ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคตทั้งใกล้และไกล

4. เงื่อนไข การตัดสินใจและการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ให้อยู่ในระดับพอเพียงนั้น ต้องอาศัยทั้งความรู้และคุณธรรม เป็นพื้นฐาน กล่าวคือ

4.1 เงื่อนไขความรู้ ประกอบด้วย ความรอบรู้เกี่ยวกับวิชาการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องอย่างรอบด้าน ความรอบคอบที่จะนำความรู้เหล่านั้นมาพิจารณาให้เชื่อมโยงกัน เพื่อประกอบการวางแผน และความระมัดระวังในขั้นปฏิบัติ

4.2 เงื่อนไขคุณธรรม ที่จะต้องเสริมสร้างประกอบด้วย มีความตระหนักในคุณธรรม มีความซื่อสัตย์สุจริต และมีความอดทน มีความเพียร ใช้สติปัญญาในการดำเนินชีวิต

5. แนวทางปฏิบัติ / ผลที่คาดว่าจะได้รับ จากการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ คือ การพัฒนาที่สมดุลและยั่งยืน พร้อมรับต่อการเปลี่ยนแปลงในทุกด้าน ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม ความรู้ และเทคโนโลยี

2.1.4 เศรษฐกิจพอเพียงกับทฤษฎีใหม่ตามแนวพระราชดำริ

เศรษฐกิจพอเพียง และแนวทางปฏิบัติของทฤษฎีใหม่ เป็นแนวทางในการพัฒนาที่นำไปสู่ความสามารถในการพึ่งตนเอง ในระดับต่าง ๆ อย่างเป็นขั้นตอน โดยลดความเสียงเกี่ยวกับความผันแปรของธรรมชาติ หรือการเปลี่ยนแปลงจากปัจจัยต่าง ๆ โดยอาศัยความพอประมาณ และความมีเหตุผล การสร้างภูมิคุ้มกันที่ดี มีความรู้ ความเพียร และความอดทน สติและปัญญา การช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และความสามัคคี

เศรษฐกิจพอเพียง ความหมายกว้างกว่าทฤษฎีใหม่ โดยที่เศรษฐกิจพอเพียงเป็นกรอบแนวคิดที่ชี้บอกหลักการ และแนวทางปฏิบัติของทฤษฎีใหม่ ในขณะที่แนวพระราชดำริเกี่ยวกับทฤษฎีใหม่ หรือเกษตรทฤษฎีใหม่ ซึ่งเป็นแนวทางการพัฒนาการเกษตรอย่างเป็นขั้นตอนนั้น เป็นตัวอย่างการใช้หลักเศรษฐกิจพอเพียงในทางปฏิบัติ ที่เป็นรูปธรรม เฉพาะในพื้นที่ที่เหมาะสม ทฤษฎีใหม่ตามแนวพระราชดำริอาจเปรียบเทียบกับหลักเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งมีอยู่ 2 แบบ คือ แบบพื้นฐาน กับ แบบก้าวหน้า ซึ่งสามารถอธิบายได้ดังนี้

ขั้นที่ 1 ที่มุ่งแก้ปัญหาของเกษตรกรที่อยู่ห่างไกลแหล่งน้ำ ต้องพึ่งน้ำฝน และประสบความเสี่ยงจากการที่น้ำไม่พอเพียง แม้กระทั่งสำหรับการปลูกข้าวเพื่อบริโภค และมีข้อสมมติว่ามีที่ดินพอเพียงในการขุดบ่อ เพื่อแก้ปัญหาในเรื่องดังกล่าว จากการแก้ปัญหาความเสี่ยงเรื่องน้ำจะทำให้เกษตรกรสามารถมีข้าวเพื่อการบริโภคยังชีพในระดับหนึ่ง และใช้ที่ดินส่วนอื่น ๆ สนองความต้องการพื้นฐานของครอบครัว รวมทั้งขายในส่วนที่เหลือเพื่อมีรายได้ที่จะใช้เป็นค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ที่ไม่สามารถผลิตเองได้ ทั้งหมดนี้เป็นการสร้างภูมิคุ้มกันในตัวให้เกิดขึ้นในระดับครอบครัว อย่างไรก็ตาม แม้กระทั่งในทฤษฎีใหม่ขั้นที่ 1 ก็จำเป็นที่เกษตรกรจะต้องได้รับความช่วยเหลือจากชุมชน ภาคราชการ มูลนิธิ และภาคเอกชน ตามความเหมาะสมความพอเพียงในระดับชุมชน และระดับองค์กรเป็นเศรษฐกิจพอเพียงแบบก้าวหน้า ซึ่งครอบคลุมทฤษฎีใหม่

ขั้นที่ 2 เป็นเรื่องของการสนับสนุนให้เกษตรกรรวมพลังกันในรูปกลุ่มหรือสหกรณ์ หรือการที่ธุรกิจต่าง ๆ รวมตัวกันในลักษณะเครือข่ายวิสาหกิจ กล่าวคือ เมื่อสมาชิกในแต่ละครอบครัว หรือองค์กรต่าง ๆ มีความพอเพียงขั้นพื้นฐานเป็นเบื้องต้นแล้ว ก็จะรวมกลุ่มกันเพื่อร่วมมือกันสร้างประโยชน์ให้แก่กลุ่ม และส่วนรวมบนพื้นฐานของการไม่เบียดเบียนกัน การแบ่งปันช่วยเหลือซึ่งกันและกันตามกำลังและความสามารถของตน ซึ่งจะสามารถทำให้ชุมชนโดยรวม หรือเครือข่ายวิสาหกิจนั้น ๆ

เกิดความพอเพียงในวิถีปฏิบัติอย่างแท้จริงความพอเพียงในระดับประเทศ เป็นเศรษฐกิจพอเพียงแบบก้าวหน้า ซึ่งครอบคลุมทฤษฎีใหม่

ขั้นที่ 3 ซึ่งส่งเสริมให้ชุมชน หรือเครือข่ายวิสาหกิจ สร้างความร่วมมือกับองค์กรอื่น ๆ ในประเทศ เช่น บริษัทขนาดใหญ่ ธนาคาร สถาบันวิจัย เป็นต้น

การสร้างเครือข่ายความร่วมมือในลักษณะเช่นนี้ จะเป็นประโยชน์ในการสืบทอดภูมิปัญญา แลกเปลี่ยนความรู้ เทคโนโลยี และบทเรียนจากการพัฒนา หรือ ร่วมมือกันพัฒนา ตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงทำให้ประเทศอันเป็นสังคมใหญ่อันประกอบด้วยชุมชน องค์กร และธุรกิจต่าง ๆ ที่ดำเนินชีวิตอย่างพอเพียงกลายเป็นเครือข่ายชุมชนพอเพียงที่เชื่อมโยงกันด้วยหลักไม่เบียดเบียน แบ่งปัน และช่วยเหลือซึ่งกันและกันได้ในที่สุด

การเปลี่ยนแปลงที่เกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

เกษม วัฒนชัย (2550, หน้า 153-156) ได้กล่าวถึงประเด็นที่เกี่ยวข้องกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง นั่นคือการเปลี่ยนแปลง ซึ่งธรรมชาติของการเปลี่ยนแปลง มีดังนี้

1. ทุกสิ่งทุกอย่างล้วนมีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา (กฎของไตรลักษณ์ : อนิจจัง ทุกข์ขัง อนัตตา)

2. การเปลี่ยนแปลงเกิดจากเหตุ – ปัจจัย ซึ่งมีทั้งเหตุปัจจัยภายนอก เหตุปัจจัยภายใน

เหตุปัจจัยที่ควบคุมได้และเหตุปัจจัยที่ควบคุมไม่ได้ สามารถนำไปใช้ได้กับทุกระดับ ทั้งระดับบุคคล ระดับครอบครัว ระดับบริษัท ระดับองค์กร ระดับชุมชน และระดับประเทศ เมื่อนำไปใช้ที่ระดับใดก็ให้เอาการเปลี่ยนแปลงที่เกิดจากเหตุปัจจัยทั้งภายนอกและภายในไปไว้ที่ระดับนั้น หากเราสามารถเปลี่ยนแปลงเหตุปัจจัยที่ควบคุมไม่ได้ ให้เป็นเหตุปัจจัยที่ควบคุมได้ให้มากที่สุด ก็จะสามารถควบคุมสถานการณ์ได้มากเท่านั้น

3. การเปลี่ยนแปลงมีลักษณะเป็นวงจร มีทั้งขาขึ้น –ขาลง ขาขึ้นต้องไม่ประมาท ขาลงต้องรีบยับยั้ง

4. ผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลง (Impact of changes) มี 4 ด้าน คือ ด้านวัตถุ ด้านสังคม ด้านสิ่งแวดล้อม และด้านวัฒนธรรม ซึ่งผลกระทบอาจเกิดเร็ว รุนแรง และกว้างขวางได้

ผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงทั้ง 4 ด้าน สามารถเกิดขึ้นได้ทุกระดับ เช่น

1. ระดับครอบครัว หากเกิดการเปลี่ยนแปลงแล้วส่งผลกระทบต่อครอบครัวอย่างไร เช่น พ่อถูกรถชนเสียชีวิตกะทันหัน จะส่งผลกระทบในเรื่องเงินทอง ความอยู่รอดทางเศรษฐกิจของครอบครัวอย่างไรบ้าง โดยพิจารณาถึงผลกระทบด้านสังคม ด้านสิ่งแวดล้อม และด้านวัฒนธรรม

2. ระดับองค์กร

2.1 ผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงด้านวัตถุ เช่น งบประมาณ วัสดุครุภัณฑ์ เมื่อเปลี่ยนรัฐบาล หน่วยงานจะได้รับผลกระทบเรื่องการเปลี่ยนแปลงด้านวัตถุอย่างไรบ้าง

2.2 ผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงด้านสังคม มีหรือไม่ เช่น หน่วยงานนี้ทะเลาะเบาะแว้งกันหรือรักใคร่สามัคคีกัน สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้คือความเข้มแข็งหรือความอ่อนแอทางสังคมเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงมากระทบจะยิ่งส่งผลให้มีความเข้มแข็งมากขึ้นหรืออ่อนแอลง

2.3 ผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงด้านสิ่งแวดล้อมของหน่วยงานเป็นอย่างไรเช่น สะอาด เป็นระเบียบ ทุกคนเห็นแก่ส่วนร่วม

2.4 ผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงด้านวัฒนธรรม สามารถดูได้จากการที่ทุกคนจงรักภักดีต่อองค์กร ยึดมั่นต่อปณิธานขององค์กร ยินดีเสียสละเพื่องานส่วนรวมหรือไม่

ดังนั้นจะเห็นได้ว่าหากทุกคนสามารถควบคุมตัวเองจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอก และภายใน โดยอาศัยปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นตัวควบคุมพฤติกรรมของตนเอง ก็จะทำให้เกิดผลดีทั้งต่อตนเอง ครอบครัว องค์กร และสังคมต่อไป

ความสำคัญของเศรษฐกิจพอเพียง

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้พระราชทานพระราชดำรัสเกี่ยวกับความสำคัญของปรัชญาเศรษฐกิจ ดังนี้

“เศรษฐกิจพอเพียงเป็นเสมือนรากฐานของชีวิต รากฐานความมั่นคงของแผ่นดินเปรียบเสมือนเสาเข็มที่ถูกตอกรองรับบ้านเรือนตัวอาคารไว้นั่นเอง สิ่งก่อสร้างจะมั่นคงได้อยู่ที่เสาเข็ม แต่คนส่วนมากมองไม่เห็นเสาเข็ม และลืมเสาเข็มเสียด้วยซ้ำไป”

กล่าวโดยสรุป ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมีความสำคัญดังนี้

1. เป็นรากฐานที่สำคัญของชีวิตของแต่ละคน ให้สามารถดำเนินชีวิตอย่างถูกต้อง ตั้งตนได้ในทางเศรษฐกิจ อยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุขและเป็นประโยชน์

2. เป็นรากฐานที่สำคัญของสังคม ทำให้สังคมมีความปกติสุข ไม่เบียดเบียนกัน มีความเมตตา เอื้ออาทรต่อกัน ไม่มีการขัดแย้ง แตกแยกความสามัคคี

3. เป็นรากฐานที่สำคัญของประเทศชาติ ทำให้การบริหารประเทศมีความโปร่งใส ปราศจากการทุจริตคอรัปชั่น มีการใช้อำนาจที่เป็นธรรมเพื่อประโยชน์ส่วนรวม ประเทศชาติมีความเจริญรุ่งเรืองก้าวหน้าอย่างสมดุลและยั่งยืน

สรุปได้ว่า เศรษฐกิจพอเพียงมีความสำคัญต่อรากฐานของชีวิตแต่ละคน ของครอบครัว ของชุมชน และของประเทศ เพื่อทำเป็นกำลังในการพัฒนาประเทศชาติให้มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน

2.2 แนวคิดและทฤษฎีการประยุกต์ใช้หลักเศรษฐกิจพอเพียง

วิธีการพัฒนาคุณภาพชีวิตโดยเศรษฐกิจพอเพียง

คนแต่ละคนมีชีวิตแตกต่างกันไปตามแบบแผนของสังคมที่สลับซับซ้อน เปลี่ยนแปลงและพัฒนาตลอดเวลา แต่ทุกคนก็ยังมีความต้องการที่ประสบความสำเร็จในชีวิตโดยเฉพาะคนไทย

ที่อยู่ในประเทศไทยนั้น ยังมีพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ที่ทรงชี้แนะและมอบแนวทางในการดำรงชีวิตในทางสายกลางที่สมดุล คือ มีความพอประมาณ มีเหตุมีผล มีภูมิคุ้มกันภายใต้เงื่อนไขของความรู้และคุณธรรม ที่เรียกว่า เศรษฐกิจพอเพียง ชีวิตความเป็นอยู่ของคนเกี่ยวข้องทั้งเศรษฐกิจ สังคม การเมืองการปกครอง และอื่น ๆ โดยเฉพาะด้านเศรษฐกิจ ซึ่งเป็นความจำเป็นพื้นฐานที่แต่ละคนมีระดับความต้องการไม่เท่ากัน เพราะแต่ละคนย่อมมีโอกาสของการพัฒนาการที่แตกต่างออกไป เช่น ความรู้ ความสามารถ ประสบการณ์ การสร้างรายได้ การใช้ประโยชน์จากทรัพยากร เป็นต้น ในขณะเดียวกันด้านสังคมเริ่มต้นจากการดำรงชีวิตจะมองถึงความสามารถในการพึ่งตนเอง ความร่วมมือของคนในครอบครัวและคนรอบข้าง สมาชิกในสังคมยอมรับ มีความมั่นคงในการดำรงชีวิต เป็นต้น ดังนั้นการพัฒนาชีวิตควรดำเนินการ ดังนี้

1. ค้นหาความต้องการของตนเองให้พบว่า มีความต้องการอะไร มีเป้าหมายในการดำเนินชีวิตอย่างไร เช่น ต้องการมีชีวิตที่มี อนาคตก้าวหน้า มีความเป็นอิสระ มีเวลาเพื่อครอบครัวและสังคม มีทรัพย์สินเพียงพอ มีความสุข หลุดพ้นจากความยากลำบาก

2. วิเคราะห์ข้อมูลของตนเองและครอบครัว ซึ่งจะทำให้รู้สถานภาพ รู้สาเหตุของปัญหา รู้ปัจจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง รู้ผลกระทบต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม เทคโนโลยี และทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม

2.1 ศักยภาพของตนเอง เช่น ความรู้ ความสามารถ ความชำนาญ (ทักษะ) ชื่อเสียง ประสบการณ์ ความมั่นคง ความก้าวหน้า สภาพทางการเงิน การสร้างรายได้การใช้จ่าย การออม คุณธรรมและศีลธรรม

2.2 ศักยภาพของครอบครัว เช่น วิถีการดำรงชีวิต ภาวะเศรษฐกิจของครอบครัว ความเชื่อ ทัศนคติ ค่านิยม วัฒนธรรม ประเพณี คุณภาพชีวิตของคนในครอบครัว ฐานะทางสังคม ฐานะทางการเงินที่เป็นทรัพย์สินและหนี้สินของครัวเรือน รายได้ รายจ่าย ของครัวเรือน

3. วางแผนการดำเนินชีวิต

3.1 พัฒนาตนเอง ให้มีการเรียนรู้ต่อเนื่อง (ใฝ่เรียนรู้) สร้างวินัยกับตนเอง โดยเฉพาะวินัยทางการเงิน

3.2 สร้างนิสัยที่มีความคิดก้าวหน้ามุ่งมั่นในเป้าหมายชีวิต หมั่นพิจารณาความคิด ตัดสินใจแก้ปัญหา เป็นระบบ โดยใช้ความรู้ (ที่รอบรู้ รอบคอบ ระมัดระวัง) มีความรับผิดชอบต่อตนเอง สังคม และครอบครัว

3.3 หมั่นบริหารจิตใจให้มีความซื่อสัตย์ สุจริต รักชาติ เสียสละ สามัคคี เที่ยงธรรม ศีลธรรม

3.4 ควบคุมจิตใจให้ตนเอง ประพฤติในสิ่งที่ดีงาม สร้างสรรค์ ความเจริญรุ่งเรือง

3.5 พัฒนาจิตใจ ให้ลด ละ เลิก อบายมุข กิเลส ตัณหา ความโกรธ ความหลง

3.6 เสริมสร้างและฟื้นฟูความรู้และคุณธรรมของตนเองและครอบครัว เช่น เข้ารับการฝึกอบรม ฝึกทักษะ ในวิชาการต่าง ๆ หรือวิชาชีพ หมั่นตรวจสอบและแก้ไขข้อบกพร่องอย่างสม่ำเสมอ

3.7 ปรับทัศนคติในเชิงบวก และมีความเป็นไปได้

4. จดบันทึกและทำบัญชีรับ – จ่าย

5. สรุปผลการพัฒนาตนเองและครอบครัว โดยพิจารณาจาก

5.1 ร่างกายมีสุขภาพ สมบูรณ์ แข็งแรง

5.2 อารมณ์ต้องไม่เครียด มีเหตุมีผล มีความเชื่อมั่น มีระบบคิดเป็นระบบเป็นขั้นเป็นตอน มีแรงจูงใจ กล้าคิดกล้าทำ ไม่ท้อถอย หรือหมดกำลังใจ เมื่อประสบปัญหาในชีวิต

5.3 สิ่งเหล่านี้ได้ลด ละ เลิก ได้แก่ รถป้ายแดง เงินพลาสติก โทรศัพท์มือถือ สถานเริงรมย์ เหล้า บุหรี่ การพนัน (ศิโรรัตน์ แก้วมงคล, 2555)

2.3 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพชีวิต

ความหมายของคุณภาพชีวิต

UNESCO (1993 p. 40; อ้างถึงใน ชุมพร ฉ่ำแสง และคณะ, 2555, หน้า 4) ได้นิยามคุณภาพชีวิต หมายถึงระดับความเป็นยูที่ดีของสังคม และระดับความพึงพอใจในความต้องการส่วนหนึ่งของมนุษย์ ดังนั้น คุณภาพชีวิตจึงเป็นระดับของการมีชีวิตที่ดีมีความสุขความพึงพอใจในชีวิต และสภาพแวดล้อม ที่เกี่ยวข้องกบความเป็นอยู่ในการดำเนินชีวิตของปัจเจกบุคคลในสังคม

WHO (1998 pp.17 ; อ้างถึงใน ทิพย์วัลย์ เรืองขจร, 2554, หน้า 15) ให้ความหมายว่าคุณภาพชีวิต หมายถึงการรับรู้หรือความเข้าใจของปัจเจกบุคคลที่มีต่อสถานภาพชีวิตของตนเองตามบริบท ของวัฒนธรรมและค่านิยมที่ใช้ชีวิตอยูและสัมพันธ์กับเป้าประสงค์ ความคาดหวัง มาตรฐาน และความกังวลสนใจที่มีต่อสิ่งต่าง ๆ คุณภาพชีวิตเป็นมโนมติที่มีขอบเขตกว้างขวางครอบคลุม เรื่องต่าง ๆ ที่สลับซับซ้อน ได้แก่ สุขภาพทางกาย สภาวะทางจิต ระดับความเป็นตัวของตัวเองความสัมพันธ์ต่าง ๆ ทางสังคม ความเชื่อส่วนบุคคล และสัมพันธภาพที่มีต่อสิ่งแวดล้อม

กรมการพัฒนาชุมชน (2537 ; อ้างถึงใน วิไลลักษณ์ ตั้งเจริญ, 2544, หน้า 29) คุณภาพชีวิตหมายถึง การดำรงชีวิตของมนุษย์ในระดับที่เหมาะสมตามความจำเป็นพื้นฐานที่ได้กำหนดไว้ ในสังคมหนึ่ง ในช่วงเวลาหนึ่ง คือ การที่จะกล่าวว่าประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีได้ก็ต่อเมื่อประชาชนในครอบครัวหรือชุมชนนั้นมีชีวิตความเป็นอยู่บรรลุตามความจำเป็นพื้นฐานครบถ้วนทุกประการ ซึ่งเกณฑ์ความจำเป็นพื้นฐานที่กำหนดไว้แล้วนั้น สามารถแปรเปลี่ยนไปได้ตามสภาพทางเศรษฐกิจ และสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปในขณะนั้น

ชาญชัย อินทรประวัติ (2547, หน้า 7) ได้ศึกษาและได้ให้ความหมายของคุณภาพชีวิตของบุคคล หมายถึง ความพึงพอใจของบุคคลในการดำรงชีวิตอยู่ในสิ่งแวดล้อมอย่างสร้างสรรค์และได้รับการสนองตอบความต้องการของตนเองในด้านต่าง ๆ ซึ่งได้แก่ความต้องการพื้นฐานในการดำรงชีวิต ความต้องการทางด้านสังคมและจิตใจ

ศรีเมือง พลังฤทธิ์ (2547, หน้า 19) ได้ให้ความหมายของคุณภาพชีวิตไว้ว่าคุณภาพชีวิตนั้นเกี่ยวข้องกับองค์ประกอบทั้งภายในและภายนอกของมนุษย์ได้แก่ ด้านจิตใจ ความรู้ ความสามารถอารมณ์ และความรู้สึกและด้านร่างกาย คือความมีสุขภาพกายที่ดีสภาพความเป็นอยู่และสภาพการดำรงชีวิตที่ดีในสังคม ฉะนั้นคุณภาพชีวิตที่ดี จึงเป็นชีวิตที่มีความสุขกาย สุขใจ และสามารถดำรงชีวิตด้วยการปรับตัวให้เข้ากบสภาพแวดล้อมและบริบทของสังคมได้ตามสภาวะ

ความหมายของคำว่า คุณภาพชีวิต มีความแตกต่างและมีความหลากหลาย เนื่องด้วยเหตุผลหลาย ๆ ประการ คือ

1. คุณภาพชีวิตเป็นกระบวนการทางด้านจิตใจที่สามารถบรรยายผ่านความคิดที่แตกต่างกัน จากความมุมมองที่หลากหลาย จากประสบการณ์ พื้นฐานความรู้ และประเด็นการนำเสนอจากข้อเท็จจริงต่าง ๆ

2. แนวคิดในเรื่องของคุณภาพชีวิต ขึ้นอยู่กับการกำหนดกรอบความหมายให้ชัดเจนเพื่อให้สามารถประเมินกระบวนการ และผลต่าง ๆ และเพื่อให้เป็นที่ยอมรับร่วมกันของบุคคลในสังคมเดียวกัน

3. เป็นความคิดที่ก่อให้เกิดความเข้าใจในความเจริญงอกงามและพัฒนาการของมนุษย์ รวมทั้งการมีอายุยืนยาว กระบวนการทางด้านจิตใจ ล้วนอยู่ภายใต้อิทธิพลขององค์ประกอบต่าง ๆ มีผู้มีให้คำนิยามไว้หลากหลาย เช่น องค์การอนามัยโลก (WHO) (The WHOQOL Group, 1995, p. 8) กล่าวว่า คุณภาพชีวิตของแต่ละบุคคลขึ้นอยู่กับบริบททางสังคมวัฒนธรรมและค่านิยม ในเวลานั้น ๆ และมีความสัมพันธ์กับจุดมุ่งหมาย ความคาดหวังและมาตรฐานที่แต่ละคนกำหนดขึ้น ซึ่งประกอบด้วย

4 มิติ ดังนี้ 1) มิติด้านสุขภาพกาย (Physical) 2) มิติด้านสุขภาพจิต (Psychological) 3) มิติด้านความสัมพันธ์ทางสังคม (Social relationships) และ 4) มิติด้าน สภาพแวดล้อม (Environmental)

คุณภาพชีวิต (ราชบัณฑิตยสถาน, 2550, หน้า 67) หมายถึง ชีวิตที่มีคุณภาพ มีความสมบูรณ์ทั้งด้านสุขภาพ ร่างกายและจิตใจ สามารถดำรงชีวิตให้สอดคล้องตามสภาวะทางสังคม เศรษฐกิจ การเมือง วัฒนธรรม สภาพแวดล้อมในการดำเนินชีวิตและทรัพยากรที่มีอยู่

คุณภาพชีวิต หมายถึง ชีวิตของบุคคลที่สามารถดำรงชีวิตอยู่ร่วมกับสังคมได้อย่างเหมาะสม ไม่เป็นภาระและไม่ก่อให้เกิดปัญหาให้แก่สังคม เป็นชีวิตที่มีความสมบูรณ์ทั้งทางร่างกายและจิตใจ และสามารถดำเนินชีวิตที่ชอบธรรม สอดคล้องกับสภาพแวดล้อม ค่านิยมของสังคมสามารถแก้ไขปัญหา ตลอดจนการแสวงหาสิ่งที่ตนปรารถนาให้ได้มาอย่างถูกต้อง ภายใต้เครื่องมือและทรัพยากรที่มีอยู่ แบ่งออกเป็น 3 ประการคือ

1. ทางด้านร่างกาย คือ บุคคลจะต้องมีสุขภาพกายที่สมบูรณ์แข็งแรงปราศจากโรคภัยไข้เจ็บ ซึ่งเป็นผลจาการได้รับการตอบสนองทางด้านปัจจัยคววามจำเป็นขั้นพื้นฐานที่พอเหมาะ

2. ทางด้านจิตใจ คือ บุคคลจะต้องมีสภาพจิตใจที่สมบูรณ์ร่าเริงแจ่มใส ไม่วิตกกังวล มีความรู้สึกที่เป็นสุขและพึงพอใจในชีวิตตนเอง ครอบครัวและสังคมในสภาพแวดล้อมที่ดีมีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน เป็นต้น

3. ทางด้านสังคม คือ บุคคลที่สามารถดำรงชีวิตภายใต้บรรทัดฐาน และค่านิยมทางสังคมในฐานะเป็นสมาชิกของสังคมได้อย่างปรกติสุข เป็นต้น (ศิริ ฮามสุโพธิ์, 2543, หน้า 6)

คุณภาพชีวิต ถือเป็นปัจจัยที่สำคัญต่อการดำรงชีวิตในปัจจุบัน รวมทั้งถูกกำหนดให้เป็นเป้าหมายหลักของการพัฒนาประเทศ เนื่องจากคุณภาพชีวิตที่ดีของประชากรจะทำให้การพัฒนาด้านต่าง ๆ สามารถกระทำได้ดีหรือประสบผลสำเร็จอย่างรวดเร็ว ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 พ.ศ. 2560-2564 ระบุว่า การพัฒนาประเทศไทยไปสู่การเป็นประเทศที่พัฒนาแล้ว มีความมั่นคง มั่งคั่งและยั่งยืนในระยะยาวได้นั้น ประเทศต้องเร่งพัฒนาปัจจัยพื้นฐานเชิงยุทธศาสตร์ในทุกด้าน ได้แก่ การเพิ่มการลงทุนเพื่อการวิจัย และพัฒนาการพัฒนาวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและนวัตกรรม ซึ่งต้องดำเนินการควบคู่กับการเร่งยกระดับทักษะฝีมือแรงงานกลุ่มที่กำลังจะเข้าสู่ตลาดแรงงาน และกลุ่มที่อยู่ในตลาดแรงงาน ในปัจจุบันให้สอดคล้องกับสาขาการผลิตและบริการเป้าหมาย และการเปลี่ยนแปลงด้านเทคโนโลยี รวมถึงการพัฒนาคนในภาพรวมให้เป็นคนที่สมบูรณ์ในทุกช่วงวัยที่สามารถบริหารจัดการการเปลี่ยนแปลง ที่เป็นสภาพแวดล้อมการดำเนินชีวิตได้อย่างดีโดยเฉพาะอย่างยิ่งการพัฒนาทุนมนุษย์จากการยกระดับคุณภาพการศึกษา การเรียนรู้ การพัฒนาทักษะ และ ยกระดับคุณภาพบริการสาธารณสุขให้ทั่วถึงในทุกพื้นที่ พร้อมทั้ง ต้องส่งเสริมบทบาทสถาบันทางสังคมในการกล่อมเกลาสร้างคนดี มีวินัย มีค่านิยมที่ดี และมีความรับผิดชอบต่อสังคม (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี, 2564, หน้า 13) เป้าหมายของการพัฒนาทุกด้านล้วนมุ่งไปสู่การมีคุณภาพชีวิตที่ดีของมนุษย์ในสังคม (สำราญ จูช่วย, 2554, หน้า 8)

องค์ประกอบของคุณภาพชีวิตของเครื่องมือวัดคุณภาพชีวิตขององค์การอนามัยโลกฉบับภาษาไทยนั้นมี 4 ด้าน ได้แก่

1. ด้านร่างกาย คือ การรับรู้สภาพทางด้านร่างกาย เช่น การรับรู้ถึงสภาพความสมบูรณ์แข็งแรง ความรู้สึกสุขสบาย ไม่มีความเจ็บปวด หรือ ความสามารถที่จะจัดการกับความเจ็บปวดทางร่างกาย ความเคลื่อนไหวของตน ความสามารถในการทำงาน การดำเนินชีวิตประจำวัน เป็นต้น

2. ด้านจิตใจ คือ การรับรู้สภาพทางจิตใจของตน เช่น การรับรู้ความรู้สึกทางบวกที่บุคคลมีต่อตนเอง การรับรู้ภาพลักษณ์ของตน รับรู้ถึงความรู้สึกภาคภูมิใจ ความมั่นใจในตนเอง การรับรู้ถึงความคิด ความจำ สมาธิ การตัดสินใจ ความสามารถในการเรียนรู้เรื่องราวต่าง ๆ ของตน

ความสามารถในการจัดการกับความเศร้า ความกังวล ความเชื่อต่าง ๆ ของตน ที่มีผลต่อการดำเนินชีวิต หรือการรับรู้ถึงความเชื่อด้านวิญญาณ ศาสนา การให้ความหมายของชีวิต เป็นต้น

3. ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม คือ การรับรู้เรื่องความสัมพันธ์ของตนกับบุคคลอื่น การรับรู้ถึงการที่ได้รับความช่วยเหลือจากบุคคลอื่นในสังคม การรับรู้ว่าตนได้เป็นผู้ให้ความช่วยเหลือบุคคลอื่นในสังคมด้วย รวมทั้งการรับรู้ในเรื่องอารมณ์ทางเพศ หรือการมีเพศสัมพันธ์

4. ด้านสิ่งแวดล้อม คือ การรับรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม ที่มีผลต่อการดำเนินชีวิต เช่น การรับรู้ว่าตนมีชีวิตอยู่อย่างอิสระ ไม่ถูกกักขัง มีความปลอดภัยมั่นคงในชีวิต รับรู้ว่าได้อยู่ในสิ่งแวดล้อมทางกายภาพที่ดี ปราศจากมลพิษต่าง ๆ คมนาคมสะดวก การรับรู้ว่าตนมีโอกาสที่ได้รับข่าวสารหรือฝึกฝนทักษะต่าง ๆ การรับรู้ว่าตนได้มีกิจกรรมสันทนาการ และมีกิจกรรมในเวลาว่าง เป็นต้น (กรมสุขภาพจิต, 2545, หน้า 44)

ชีวิตที่มีคุณภาพเป็นชีวิตที่ต้องฝึกฝนตนเองหรือพัฒนาตนทั้งวิธีคิด การประพฤติ ปฏิบัติตนให้อยู่ในสังคม ชุมชน ท้องถิ่นที่ตนอยู่อาศัยตามวัฒนธรรมประเพณีของสังคม ในชุมชนท้องถิ่นนั้น ๆ และฝึกตนเองให้มีความรู้ความสามารถ เพื่อประกอบอาชีพการงานดำรงตนให้เป็นผู้มีคุณค่าในสังคม มีชีวิตประจำวัน ในรูปแบบการดำเนินชีวิตตามวิถีของประชากรของชาติที่ชี้ให้เห็นถึงความสมดุลของการพัฒนาประเทศโดยรวมที่แสดงผลของศักยภาพ คุณภาพชีวิตของประชากรในชาติ (สำราญ จูช่วย, 2554, หน้า 21) ความสามารถในการดำรงชีวิตของมนุษย์ (Life-ability of the Person) เกี่ยวข้องกับความสามารถในการจัดการปัญหาของแต่ละบุคคลซึ่งการมีชีวิตที่ดี (Good Life) ในความหมายของศาสตร์ต่าง ๆ ได้มีการให้นิยามศัพท์ต่าง ๆ กัน เช่น วงการแพทย์และนักจิตวิทยาได้ใช้คำว่า คุณภาพชีวิตและความอยู่ดีมีสุข เป็นต้น

ดังนั้น นิยามของคุณภาพชีวิต จึงไม่ได้ขึ้นอยู่กับเกณฑ์ของแต่ละบุคคล แต่ขึ้นอยู่กับเกณฑ์ทางความจำเป็นความต้องการและความปรารถนาของคนในแต่ละท้องถิ่นและสังคม (ศิรินันท์ กิตติสุขสถิต, เฉลิมพล แจ่มจันทณ์, กาญจนา ตั้งชลทิพย์, จรัมพร โห้ลำยอง, 2556, หน้า 36) เป็นสภาวะความพร้อมของบุคคล ทั้งในด้านร่างกาย จิตใจ ปัญญาและสังคม เป็นการดำรงชีวิตของมนุษย์ในภาวะที่มีระดับเหมาะสมตามความจำเป็นพื้นฐานในสังคมหนึ่ง ๆ ในช่วงเวลาหนึ่ง ที่สามารถแสวงหาปัจจัยและบริการต่าง ๆ รวมไปถึง นามธรรมอันมีคุณค่า ที่จะช่วยให้ชีวิตนั้นน่าอยู่ยิ่งขึ้น ความสามารถปรับตนเองให้เข้ากับธรรมชาติและปรับธรรมชาติให้เข้ากับตนเองได้โดยไม่เบียดเบียนธรรมชาติ ไม่เบียดเบียนผู้อื่น บุคคล สังคม และสามารถเปลี่ยนแปลงไปตามภาวการณ์ตามยุคสมัย เป็นชีวิตที่มีความสุขทั้งร่างกาย จิตใจจากการตอบสนองความต้องการทั้งภายในและภายนอกที่เหมาะสมกับวิถีการดำรงอยู่ของมนุษย์

ชีวิตที่มีความสุขทั้งทางร่างกายและจิตใจ ย่อมเกิดมาจากการได้รับการตอบสนอง ความต้องการในด้านต่าง ๆ อย่างเพียงพอและเหมาะสม เพราะความสุขทางกายของมนุษย์นั้น คือ การมีปัจจัยพื้นฐานของการดำเนินชีวิต เช่น ปัจจัย 4 หรือปัจจัยที่เอื้ออำนวยความสะดวกต่าง ๆ เหมาะสม

กับสภาพและฐานะของตน ส่วนการเกิดความสุขทางจิตใจได้แก่การได้รับความรักความอบอุ่น การยอมรับจากสังคม และความมั่นคงทางจิตใจ ย่อมถือลักษณะของคุณภาพชีวิตที่ดีได้ (ขวัญใจ ทองศร, 2564, หน้า 47)

สรุปได้ว่า หมายถึงการรับรู้ถึงความพึงพอใจในการดำรงชีวิตการมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีในด้านต่าง ๆ ที่สามารถตอบสนองความต้องการขั้นพื้นฐานซึ่งมีความสัมพันธ์ต่อการดำรงชีวิตและส่งผลต่อคุณภาพชีวิตในทิศทางที่ดี ได้แก่ ด้านสุขภาพกาย ด้านจิตใจ ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม ด้านสิ่งแวดล้อม และการมีคุณภาพชีวิตที่ดีนั้นจะต้องไม่ก่อให้เกิดปัญหาแก่ตนเองและสังคม

ความสำคัญของคุณภาพชีวิต

พัชรี หล้าแหล่ง (2556, หน้า 8-9) กล่าวถึงความสำคัญของคุณภาพชีวิตไว้ดังนี้

1. ความสำคัญของคุณภาพชีวิตระดับตนเองและครอบครัวคือการมีร่างกายที่สมบูรณ์แข็งแรง มีสุขภาพพลานามัยที่ดีไม่เจ็บป่วย ทำให้สามารถลดค่าใช้จ่ายส่วนตน และ สามารถประกอบอาชีพการงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทำให้ชีวิตความเป็นอยู่ดีมีครอบครัวที่อบอุ่นไร้ซึ่งปัญหา

2. ความสำคัญของคุณภาพชีวิตระดับสังคม และประเทศชาติเมื่อประชากรในสังคมมีคุณภาพชีวิตที่ดียอมทำให้คุณภาพชีวิตในสังคมและประเทศชาติดีขึ้นไปด้วย แต่ทั้งนี้รัฐบาลจะต้องมีนโยบายที่จะเอื้อต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชากร เช่น สภาพแวดล้อม การศึกษา การประกอบอาชีพ และรายได้ของประชากร เป็นต้น

WHO (1948 ; อ้างถึงใน ภัทราภา สุขสง่าและ พรรณทิพา ศักดิ์ทอง, 2557 หน้า 204) องค์กรอนามัยโลกในฐานะเป็นองค์กรหลักที่ดูแลด้านสุขภาพอนามัย มองเห็นว่า "ร่างกาย จิตใจ สังคมที่ดีและการไม่มีโรคภัยไข้เจ็บเป็นสภาวะของความสมบูรณ์ที่ดี" ถึงแม้ว่าข้อกำหนดนี้ จะไม่ได้เกิดขึ้นจริง อย่างไรก็ตามในระยะแรกผลสัมฤทธิ์ของแนวคิดที่ว่านี้เกิดกับกลุ่มประชาชนในวัยทำงานในโลกตะวันตก ซึ่งหันมาดูแลสุขภาพมากขึ้น โดยเฉพาะการให้คำแนะนำในเรื่องสุขภาพภายนอกร่างกาย และมีการชักชวนให้มีการดูแลสุขภาพ ซึ่งทำให้เชื่อมไปสู่ความสัมพันธ์เกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนเรา ซึ่งในช่วงนั้นสุขภาพ (Health) ถูกให้ความหมายว่า เป็นสภาวะของความสมบูรณ์ทางร่างกายจิตใจและความเป็นอยู่ที่ดีในสังคม มิใช่หมายแต่เพียงปราศจากโรค และความอ่อนแอเท่านั้น แต่การดำเนินการพัฒนาด้านการสาธารณสุขกบการพัฒนาด้านการคิดค้น ความรู้และเทคโนโลยีใหม่ ๆ ด้านการรักษาสุขภาพที่เกิดจากการเจ็บป่วยด้านเดียว ขณะที่การเจ็บป่วยด้านอื่น ๆ กลับไม่ได้รับการดูแล ในเดือนพฤษภาคม 1998 ที่ประชุมสมัชชาองค์การอนามัยโลก (World Health Organization Assembly) เพิ่มคำว่า "Spiritual Well-being" หรือ"สุขภาวะทางจิตวิญญาณ" เข้าไปในคำนิยามเดิม ดังนั้น ความหมายของคำว่า "สุขภาพ" หลังจากนั้น จึงรวมความหมายถึง สุขภาวะที่สมบูรณ์ทั้งทางกาย ทางจิต ทางสังคม และทางจิตวิญญาณ หรือ สุขภาวะที่สมบูรณ์ทุก ๆ ทางเชื่อมโยงกัน

คุณภาพชีวิตเป็นเรื่องสำคัญมากของบุคคลและสังคมในปัจจุบัน ดังนั้น ความสำคัญระดับตนเองและครอบครัว คือ การมีร่างกายแข็งแรงสมบูรณ์ สุขภาพอนามัยดี ไม่เจ็บป่วย ทำให้ประหยัดค่าใช้จ่ายส่วนตน และสามารถประกอบอาชีพการงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทำให้ชีวิตความเป็นอยู่ครอบครัวอบอุ่น ไม่มีปัญหา สำหรับความสำคัญระดับสังคมและประเทศชาติ เมื่อประชากรในสังคมมีคุณภาพชีวิตที่ดี ย่อมทำให้คุณภาพชีวิตของประชากร เช่น สภาพแวดล้อม การศึกษา การประกอบอาชีพ รายได้ของประชากร เป็นต้น

สรุปได้ว่า คุณภาพชีวิต มีความสำคัญและจำเป็นต่อบุคคล เป็นสิ่งที่มีคุณค่า และสังคม เป็นสิ่งที่มนุษย์สามารถกำหนดการสร้างเกณฑ์มาตรฐาน เพื่อให้ระดับการมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นได้ และเพื่อทำให้การพัฒนาตนเองและสังคมไปสู่เป้าหมายที่ปรารถนาบุคคลแต่ละคน และแต่ละครอบครัวจึงมีการพัฒนาตนเองในด้านการศึกษา การมีแนวคิดและเจตคติที่ดีการรู้จักบริหารตนเอง การมีความเอื้ออาทรต่อบุคคลอื่น การมีอาชีพ มีรายได้ มีคุณธรรมและศีลธรรม ฯลฯ ถ้าคนในสังคมสามารถปฏิบัติได้ดังที่กล่าวมาข้างต้น ก็จะสามารถช่วยยกระดับทั้งของตนเองและสังคมให้มีคุณค่า มีความเจริญงอกงาม พัฒนาไปสู่สังคมอุดมคติ ปัญหาต่าง ๆ ในสังคมจะลดลงได้

องค์ประกอบของคุณภาพชีวิต

คุณภาพชีวิตที่ดี ต้องขึ้นอยู่กับองค์ประกอบมากมายแต่ละองค์ประกอบก็มี ความสำคัญมากน้อยต่างกันตามทัศนะคติของแต่ละบุคคลหรือแต่ละสังคม โดยมีนักวิชาการเสนอ องค์ประกอบที่เป็นตัวบ่งชี้คุณภาพชีวิตที่มีความแตกต่างกันบางรายละเอียด ดังนี้

Wallace (1974, p. 6 ; อ้างถึงใน ทรงศักดิ์ ทองพันธ์, 2555, หน้า 9) ได้กล่าวเกี่ยวกับองค์ประกอบของคุณภาพชีวิตว่า หมายถึง องค์ประกอบทั้งหลายที่ให้ความพึงพอใจ (Satisfaction) แก่บุคคลทั้งทางด้านร่างกาย (Physical) และจิตใจ (Psychological) ในช่วงระยะเวลาหนึ่ง

Ferrel (1995, p. 5 ; อ้างถึงใน พัชรี หล้าแหล่ง, 2556, หน้า 9) ได้สรุปถึง องค์ประกอบคุณภาพชีวิตไว้ 4 ด้าน คือ 1) ความผาสุกด้านร่างกาย (Physical Well-being) เป็นความสุขของบุคคลในการควบคุมหรือบรรเทาความเจ็บป่วยและคงไว้ซึ่งการทำหน้าที่ของร่างกาย 2) ความผาสุกด้านจิตใจ (Psychological Well-being) เป็นการเผชิญต่อความรู้สึกเจ็บป่วยของบุคคลเช่น ความเครียด ความรู้สึกกลัวความวิตกกังวล 3) ความผาสุกด้านวิญญาณ (Spiritual Well-being) ได้แก่ ความหวังและความเชื่อ ในด้านศาสนา 4) ความผาสุกด้านสังคม (Social Well-being) เป็นความรู้สึกของบุคคลต่อสิ่งแวดล้อมและบทบาทในสังคม

Zhan (1992 ; อ้างถึงใน พัชรี หล้าแหล่ง, 2556, หน้า 10) ได้กล่าวว่า องค์ประกอบของคุณภาพเกี่ยวข้องกับปัจจัยส่วนบุคคล โดยบุคคลสามารถรู้และประเมินได้ด้วยตนเอง ซึ่งมี องค์ประกอบ 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านความพึงพอใจในชีวิต (Life Satisfaction) เป็นการรับรู้ในสิ่งที่ตนเป็นอยู่ ได้แก่ ความพึง

พอใจในสภาพความเป็นอยู่สภาพแวดล้อม และการดำเนินชีวิต 2) ด้านอัตมโนทัศน์ (Self-Concept) เป็นความรู้สึกหรือความคิดเห็นที่มีต่อตนเอง การยอมรับและการรับรู้ถึงคุณค่าของตนเอง รวมถึงภาพลักษณ์ของตน 3) ด้านสุขภาพและการทำงานของร่างกาย (Health and Functioning) เป็นการรับรู้ เกี่ยวกับความสามารถด้านร่างกาย สุขภาพ และการปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน 4) ด้านสังคมและเศรษฐกิจ (Socioeconomic) เป็นการรับรู้ถึงความพึงพอใจ ในด้านสังคมทั่วไป รวมถึงรายได้ อาชีพ และการศึกษา

Campbell (1972, p. 51 ; อ้างถึงใน ธนิดา ชี้รัตน์, 2554, หน้า 12) ได้เสนอว่า องค์ประกอบของคุณภาพชีวิต มีทั้งหมด 3 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านกายภาพ ประกอบด้วย ปัจจัยด้านมลภาวะ ความหนาแน่นของประชากร และสภาพที่อยู่อาศัย 2) ด้านสังคม ประกอบด้วย ปัจจัยด้านการศึกษา สุขภาพอนามัยและความมั่นคงของครอบครัว 3) ด้านจิตวิทยา ประกอบด้วย ปัจจัยด้านความพึงพอใจ ความสำเร็จ ความผิดหวัง และความคับข้องในชีวิต

Liu (1975, p. 12 ; อ้างถึงใน จักรี สว่างไพร, 2552, หน้า 23) ได้อธิบายถึงองค์ประกอบของคุณภาพชีวิตว่าคุณภาพชีวิตมีองค์ประกอบปัจจัย 2 ด้าน คือ ด้านจิตวิสัย หรือด้านจิตวิทยา ได้แก่ อารมณ์ความรู้สึกนึกคิดเกี่ยวกับความเชื่อ และค่านิยมของบุคคล ส่วนด้านที่สองคือด้านวัตถุวิสัย ได้แก่สภาพแวดล้อมของบุคคลในด้านต่าง ๆ เช่น สังคม การเมือง เศรษฐกิจและสิ่งแวดล้อมทั่วไป ซึ่งองค์ประกอบนี้เป็นองค์ประกอบที่สามารถวัดค่าของการมีคุณภาพชีวิตได้ชัดเจนแน่นอนกว่า

องค์ประกอบด้านจิตวิสัยเพราะเป็นองค์ประกอบเชิงปริมาณ Power Bullinger and WHOQOL Group (2002, p. 18 ; อ้างถึงใน ชุมพร ฉ่ำแสงและ คณะ, 2555, หน้า 6) กล่าวถึง เครื่องชี้วัดคุณภาพชีวิตขององค์การอนามัยโลก ชุดย่อฉบับภาษาไทย (WHOQOL-BREF-THAI) ได้พัฒนาเครื่องมือวัดคุณภาพชีวิต ด้วยการทบทวนแนวคิดของคุณภาพชีวิต และศึกษาเชิงคุณภาพเพื่อกำหนดองค์ประกอบของคุณภาพชีวิต WHOQOL–BREF–THAI ประกอบด้วยข้อคำถาม 2 ชนิด คือแบบภาวะวิสัย (Perceived Objective) และอัตวิสัย (Self-Report Subjective) จะประกอบด้วยองค์ประกอบของคุณภาพชีวิต 4 ด้าน ดังนี้

1. ด้านสุขภาพกาย (Physical Domain) คือ การรับรู้สภาพทางด้านร่างกายของบุคคล ซึ่งมีผลต่อชีวิตประจำวัน เช่น การรับรู้สภาพความสมบูรณ์แข็งแรงของร่างกาย การรับรู้ถึงความรู้สึกสุขสบาย ไม่มีความเจ็บปวด การรับรู้ถึงความสามารถที่จะจัดการกับความเจ็บปวดทางร่างกายได้ การรับรู้ถึงพละกำลังในการดำเนินชีวิตประจำวัน การรับรู้ถึงความเป็นอิสระที่ไม่ต้องพึ่งพาผู้อื่น การรับรู้ถึงความสามารถในการเคลื่อนไหวของตน การรับรู้ถึงความสามารถในการปฏิบัติกิจวัตรประจำวันของตน การรับรู้ถึงความสามารถในการทำงาน การรับรู้ว่าตนไม่ต้องพึ่งพายาต่าง ๆ หรือการรักษาทางการแพทย์อื่นๆ เป็นต้น

2. ด้านจิตใจ (Psychological Domain) คือ การรับรู้สภาพทางจิตใจของตนเอง เช่น การรับรู้ความรู้สึกทางบวกที่บุคคลมีต่อตนเอง การรับรู้ภาพลักษณ์ของตนเองการรับรู้ถึงความรู้สึกภาคภูมิใจในตนเอง การรับรู้ถึงความมั่นใจในตนเอง การรับรู้ถึงความคิด ความจำ สมาธิการตัดสินใจและความสามารถในการเรียนรู้เรื่องราวต่าง ๆ ของตน การรับรู้ถึงความสามารถในการจัดการกับความเศร้าหรือกังวล การรับรู้เกี่ยวกับความเชื่อของตน ที่มีผลต่อการดำเนินชีวิต เช่น การรับรู้ถึงความเชื่อด้านวิญญาณ ศาสนา การให้ความหมายของชีวิตและความเชื่ออื่น ๆ ที่มีผลในทางที่ดีต่อการดำเนินชีวิต มีผลต่อการเอาชนะอุปสรรค เป็นต้น

3. ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม (Social Relationships) คือ การรับรู้เรื่องความสัมพันธ์ของตนกับบุคคลอื่น การรับรู้ถึงการที่ได้รับความช่วยเหลือจากบุคคลอื่นในสังคม การรับรู้วาตนได้เป็นผู้ให้ความช่วยเหลือบุคคลอื่นในสังคมด้วย รวมทั้งการรับรู้ในเรื่องอารมณ์ทางเพศหรือการมีเพศสัมพันธ์

4. ด้านสิ่งแวดล้อม (Environment) คือ การรับรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมที่มีผลต่อการดำเนินชีวิต เช่น การรับรู้วาตนมีชีวิตอยู่อย่างอิสระ ไม่ถูกกักขัง มีความปลอดภัยและมั่นคงในชีวิต การรับรู้ว่าได้อยู่ ในสิ่งแวดล้อมทางกายภาพที่ดีปราศจากมลพิษต่าง ๆ การคมนาคมสะดวก มีแหล่งประโยชน์ด้านการเงิน สถานบริการทางสุขภาพ และสังคมสงเคราะห์ การรับรู้ว่าตนมีโอกาสที่จะได้รับข่าวสารหรือฝึกฝนทักษะต่าง ๆ การรับรู้วาตนได้มีกิจกรรมสันทนาการและมีกิจกรรมในเวลาว่าง เป็นต้น

นิศารัตน์ ศิลปะเดช (2540, หน้า 66-67 ; อ้างถึงใน ธนิดา ชี้รัตน์, 2554, หน้า 11) ได้จำแนก องค์ประกอบของคุณภาพชีวิต ไว้ดังนี้

1. ความสมบูรณ์ด้านร่างกายละสติปัญญา หมายถึง การที่มนุษย์จะมีคุณภาพชีวิตที่ดีได้นั้นจะต้องมีความเป็นปกติของร่างกายและสติปัญญาเป็นพื้นฐาน ได้แก่ การมีสุขภาพอนามัยที่แข็งแรง มีพละกำลังที่สามารถทำกิจการงานได้ดีเช่นเดียวกับคนอื่น ๆ สามารถศึกษาเล่าเรียน คิดไตร่ตรองหาเหตุผลต่าง ๆ รวมทั้งสามารถแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นได้

2. ความสมบูรณ์ด้านจิตใจและอารมณ์ หมายถึง การเป็นผู้มีจิตใจที่ดีอารมณ์ แจ่มใสมั่นคงไม่แปรปรวน หงุดหงิด โมโหง่าย มีคุณธรรม มองโลกในแง่ดี โอบอ้อมอารีช่วยเหลือผู้อื่น การมีพื้นฐานจิตใจที่ดีจะช่วยให้บุคคลเกิดความสุขและสงบในการดำรงชีวิต

3. ความสมบูรณ์ด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม หมายถึง การเป็นคนที่ได้รับการยอมรับจากคนทั่วไป อันเนื่องมาจากมนุษยสัมพันธ์อันดีมีความสามารถในการปรับตัว ยอมรับความสามารถและความสำคัญของผู้อื่น ดังนั้น จึงเป็นผู้ที่เห็นคุณค่าของบุคคลและสิ่งแวดล้อม และ การมีความคิดที่จะปรับปรุงพัฒนาให้สิ่งแวดล้อมเหล่านั้นคงคุณค่าและประโยชน์ตลอดไป การมีความสมบรูณ์ด้านสังคมและสิ่งแวดล้อมจะช่วยให้บุคคลมีชีวิตที่เหมาะสมกลมกลืน และเข้ากันได้ดีกับสังคมและสิ่งแวดล้อม

4. ความสมบูรณ์ด้านปัจจัยการดำรงชีพ หมายถึงความสามารถที่จะจัดหาสิ่งจำเป็น ต่าง ๆ ที่จะช่วยให้ชีวิตดำรงอยู่ได้อย่างดีตามฐานะของตนเอง ตลอดจนสภาพของสังคม เศรษฐกิจ และยุคสมัย

ปัจจัยจำเป็นเหล่านี้ได้แก่ ปัจจัย 4 อาหาร เครื่องนุ่งห่ม ที่อยู่อาศัย ยารักษาโรค สิ่งอำนวยความสะดวกสบายต่าง ๆ การพักผ่อน บุคคลจะต้องจัดหาให้มีความจำเป็นในสภาพสังคม และสิ่งแวดล้อมของตน การมีปัจจัยจำเป็นในการดำรงชีวิตที่พอเพียง ย่อมช่วยให้บุคคลมีความสะดวกสบายไม่ลาบากและย่อมนำไปสู่ความสุขและความพอใจในชีวิต

องค์การยูเนสโก (UNESCO, 1980, p. 40) ได้สรุปว่า องค์ประกอบของคุณภาพชีวิตมีความสัมพันธ์กับการศึกษาภาวะสุขภาพโภชนาการ สิ่งแวดล้อม การตั้งถิ่นฐานที่อยู่อาศัย ศาสนา ค่านิยม จริยธรรม และกฎหมาย รวมทั้งองค์ประกอบด้านจิตวิทยา เกณฑ์ในการมองคุณภาพชีวิตมอง 2 ด้าน คือ ด้านวัตถุวิสัย (Objective) วัดโดยอาศัยข้อมูลด้านรูปธรรมที่มองเห็นชัดเจน เช่น ข้อมูลด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และด้านจิตวิทยา (Subjective) เป็นข้อมูลทางจิตวิทยา โดยสอบถามความรู้สึกเจตคติต่อประสบการณ์ของบุคคลเกี่ยวกับชีวิต การรับรู้ต่อสภาพความเป็นอยู่การดำรงชีวิตรวมทั้งสิ่งต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับชีวิตและความพึงพอใจในชีวิต

นิพนธ์ คันธเสวี (2526, หน้า 85-87) ได้จำแนกองค์ประกอบที่เกี่ยวกับคุณภาพชีวิตของมนุษย์ออกเป็น 6 ด้าน ด้านร่างกาย ด้านอารมณ์ ด้านจิตใจ ด้านความคิด ด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพ และด้านสภาพแวดล้อมทางวัฒนธรรม

ชาร์มา (1988 ; อ้างถึงใน ยุวดี ลีลัคนาวีระ, 2536) ได้เสนอว่ามีองค์ประกอบหลายด้าน ที่มีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิต ได้แก่ อาหารภาวะสุขภาพอนามัยและโภชนาการ การศึกษา สิ่งแวดล้อมและทรัพยากรที่อยู่อาศัย และการตั้งถิ่นฐาน การมีงานทำ ค่านิยม ศาสนา จริยธรรม กฎหมาย และองค์ประกอบทางด้านจิตวิทยา

เด็นแฮม (Denham, 1991, p. 48 ; อ้างถึงใน ฉวีวรรณ แสงทอง, 2549, หน้า 13) กล่าวว่า องค์ประกอบของคุณภาพชีวิตประกอบด้วย 5 ด้านคือ สิ่งแวดล้อมทางกายภาพการมีปฏิสัมพันธ์ในสังคมสุขภาพกาย สุขภาพจิต บุคลิกภาพและประวัติในอดีต

การพัฒนาตนเองเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต สามารถแบ่งออกได้เป็น 4 มิติดังต่อไปนี้

เทคนิคในการพัฒนาตนเองเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตนั้น มีอยู่ด้วยกัน 6 ประการดังต่อไปนี้ คือ

1. วางแผนล่วงหน้า เพราะความสำเร็จที่ได้มาส่วนใหญ่มักจะมาจากแผนงานที่ชัดเจน มีวัตถุประสงค์ เป้าหมาย กำหนดระยะเวลา รูปแบบของกิจกรรม ขั้นตอนการดำเนินงาน นอกจากนั้นแล้วหลังจากสิ้นสุดในทุก ๆ กิจกรรม ควรมีการวัดและประเมินผลตรวจสอบ เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงและแก้ไขสำหรับแผนงานครั้งใหม่ในคราวหน้าต่อไป

2. ขจัดความขี้เกียจ เพราะความขี้เกียจนี้แหละเป็นอุปสรรคสำคัญในการพัฒนาคุณภาพชีวิตเมื่อปล่อยให้ความขี้เกียจเข้ามาเยือนแล้วก็ยากเหลือเกินที่จะสลัดมันออกไป เพราะฉะนั้นเราจึง

ควรสะกัดความขี้เกียจนี้ตั้งแต่เริ่มต้น โดยการไม่ผัดวันประกันพรุ่ง ปล่อยงานเป็นดินพอกหางหมู และควรลงมือปฏิบัติทันทีเมื่อพร้อม

3. ฝึกนิสัยประหยัด อดออม เพราะการใช้จ่ายที่ถูกวิธีและสมควรแก่ฐานะนั้น เป็นการสร้างระเบียบวินัย ขั้นพื้นฐานให้แก่ตนเองและยังใช้เป็นหลักประกันที่แน่นอนเมื่อถึงคราวคับขันเร่งด่วนอีกด้วย

4. หัดคิดในมุมสร้างสรรค์ เป็นการคิดเชิงบวก คิดแต่เรื่องที่ดีงาม มองปัญหาต่าง ๆ ให้เป็นเรื่องเล็กที่สามารถแก้ไขได้ การหัดเปิดมุมมองใหม่ ๆ กับสิ่งต่าง ๆ ที่อยู่รายล้อมรอบ ๆ ตัวนั้น เป็นการพัฒนากระบวนการทางความคิดและสร้างทัศนคติที่ดีให้เกิดขึ้น หลีกเลี่ยงการมองตนเองเป็นศูนย์กลาง พร้อมกันนั้นควรหัดรับฟังให้มาก และสละเวลาบางส่วนแลกเปลี่ยนเสวนาแสดงความคิดเห็นกับผู้อื่นอยู่เสมอ

5. ไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค ปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ เปรียบเสมือนกับบททดสอบบทหนึ่ง ที่จะนำทางเราสู่ความสำเร็จ เมื่อเราคิดจะลงมือทำการสิ่งใด ควรตั้งรับและเตรียมใจไว้ว่า “ทางเดินสู่ความสำเร็จนั้น ย่อมต้องมีอุปสรรคขวากหนามเป็นเพื่อนร่วมเดินทางด้วยเสมอ” ปัญหาทุกปัญหาจึงมาพร้อม ๆ กับความสำเร็จ และเมื่อใดที่คุณพบกับความสำเร็จ คุณจะรู้ว่า “ไม่ว่าจะอีกกี่สิบปัญหาในภายหน้า คุณก็จะสามารถผ่านพ้นมันไปได้ เหมือนอย่างคราวนี้เช่นกัน”

6. เคารพตนเอง โดยเชื่อมั่นในความสามารถ ให้โอกาสตนเองในการกล้าลองผิดลองถูก เพราะผู้ที่สามารถยืดหยัดอยู่บนความสำเร็จนั้นได้ ล้วนแล้วแต่ผ่านบททดสอบปัญหา และอุปสรรคต่าง ๆ มานับไม่ถ้วน

จุดเริ่มต้นที่ดีในการพัฒนาคุณภาพชีวิตนั้น คือ การเปิดใจยอมรับตนเอง การมีความพร้อมในการศึกษาเรียนรู้และมีสติตั้งรับกับการเปลี่ยนแปลงของเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่อาจเกิดขึ้นในอนาคตอยู่เสมอ จะช่วยให้ สามารถใช้ชีวิตอยู่ร่วมกับบุคคลอื่น ๆ ในสังคมได้อย่างมีความสุข

1. การพัฒนาคุณภาพชีวิตทางด้านร่างกาย ได้แก่ การให้ความสำคัญกับสุขภาพ รู้จักบริโภคอาหารอย่างถูกสุขลักษณะ และครบ 5 หมู่ หาเวลาพักผ่อนและออกกำลังกายเป็นประจำ เพื่อสุขภาพร่างกายที่แข็งแรงสมบูรณ์

2. การพัฒนาคุณภาพชีวิตทางด้านอารมณ์ เป็นการสร้างเสริมสุขภาพจิตที่ดี รู้จักควบคุมอารมณ์ โดยการหมั่นฝึกให้ทาน การทำงานอดิเรกที่ชื่นชอบ การเข้าร่วมกิจกรรมสันทนาการ การฝึกสมาธิ เป็นต้น

3. การพัฒนาคุณภาพชีวิตทางด้านสังคม เป็นการสร้างการยอมรับและยกย่องจากสังคม อันได้แก่ การเข้าร่วมกิจกรรมกับเพื่อน ๆ หรือจากหน่วยงานต่าง ๆ ที่จัดขึ้น การใช้เวลาว่างบำเพ็ญประโยชน์เพื่อชุมชน และการปฏิบัติตนโดยยึดหลักคุณธรรมจริยธรรม เป็นต้น

4. การพัฒนาคุณภาพชีวิตทางด้านสติปัญญา เป็นการเพิ่มทักษะทางด้านความรู้ให้กับตนเอง อาทิเช่น การอ่านหนังสือ การเข้ารับการอบรม เพื่อเพิ่มพูนความรู้ ทักษะและประสบการณ์ในด้านต่าง ๆ

การศึกษาข้อมูลด้วยตนเองจากสื่อสารสนเทศ วิทยุ โทรทัศน์ ฯลฯ รวมไปถึงการหัดสังเกตและติดตามการเปลี่ยนแปลงของสิ่งแวดล้อม เป็นต้น (ศิโรรัตน์ แก้วมงคล, 2555, หน้า 64)

2.4 บริบทพื้นที่ที่ศึกษา

อำเภอป่าบอน เป็น 1 ใน 11 อำเภอของจังหวัดพัทลุง ตั้งอยู่ทางด้านใต้สุดของจังหวัดพัทลุงติดเขตอำเภอรัตภูมิ จังหวัดสงขลา ห่างจากศาลากลางจังหวัดพัทลุงตามเส้นทางสายเพชรเกษม ช่วงพัทลุง – หาดใหญ่ ประมาณ 48 กิโลเมตร ป่าบอนก่อตั้งเป็นกิ่งอำเภอป่าบอน เมื่อวันที่ 22 พฤษภาคม 2523 โดยแยกการปกครองจากอำเภอปากพะยูน เดิมมี 3 ตำบลคือ ตำบลป่าบอน ตำบลโคกทราย และตำบลหนองธง ภายหลังยกฐานะเป็นอำเภอป่าบอน เมื่อวันที่ 1 เมษายน 2533 แบ่งพื้นที่เป็น 5 ตำบล ได้แก่ ตำบลทุ่งนารี ตำบลหนองธง ตำบลวังใหม่ ตำบลป่าบอน และตำบลโคกทราย

คำขวัญอำเภอ

น้ำตกไหลแรง แม่แตงสวยสด สับปะรดหวานดี มีเผ่าซาไก ใฝ่วัฒนธรรม นำการศึกษา

ข้อมูลสภาพทั่วไป และการวิเคราะห์สถานการณ์ในปัจจุบัน

ด้านกายภาพ

ลักษณะที่ตั้ง อำเภอป่าบอน ตั้งอยู่ทางทิศใต้ของจังหวัดพัทลุง อยู่ห่างจากจังหวัดพัทลุงประมาณ 49 กิโลเมตร โดยมีทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 4 (ถนนเพชรเกษม) ตัดผ่านเป็นระยะทาง 20 กิโลเมตร และอยู่ห่างจากอำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ประมาณ 50 กิโลเมตร ที่ว่าการอำเภอตั้งอยู่หมู่ที่ 6 ตำบลวังใหม่

เนื้อที่ มีพื้นที่ทั้งหมด 380.844 ตารางกิโลเมตร

อาณาเขตติดต่ออำเภอป่าบอนมีอาณาเขตติดกับอำเภอและจังหวัดใกล้เคียง ดังนี้

ทิศเหนือ ติดต่อกับอำเภอตะโหมด และอำเภอบางแก้ว จังหวัดพัทลุง

ทิศใต้ ติดต่อกับอำเภอรัตภูมิ จังหวัดสงขลา

ทิศตะวันออก ติดต่อกับอำเภอปากพะยูน จังหวัดพัทลุง

ทิศตะวันตก ติดต่อกับอำเภอปะเหลียน จังหวัดตรัง และอำเภอควนกาหลง จังหวัดสตูล

การแบ่งเขตการปกครอง

การปกครองส่วนภูมิภาค

อำเภอป่าบอนแบ่งเขตการปกครองย่อยออกเป็น 5 ตำบล 50 หมู่บ้าน ได้แก่

1. ป่าบอน (Pa Bon) 11 หมู่บ้าน
2. โคกทราย (Khok Sai) 13 หมู่บ้าน
3. หนองธง (Nong Thong) 9 หมู่บ้าน
4. ทุ่งนารี (Thung Nari) 9 หมู่บ้าน
5. วังใหม่ (Wang Mai) 8 หมู่บ้าน

การปกครองส่วนท้องถิ่น

ท้องที่อำเภอป่าบอนประกอบด้วยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 6 แห่ง ได้แก่

1. เทศบาลตำบลป่าบอน ครอบคลุมพื้นที่บางส่วนของตำบลป่าบอน บางส่วนของตำบลหนองธง และบางส่วนของตำบลวังใหม่
2. องค์การบริหารส่วนตำบลป่าบอน ครอบคลุมพื้นที่ตำบลป่าบอน (เฉพาะนอกเขตเทศบาลตำบลป่าบอน)
3. องค์การบริหารส่วนตำบลโคกทราย ครอบคลุมพื้นที่ตำบลโคกทรายทั้งตำบล
4. องค์การบริหารส่วนตำบลหนองธง ครอบคลุมพื้นที่ตำบลหนองธง (เฉพาะนอกเขตเทศบาลตำบลป่าบอน)
5. องค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งนารี ครอบคลุมพื้นที่ตำบลทุ่งนารีทั้งตำบล
6. องค์การบริหารส่วนตำบลวังใหม่ ครอบคลุมพื้นที่ตำบลวังใหม่ (เฉพาะนอกเขตเทศบาลตำบลป่าบอน)

พื้นที่หรือศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง ในอำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง

1. ศูนย์เรียนรู้ทฤษฎีใหม่ รูปแบบ “โคก หนอง นา โมเดล” พื้นที่ ม.9 ต.โคกทราย อ.ป่าบอน จ.พัทลุง
2. ศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงบ้านพรุพ้อใต้ ต. โคกทราย อ.ป่าบอน จ.พัทลุง
3. ศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงบ้านหลักสิบ ต.หนองธง อ.ป่าบอน จ.พัทลุง
4. ศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงบ้านในกอย สวนอินทผลัม ต.หนองธง อ.ป่าบอน จ.พัทลุง
5. ศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงบ้านสายกลาง ต.หนองธง อ.ป่าบอน จ.พัทลุง

2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ปมณฑ์ สุภาพักตร์, วีระ วงศ์สรรค์ และสุธิดา หอวัฒนกุล (2562, หน้า 165-175) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การพัฒนาคุณลักษณะผู้นำเยาวชนด้านเศรษฐกิจพอเพียง ผลการวิจัย พบว่า 1) คุณลักษณะผู้นำเยาวชนด้านเศรษฐกิจพอเพียง ได้แก่ มีภูมิคุ้มกันที่ดีในการรักษาตนเอง ครอบครัว และประเทศชาติ มีความกระตือรือร้น กล้าคิด กล้าทำ กล้าแสดงออก มีคุณธรรมด้านความประหยัด ซื่อสัตย์ รับผิดชอบประเทศชาติ มีความใส่ใจใฝ่เรียนรู้ด้านเศรษฐกิจพอเพียง มีความกล้าหาญ อดทน และเสียสละ 2) กิจกรรมพัฒนาคุณลักษณะผู้นำเยาวชนด้านเศรษฐกิจพอเพียง มี 8 กิจกรรม ได้แก่ กิจกรรมสัมพันธไมตรี กิจกรรม ยุวกวีพอเพียง กิจกรรมจำเรียงถ้อยร้อยกรอง กิจกรรมตามครรลองปรัชญา กิจกรรมเพื่อนพึ่ง (ภา) ยามยาก กิจกรรมหลายหลากล้วนลำนำ กิจกรรมประพฤติธรรมล้ำความดี กิจกรรมนำวิถีเยาวชนพอเพียง 3) เยาวชนมีคุณลักษณะผู้นำเยาวชนด้านเศรษฐกิจพอเพียงภายหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ปัทมพร ใจห้าว, ถวัลย์ เนียมทรัพย์ และศยามล เอกะกุลานันต์ (2563, หน้า 37-57) ได้ทำการศึกษาเรื่อง อิทธิพลของการรับรู้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง พฤติกรรมตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และคุณภาพชีวิตการทำงานต่อความสุขในการทำงานของสมาชิกในหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบ ตำบลกำแพงเซาอำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช ผลการวิจัยพบว่า 1) การรับรู้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงพฤติกรรมตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและความสุขในการทำงานอยู่ในระดับสูงส่วนคุณภาพชีวิตการทำงานอยู่ในระดับปานกลาง 2) การรับรู้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง พฤติกรรมตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงด้านลงมือปฏิบัติอย่างพอประมาณด้านลงมือปฏิบัติอย่างมีเหตุผล และด้านพึ่งพาตนเอง คุณภาพชีวิตการทำงานด้านความสัมพันธ์ทางสังคม ด้านการพัฒนาความสามารถของบุคคล ด้านค่าตอบแทนที่เป็นธรรมและเพียงพอ ด้านความสมดุลระหว่างงานกับชีวิตส่วนตัวและด้านสิทธิของพนักงานสามารถร่วมกันพยากรณ์ความสุขในการทำงานของสมาชิกในหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบได้ร้อยละ 50.3 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผลการวิจัยนี้ สามารถเป็นแนวทางสำหรับสร้างเสริมสมาชิกในหมู่บ้านให้เกิดความสุขในการทำงานมากขึ้น

รวิกานต์ อำนวย และคณะ (2565, หน้า 61-77) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การพัฒนาคุณภาพชีวิตเกษตรกรตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง จากผลการวิจัยพบว่า 1) ลักษณะการทำเกษตรและการเกษตรตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือด้านการพึ่งพาตนเอง รองลงมาคือ ด้านการทำเกษตรทฤษฎีใหม่ ด้านการเพิ่มรายได้ และด้านการลดรายจ่าย 2) คุณภาพชีวิตเกษตรกรตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในพื้นที่ตำบลบ้านนา พบว่า ภาพรวมคุณภาพชีวิตเกษตรกรอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ด้านจิตใจ รองลงมาคือ ด้านสุขภาพ ด้านสังคม

และด้านเศรษฐกิจ 3) รูปแบบการพัฒนาคุณภาพชีวิตเกษตรกรตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในพื้นที่ตำบลบ้านนา ประกอบไปด้วย (1) ลักษณะการทำเกษตรตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ได้แก่ การลดรายจ่าย การเพิ่มรายได้ การพึ่งพาตนเอง และการทำเกษตรทฤษฎีใหม่ (2) กระบวนการพัฒนาเกษตรกร มี 4 กระบวนการ คือ การอบรมให้ความรู้ การพัฒนาโดยการฝึกปฏิบัติจริง การพัฒนาเกษตรกรแบบมีส่วนร่วม และการพัฒนาตามเกษตรทฤษฎีใหม่ (3) การพัฒนาเกษตรกรตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง แบ่งออกเป็น 3 ระดับ คือ การพึ่งพาตนเองระดับครัวเรือน การรวมกลุ่มในชุมชน และการสร้างเครือข่ายร่วมมือกับองค์กรภายนอก

ณรงค์ ภูเยี่ยมจิตร (2563, หน้า 14-27) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ตำรวจกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตโดยใช้หลักเศรษฐกิจพอเพียงเป็นฐาน ได้บทสรุปจากการวิจัยว่า ตำรวจกับการพัฒนาคุณภาพชีวิต โดยใช้หลักเศรษฐกิจพอเพียงเป็นฐาน เป็นดำเนินชีวิตให้ดีขึ้นในทุกๆ ด้าน เช่น ด้านการศึกษา อาชีพ รายได้ สุขภาพอนามัย และคุณธรรมจริยธรรม ให้เกิดคุณค่าหรือประโยชน์สูงสุดแก่ตนเอง และครอบครัว เป็นต้น การทำความเข้าใจปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในหลายสถานะกล่าวคือเป็นทั้งแนวคิดการพัฒนาสังคมทางเลือก สามารถประยุกต์ใช้ได้ในระดับนโยบายการพัฒนาประเทศ และแนวทาง ในการดำเนินชีวิตด้วยหลักทางศีลธรรมในการดำเนินชีวิตด้วยเงื่อนไขความรู้รอบ ความระมัดระวังและด้วยคุณธรรมในการดำเนินชีวิตแบบแบ่งปันไม่เบียดเบียนผู้อื่นทั้งทฤษฎีที่สามารถนำไปปฏิบัติได้อย่างเห็นทฤษฎีเศรษฐศาสตร์แนวพุทธ เป็นทฤษฎีการผลิต และทฤษฎีการบริโภคของพุทธโดยจะเน้นการใช้ปัญญา เพราะปัญญาคือส่วนที่สำคัญที่สุดในกระบวนการผลิตและจะช่วยให้เกิดการผลิต การบริโภคที่ลดการทำลายล้างทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม การบริโภคจะเน้นเพียงประการเดียวคือการบริโภคเพื่ออยู่ ดังนั้น การพัฒนาคุณภาพชีวิตตำรวจโดยใช้หลักเศรษฐกิจพอเพียงเป็นฐานมีเปูาหมายสำคัญ คือ ความพอประมาณ มีคุณธรรม เป็นธรรม ถูกต้องดีงาม พออยู่พอกิน พอใช้ รู้คุณค่าที่มาของตนเอง เอกลักษณ์ ภูมิปัญญาท้องถิ่น มีชีวิตเรียบง่าย ไม่หน้าใหญ่ไหลตามกระแส รู้กาละและเทศะ มีความสุขตามอัตภาพ รู้ทันการเปลี่ยนแปลง มีแผนชีวิต มีคุณภาพชีวิตที่ดี ความมีเหตุผล กินอยู่อย่างมีข้อมูลมีคุณภาพ รู้ทันชุมชนและการเปลี่ยนแปลง รู้จักแสวงหาความรู้พัฒนาศักยภาพของตนเอง มีการวางแผนครอบครัว จัดทำบัญชีรายรับ รายจ่าย และหนี้สิน มีแผนลดอบายมุข รู้จักการทำงานอย่างมีระบบและมีคุณภาพ มีแผนการออม มีมาตรฐานในการดำเนินชีวิต และการมีภูมิคุ้มกันที่ดี มีความสัมพันธ์ที่ดีกับสมาชิกในครอบครัว ครอบครัวอบอุ่น ชุมชนเข้มแข็ง มีระบบงานที่ดี สามารถพึ่งตนเองได้ มีความมั่นคงปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน มีการดูแลการศึกษาเล่าเรียนของลูกเต็มศักยภาพ มีการเสียสละเห็นแก่ประโยชน์ส่วนร่วม

ภูสิทธ์ ภูคำชะโนด, บัณฑิต ผังนิรันดร์ และ โกมล ไพศาล (2562, หน้า 164-172) ได้ทำการศึกษาเรื่อง บุพปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตในครอบครัวของหมู่บ้านต้นแบบเศรษฐกิจพอเพียง การวิจัยครั้งนี้ศึกษาทัศนคติของผู้นำครอบครัว การมีส่วนร่วมกิจกรรมทางสังคมของสมาชิก คุณภาพชีวิต

และพัฒนาแบบจำลองสมการโครงสร้างเชิงสาเหตุของคุณลักษณะพื้นฐานบุคคล การมีส่วนร่วมกิจกรรมทางสังคม การนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในครอบครัว และทัศนคติของผู้นำครอบครัวต่อคุณภาพชีวิตในครอบครัวของหมู่บ้านต้นแบบเศรษฐกิจพอเพียง เป็นการวิจัยเชิงผสมผสานระหว่างการวิจัยเชิงปริมาณและการวิจัยเชิงคุณภาพ กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้นำครอบครัว จำนวน 400 ราย เก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถาม และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยแบบจำลองสมการโครงสร้าง สำหรับการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพผู้ให้ข้อมูลหลักเป็นผู้นำหมู่บ้านต้นแบบเศรษฐกิจพอเพียง จำนวน 17 คน พบว่า 1) ผู้นำครอบครัว ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 31- 45 ปี การศึกษาระดับประถมศึกษา และมีรายได้ไม่เกิน 10,000 บาทต่อเดือน 2) ระดับการมีส่วนร่วมกิจกรรมทางสังคมของสมาชิกในครอบครัว อยู่ในระดับปานกลาง ทัศนคติของผู้นำครอบครัวต่อหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอยู่ในระดับปานกลาง การน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในระดับครอบครัวอยู่ในระดับมาก และระดับคุณภาพชีวิตของครอบครัวอยู่ในระดับปานกลาง 3) แบบจำลองสมการโครงสร้างที่ดำเนินการมีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์โดยพบเส้นทางความสัมพันธ์ในแบบจำลองที่ค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลสูงที่สุด ได้แก่ การมีส่วนร่วมกิจกรรมทางสังคมของสมาชิกในครอบครัว รองลงมาก ได้แก่ ทัศนคติของผู้นำครอบครัวต่อหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และการน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในระดับครอบครัวตามลำดับ ที่สำคัญอย่างยิ่ง คือการส่งเสริมให้มีปฏิบัติซ้ำ ๆ กับการมีส่วนร่วมของสมาชิก แต่ละครอบครัวในหมู่บ้านมามีส่วนในกิจกรรมจิตอาสาการพัฒนาสังคม รักษาสืบสานวัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่น นอกจากนี้ ยังพบว่า หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงส่งผลโดยตรงให้คุณภาพชีวิตของประชาชนดีขึ้น คุณภาพชีวิตที่ดีไม่ได้ขึ้นอยู่กับฐานะแต่คนก็สามารถมีความสุขได้และสามารถทำนายคุณภาพชีวิตของครอบครัว ได้ร้อยละ 81 ผลการวิจัยสามารถนำไปใช้เป็นต้นแบบในการน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในชีวิตกิจวัตรประจำวัน อันเป็นพื้นฐานสำคัญต่อการสร้างความมั่นคงและคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นของครอบครัว ถึงแม้จะยากจนหากดำเนินชีวิตตามเศรษฐกิจพอเพียง ก็สามารถมีคุณภาพชีวิตที่ดีได้อย่างยั่งยืน

ธนกฤต อกนิตย์ (2563, หน้า 19-30) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการพัฒนาคุณภาพชีวิต จากการศึกษาปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงโดยสรุปปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริ คือ เศรษฐกิจพอเพียง ตามแนวพระราชดำรัส ยึดความประหยัด ตัดทอนค่าใช้จ่ายในทุกด้าน ลดละความฟุ่มเฟือยในการดำรงชีพอย่างจริงจัง ดังพระราชดำรัสว่า "ความเป็นอยู่ที่ต้องไม่ฟุ้งเฟ้อ ต้องประหยัดไปในทางที่ถูกต้อง" ยึดถือการประกอบอาชีพด้วยความถูกต้อง สุจริต แม้จะตกอยู่ในภาวะขาดแคลนในการดำรงชีพก็ตาม ดังพระราชดำรัสที่ว่า "ความเจริญของคนทั้งหลาย ย่อมเกิดมาจากการประพฤติชอบและการหาเลี้ยงชีพชอบเป็นหลักสำคัญ"ละเลิกการแก่งแย่งผลประโยชน์และแข่งขันกันในทางการค้าขายประกอบอาชีพแบบต่อสู้กันอย่างรุนแรงดังอดีต ซึ่งมีพระราชดำรัสเรื่องนี้ว่า"ความสุขความเจริญอันแท้จริงนั้น หมายถึง

ความสุขความเจริญที่บุคคลแสวงหามาได้ด้วยความเป็นธรรมทั้งในเจตนา และการกระทำ ไม่ใช่ได้มาด้วยความบังเอิญหรือด้วยการแก่งแย่งเบียดบังมาจากผู้อื่น" ไม่หยุดนิ่งที่จะหาทางให้ชีวิตหลุดพ้นจากความทุกข์ยากครั้งนี้ โดยต้องขวนขวายใฝ่หาความรู้ให้เกิดมีรายได้เพิ่มพูนขึ้นจนถึงขั้นพอเพียงเป็นเป้าหมายสำคัญ พระราชดำรัสตอนหนึ่งที่ให้ความชัดเจนว่า "การที่ต้องการให้ทุกคนพยายามที่จะหาความรู้และสร้างตนเองให้มั่นคงนี้เพื่อตนเอง เพื่อที่จะให้ตัวเองมีความเป็นอยู่ที่ก้าวหน้าที่มีความสุข พอมีพอกินเป็นขั้นหนึ่งและขั้นต่อไปก็คือให้มีเกียรติว่ายืนได้ด้วยตนเอง" ปฏิบัติตนในแนวทางที่ดีลดละสิ่งชั่วให้หมดสิ้นไป ทั้งนี้ด้วยสังคมไทยที่ล่มสลายลงในครั้งนี้เพราะยังมีบุคคลจำนวนมิใช่น้อยที่ดำเนินการโดยปราศจากละอายต่อแผ่นดิน พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้พระราชทานพระราโชวาทว่า"พยายามไม่ก่อความชั่วให้เป็นเครื่องทำลายตัว ทำลายผู้อื่น พยายามลดพยายามละความชั่วที่ตัวเองมีอยู่พยายามก่อความดีให้แก่ตัวอยู่เสมอ พยายาม รักษาและเพิ่มพูนความดีที่มีอยู่นั้น ให้งอกงามสมบูรณ์ขึ้น"การยึดหลักทางสายกลางและความไม่ประมาท คำนึงถึงความพอประมาณ ความมีเหตุผล การสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว ตลอดจนการใช้ความรู้ด้วยความรอบคอบ ระมัดระวัง และมีคุณธรรมเป็น พื้นฐานในการตัดสินใจและการกระทำ

นราทิพย์ ผินประดับ และกมลาศ ภูวชนาธิพงศ์ (2563, หน้า 281-293) ได้ทำการศึกษาเรื่อง แนวคิดการพัฒนา คุณภาพชีวิตการทำงานของข้าราชการกรุงเทพมหานครตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง พบว่า แนวคิดการพัฒนาคุณภาพชีวิตในการทำงานของข้าราชการกรุงเทพมหานครตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงโดยส่งเสริมให้ข้าราชการมีทัศนคติที่ดีต่อหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพิ่มขึ้นโดยหน่วยงานทุกหน่วยนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้กับการบริหารจัดการทรัพยากรมนุษย์ภายในองค์การ เช่นการพัฒนาและการจัดการสภาพแวดล้อมภายใต้หลักการ 3 ห่วง 2 เงื่อนไขโดยเน้นให้ข้าราชการเข้าใจลักษณะทางสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลาการสร้างความพร้อมเพื่อรับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นการสร้างความสมดุลมั่นคงและความยั่งยืนความพอดีพอประมาณและรู้จักตนเองการมีความรู้คู่คุณธรรมรวมถึงการพึ่งพาตนเองและรับผิดชอบต่อส่วนรวมโดยการฝึกอบรมหรือการสื่อสารความรู้ความเข้าใจและการเห็นประโยชน์ของการปฏิบัติตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อให้ข้าราชการมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปในทิศทางที่เหมาะสมในฐานะที่เป็นข้าราชการของกรุงเทพมหานครซึ่งจะส่งผลให้ข้าราชการกรุงเทพมหานครมีคุณภาพชีวิตในการทำงานดีขึ้น

วาสนา พิทักษ์ธรรม (2564, หน้า 305-317) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การดำเนินชีวิตและคุณภาพชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของประชาชนองค์การบริหารส่วนตำบลเนินงาม อำเภอรามัน จังหวัดยะลา ผลการวิจัยพบว่าเงื่อนไขการดำเนินชีวิตและคุณภาพชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกลุ่มตัวอย่าง มีการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำเนินชีวิตโดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$= 3.47) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ประชาชนมีเหตุผลในการดำเนินชีวิต

ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$=3.86) รองลงมาเป็นด้านการมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$=3.60)และด้านความพอประมาณอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$= 2.96) กลุ่มตัวอย่างมีความรู้ความเข้าใจและตระหนักถึงการใช้ชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงแต่ควรส่งเสริมเยาวชนให้ใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ด้วยการอบรมอาชีพระยะสั้นเป็นการเพิ่มรายได้ให้กับเยาวชนและครอบครัวผลการวิจัยความสัมพันธ์ของเงื่อนไขการดำเนินชีวิตและคุณภาพชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงพบว่า เงื่อนไขความรู้และเงื่อนไขคุณธรรมมีความสัมพันธ์ต่อคุณภาพชีวิตของประชาชนในระดับมาก ทั้งด้านความพอประมาณด้านความมีเหตุผลและด้านการมีภูมิคุ้มกันที่ดี

ทิวเมฆ นาวาบุญนิยม (2559, หน้า 27-44) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต ของชุมชนปฐมอโศก จังหวัดนครปฐม ผลการวิจัยพบว่า 1) การรับรู้เกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชนปฐมอโศก ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก รายด้านพบว่า การรับรู้ด้านเงื่อนไขคุณธรรมอยู่ในระดับมากที่สุด คุณภาพชีวิต ของชุมชนปฐมอโศก ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก รายด้านพบว่า คุณภาพชีวิตด้านปลูกฝังค่า นิยมไทยอยู่ในระดับมากที่สุด การประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชน ปฐมอโศก ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก 2) บุคคลที่อาศัยอยู่ในชุมชนปฐมอโศก ที่มีเพศ อายุ การศึกษา สถานภาพในชุมชน ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชนและประสบการณ์เกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงต่างกัน มีการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 3) ความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและคุณภาพชีวิต กับการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในภาพรวมมีความสัมพันธ์ทางบวกใน ระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ. 05 4) การประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชนปฐมอโศก คือ การตั้งใจ ฝึกฝนตนเอง เรียนรู้ที่จะมีชีวิตอยู่อย่างเรียบง่าย พอเพียง มีศีลมีธรรมเป็นหลักเป็นที่พึ่ง ฝึกตนให้พึ่งตนเอง ขวนขวาย เอาภาระรับผิดชอบในกิจการต่างๆ ของชุมชน และมีชีวิต อยู่อย่างผู้ให้ผู้เสียสละ

เสาวนารถ เล็กเลอสินธ (2560 หน้า 88-98) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ความรู้ความเข้าใจและการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการพัฒนา เศรษฐกิจชุมชน ตำบลบางใหญ่ อำเภอบางใหญ่ จังหวัดนนทบุรี ผลการวิจัยพบว่า 1) ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงคิดเป็นร้อยละ 72.45 โดยเข้าใจเศรษฐกิจพอเพียงเป็นปรัชญาที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวพระราชทานพระราชดำริแนะแนวทางการดำเนินชีวิตแก่พสกนิกรชาวไทยมากที่สุด 2) ประชาชนประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยประยุกต์หลักความมีเหตุผล มากที่สุดรองลงมาคือ ด้านการมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว และด้านความพอประมาณ ตามลาดับ 3) ผลการเปรียบเทียบการประยุกต์ใช้ โดยประชาชนที่มีอายุ ระดับการศึกษา รายได้ และอาชีพต่างกัน จะมีการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงทุก ๆ ด้านแตกต่างกัน ยกเว้น ประชาชนที่มีเพศ และสถานภาพสมรสที่แตกต่างกัน แต่มีการประยุกต์ใช้ไม่แตกต่างกัน

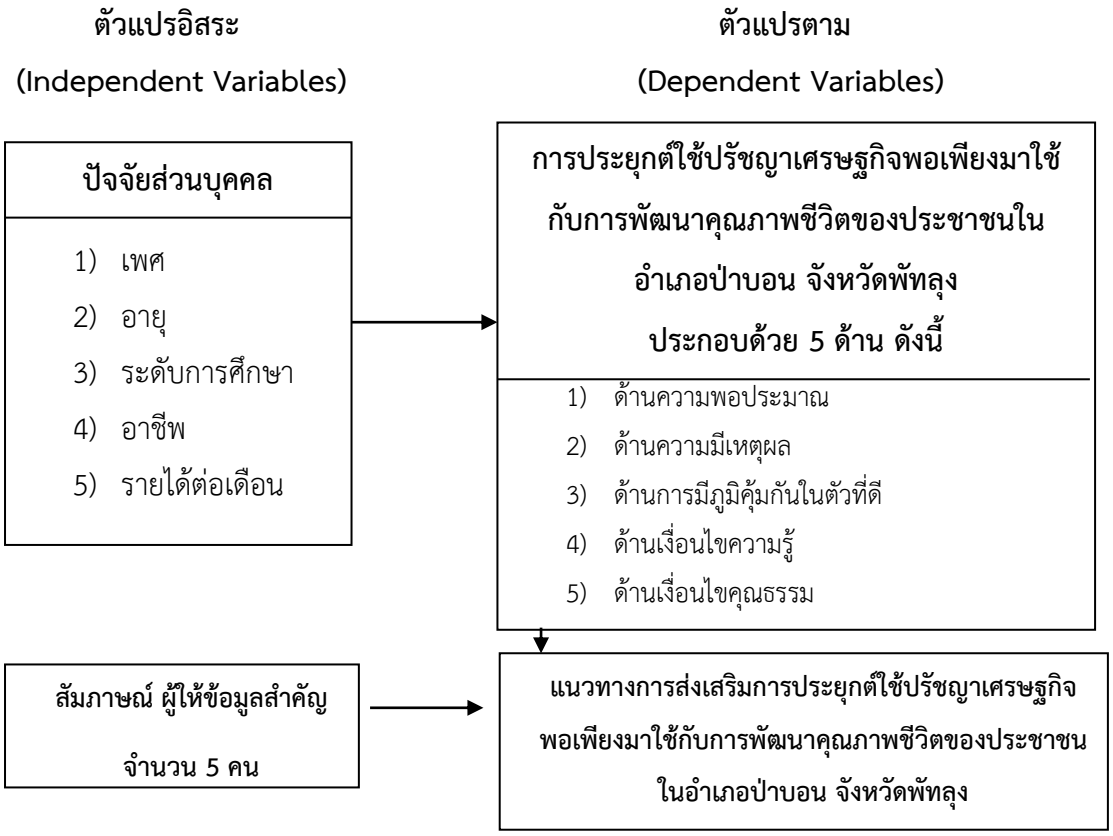
ชาญยุทธ หาญชนะ (2563 หน้า 74-83) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงระดับครัวเรือนใน อำเภอเมืองหนองบัวลำภูจังหวัดหนองบัวลำภู ผลการวิจัยพบว่า: 1) การประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงระดับครัวเรือน โดยภาพรวมอยู่ใน ระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านเงื่อนไขคุณธรรม รองลงมาคือด้านการมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ ด้านความ พอประมาณ 2) ผลการเปรียบเทียบการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงระดับครัวเรือน จำแนกตาม ประเภท พบว่าด้านความพอประมาณ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทาง สถิติที่ระดับ .05 จำแนกตามอายุพบว่าไม่แตกต่างกัน และจำแนกตามอาชีพพบว่า ด้านความพอประมาณด้านความมีเหตุผลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผลการทดสอบความแตกต่างรายคู่พบว่า ด้านความพอประมาณอาชีพเกษตรกรรม มีการประยุกต์ใช้แตกต่างกับอาชีพรับจ้างทั่วไป ด้านความมีเหตุผลพบว่าอาชีพเกษตรกรรม มีการประยุกต์ใช้แตกต่างกับอาชีพรับราชการ/รัฐวิสาหกิจ 3) ผลการศึกษาข้อเสนอแนวทางการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงระดับ ครัวเรือน สรุปได้ คือ ด้านความพอประมาณควรดำเนินชีวิตโดยยึดหลักสายกลาง พึ่งตนเอง เป็นหลัก ด้านความมีเหตุผลใช้เหตุผลในการพิจารณาและแก้ไขปัญหาด้วยความรอบคอบ ใช้จ่ายเงินอย่างมีเหตุผล ด้านการมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีหลีกเลี่ยงอบายมุขทั้งปวง มีความ อดทน และอดออมให้แก่สมาชิกในครัวเรือนปลูกฝังวินัยในตนเองให้แก่สมาชิกในครัวเรือน ด้านเงื่อนไขความรู้นำความรู้ใหม่ๆในการประกอบอาชีพ และด้านเงื่อนไขคุณธรรมยึดถือการ ประกอบอาชีพด้วยความถูกต้อง มีความถูกตามกฎหมาย และการประพฤติตนตามหลักศาสนา

พระมหานันทวิทย์ ธีรภทฺโท และ สุภางค์พิมพ์ คล้ายธานี (2563, หน้า 312-327) ได้ทำการศึกษาเรื่อง รูปแบบการพัฒนาหมู่บ้านต้นแบบสร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่ดีตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง จากการศึกษาพบว่า หมู่บ้านคลองเจ็กเสี่ยงจังหวัดพิจิตร เป็นหมู่บ้านต้นแบบสามารภสร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่ดีตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ให้กับชุมชนที่สนใจ จากการศึกษาวิธีการพัฒนาต้นแบบสร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่ดีตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง หมู่บ้านได้ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงหลักพุทธธรรมทางสายกลาง โดยการนำวิธีการพัฒนาต้นแบบสร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่ดีตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ดังนี้ พอประมาณ มีเหตุผล มีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัวเอง และพัฒนามให้กับหมู่บ้านต้นแบบ เช่น เกษตรอินทรีย์ การทำการเกษตรด้วยกรรมวิธีทางธรรมชาติ เป็นต้น ทำให้ชาวบ้านในหมู่บ้านนั้นมีความสามัคคี และประหยัดค่าใช้จ่ายในการดำเนินชีวิตโดยการใช้ แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ให้ดำเนินชีวิตด้วยหลัก 3 ห่วง ทางสายกลาง พอประมาณ มีเหตุผล มีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัวเอง และการดำเนินชีวิตด้วย 2 เงื่อนไข ตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง ด้านเงื่อนไขความรู้ ด้านเงื่อนไขคุณธรรม และแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงหลักพุทธธรรมทางสายกลางด้วยอริยมรรคมีองค์ 8 จากการศึกษารูปแบบการพัฒนาหมู่บ้านต้นแบบสร้างเสริมคุณภาพ

ชีวิตที่ดีตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ทำให้มองเห็นวิวัฒนาการของหมู่บ้านต้นแบบและมีข้อเสนอแนะดังนี้ไปนี้ 1) ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงหมู่บ้านต้นแบบสร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่ดีตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงจากต่างประเทศ 2) ควรมีจำนวนหมู่บ้านต้นแบบสร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่ดีตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ที่ศึกษามากกว่านี้ 3) ควรศึกษาปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับหลักพุทธธรรมในข้ออื่น ๆ ให้มากกว่านี้ เพื่องานนี้จะได้มีหลักธรรมเข้ามาพัฒนารูปแบบต่อไป

2.6 สรุปกรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้กับการพัฒนาคุณภาพชีวิต ของประชาชนในอำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยนำพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในหลวงรัชกาลที่ 9 (มูลนิธิชัยพัฒนา. ม.ป.ป.) กำหนดเป็นกรอบแนวคิดการวิจัย ดังนี้

ภาพที่ 2.2 กรอบแนวคิดการวิจัย

บทที่ 3
วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “การประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้กับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในอำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง” การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงผสมผสาน (Mix Methodology Research) ระหว่างการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยมีแบบสอบถาม (Questionnaire) และแบบสัมภาษณ์เชิงลึก (Indept-interview) โดยผู้วิจัยได้ทำการศึกษาค้นคว้าพระไตรปิฎก หนังสือ ตำรา เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยดำเนินการวิจัยตามกระบวนการดังต่อไปนี้

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.2 เทคนิควิธีการสุ่มตัวอย่าง

3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.4 การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

3.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.6 การวิเคราะห์ข้อมูล

3.7 สถิติที่ใช้ในการวิจัย

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ได้แก่ ประชาชนในพื้นที่อำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง จำนวน 47,777 คน (สำนักทะเบียน อำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุงข้อมูล ณ วันที่ 1 สิงหาคม 2565)

3.1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเชิงปริมาณ

ได้แก่ ประชาชนในพื้นที่อำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง จำนวน 47,777 คน (สำนักทะเบียน อำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุงข้อมูล ณ วันที่ 1 สิงหาคม 2565) กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง โดยคำนวณจาก สูตรทาโร ยามาเน่ (Taro Yamane, 1973, pp.728-729) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 396 คน

3.1.3 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเชิงคุณภาพ

แบ่งออกเป็น กลุ่มที่ 1 คือ นักวิชาการทางด้านรัฐศาสตร์ 2 คน กลุ่มที่ 2 คือ หมอพื้นบ้านและแพทย์แผนไทย 1 คน กลุ่มที่ 3 คือ ปราชญ์ชุมชน ผู้นำเกษตรที่นำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ 2 คน

3.2 เทคนิควิธีการสุ่มตัวอย่าง

วิธีการสุ่มตัวอย่าง เป็นการสุ่มตัวอย่าง โดยใช้วิธีกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง ใช้สูตรคำนวณของ “ทาโร่ ยามาเน่” (Taro Yamane) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% กำหนดความคลาดเคลื่อนของกลุ่มตัวอย่างเท่ากับ 0.05 ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง (บุญชม ศรีสะอาด, 2545, หน้า 43) จะได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้เป็นตัวแทนประชากรทั้งสิ้น จำนวน 396 คน รายละเอียดตามตารางที่ 3.1

ตารางที่ 3.1 แสดงประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ตำบลในอำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง	**ขนาดประชากร**	**nN_1/N**	**ขนาดตัวอย่าง**
1) เทศบาลตำบลป่าบอน	3,925	396x3,925/47,777	33
2) องค์การบริหารส่วนตำบลป่าบอน	8,562	396x8,562/47,777	71
3) องค์การบริหารส่วนตำบลโคกทราย	10,533	396x10,533/47,777	87
4) องค์การบริหารส่วนตำบลหนองธง	8,684	396x8,684/47,777	72
5) องค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งนารี	10,124	396x10,124/47,777	84
6) องค์การบริหารส่วนตำบลวังใหม่	5,949	396x5,949/47,777	49
รวม	47,777		**396**

วิธีเลือกตัวอย่างสัมภาษณ์ ได้แก่ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (key informant) กำหนดการเลือกกลุ่มตัวอย่างด้วยการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ซึ่งประกอบด้วย

1. นายเดชน์ทีปต์ ขาวทอง นายกองค์การบริหารส่วนตำบลโคกทราย 1 คน
2. นายอดิเรก มณีโรจน์ ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลวังใหม่ 1 คน
3. นายสมคิด ช่วยนุกูล ประธานชมรมหมอพื้นบ้านและแพทย์แผนไทย 1 คน
4. นายสมมาตร ช่วยไกร ปราชญ์ชาวบ้านตำบลโคกทราย 1 คน
5. นายจารุพงศ์ อุทัยรังสี ปราชญ์ชาวบ้านตำบลวังใหม่ 1 คน

3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การศึกษานี้เป็นงานวิจัยโดยใช้ แบบสอบถาม (Questionnaire) และแบบสัมภาษณ์เชิงลึก (In-dept interview) ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้สร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย จากค้นคว้ารวบรวมจากข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Sources) และข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Sources) ซึ่งได้แก่ หนังสือ ตำรา เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาสร้างเป็นเครื่องมือในการวิเคราะห์ข้อมูล ประกอบด้วย

แบบสอบถาม

มีลักษณะคำถามแบบปลายปิดที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อใช้สอบถามกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 1 ชุด มีรายละเอียดประกอบด้วย 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สอบถามข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบสอบถามลักษระปลายปิด (Close Ended) คำถามเป็นแบบเลือกตอบ (Multiple Choices) จำนวน 5 ข้อ ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และ รายได้ต่อเดือน

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับ การประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้กับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในอำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง เป็นแบบสอบถามลักษระปลายปิด (Close Ended) คำถามเป็นแบบเลือกตอบ (Multiple Choices) จำนวน 30 ข้อ ประกอบด้วย

1. ด้านความพอประมาณ	จำนวน 6 ข้อ
2. ด้านความมีเหตุผล	จำนวน 6 ข้อ
3. ด้านการมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี	จำนวน 6 ข้อ
4. ด้านเงื่อนไขความรู้	จำนวน 6 ข้อ
5. ด้านเงื่อนไขคุณธรรม	จำนวน 6 ข้อ

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะในการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้กับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในอำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง

โดยลักษณะของแบบสอบถามเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแนวคิดลิเคิร์ท (Likert) โดยกำหนดค่าต่าง ๆ แบ่งออกเป็น 5 ระดับ ดังนี้

การประยุกต์ใช้หลักเศรษฐกิจพอเพียง มากที่สุด	มีค่าเท่ากับ	5
การประยุกต์ใช้หลักเศรษฐกิจพอเพียง มาก	มีค่าเท่ากับ	4
การประยุกต์ใช้หลักเศรษฐกิจพอเพียง ปานกลาง	มีค่าเท่ากับ	3
การประยุกต์ใช้หลักเศรษฐกิจพอเพียง น้อย	มีค่าเท่ากับ	2
การประยุกต์ใช้หลักเศรษฐกิจพอเพียง น้อยที่สุด	มีค่าเท่ากับ	1

แบบสัมภาษณ์

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ 1 ชุด โดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ ด้วยการกรอกข้อความลงในช่องว่าง ตามความเป็นจริงเท่าที่สามารถเปิดเผยได้

ตอนที่ 2 การประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้กับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในอำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง

ตอนที่ 3 แนวทางการส่งเสริมการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้กับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในอำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง

3.4 การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

การสร้างเครื่องมือและการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งเป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) ได้ดำเนินการตามลำดับขั้นตอนดังนี้

3.4.1 การศึกษาค้นคว้าเอกสาร บทความ ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวกับ การประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้กับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในอำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง เพื่อรวบรวมเนื้อหาสาระจากการศึกษาค้นคว้าที่ได้มาดังกล่าวนำมากำหนดเป็นเป็นกรอบให้ตรงกับตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยข้อมูล ในการสร้างแบบสอบถาม แล้วร่างแบบสอบถามที่ใช้ในการศึกษาวิจัย

3.4.2 สร้างแบบสอบถามให้ครอบคลุมขอบเขตการศึกษาวิจัย โดยใช้คำถาม 2 ประเภท คือ

แบบปลายปิด (Close - ended Question) และแบบปลายเปิด (Open-ended Question) ประกอบกัน ซึ่งเป็นการดัดแปลงเครื่องมือจากแบบสอบถามที่ได้เคยผ่านการตรวจสอบหาค่าความเที่ยงตรง (Validity) และความเชื่อมั่น (Reliability)

3.4.3 นำเครื่องมือที่สร้างเสร็จเรียบร้อยแล้ว เสนออาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์แก้ไขปรับปรุง ให้ถูกต้องและชัดเจน เหมาะสม ทั้งเนื้อหาสาระ และการใช้ถ้อยคำสำนวนภาษา แล้วนำมาจัดทำเป็นแบบสอบถาม

3.4.4 นำเครื่องมือที่สร้างเสร็จ ความถูกต้องสมบูรณ์ของเนื้อหาเพื่อให้ได้แบบสอบถามที่มีความตรงตามเนื้อหา (Content Validity) และเหมาะสมของข้อคำถามนำเครื่องมือที่สร้างเสร็จเรียบร้อยแล้วเสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน

3.4.5 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามหาค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามกับวัตถุประสงค์หรือเนื้อหา (Index of Item – Objective Congruence : (IOC)

3.4.6 เมื่อผู้เชี่ยวชาญได้ตรวจสอบความถูกต้องเสร็จแล้ว จึงนำไปทดลองใช้กับผู้ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง แต่มีคุณลักษณะคล้ายกันกับกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยนี้ คือ ประชาชนในอำเภอรัตภูมิ จังหวัดสงขลา กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน แล้วนำผลการตอบแบบสอบถามไปหาค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (Coefficient Alpha) ของครอนบาค (Cronbach)

3.4.7 นำเครื่องมือที่สมบูรณ์แล้วไปใช้เก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยต่อไป

3.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลได้ดำเนินการตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

3.5.1 แจกแบบสอบถามให้กลุ่มตัวอย่างตอบตามจำนวนที่กำหนดไว้

3.5.2 ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลคืนด้วยตนเอง

3.5.3 เมื่อได้แบบสอบถามกลับคืนมาแล้ว จำนวน 396 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100 จึงตรวจสอบความสมบูรณ์และจัดลำดับข้อมูล

3.5.4 นำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์และประมวลผลต่อไป

3.5.5 นำข้อมูลจากการสัมภาษณ์มาวิเคราะห์เชิงเนื้อหา

3.6 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ได้ดำเนินการโดยนำข้อมูลมาวิเคราะห์ด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสังคมศาสตร์ (Statistical Package for the Social Sciences : SPSS) มีลำดับขั้นตอน ดังนี้

3.6.1 การวิเคราะห์ปัจจัยส่วนบุคคล โดยหาค่าสถิติพื้นฐาน คือ ค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) ใช้สำหรับอธิบายลักษณะสถานภาพของประชากรที่ใช้ในการศึกษา

3.6.2 วิเคราะห์การประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้กับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในอำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุงโดยใช้วิธีการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D)

3.6.3 วิเคราะห์ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค และแนวทางการส่งเสริมการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้กับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในอำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง โดยการแจกแจงความถี่ (Frequency) และนำเสนอในรูปตารางประกอบคำบรรยาย

3.6.4 วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์และการสนทนากลุ่ม โดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis)

3.7 สถิติที่ใช้ในการวิจัย

สำหรับการวิจัยเรื่องนี้ มีสถิติที่ใช้ในการวิจัย ดังนี้

3.7.1 การหาค่าร้อยละ (Percentage)

สูตร :

$$P = \frac{X \times 100}{N}$$

P = ค่าร้อยละ

X = จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม

N = จำนวนประชากร

3.7.2 การหาค่าเฉลี่ย (Mean)

สูตร :

$$\bar{x} = \frac{\sum x}{N}$$

$\bar{x}$ = ค่าเฉลี่ย

$\sum x$ = ผลรวมของผู้ตอบแบบสอบถาม

N = จำนวนประชากร

3.7.3 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

สูตร :

$$S = \sqrt{\frac{N\sum fx^2 - (\sum fx)^2}{N(N-1)}}$$

S = ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D)

$\sum fx$ = ผลรวมของผู้ตอบแบบสอบถามแต่ละระดับ

N = จำนวนประชากร

บทที่ 4
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง “การประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้กับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในอำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง” เป็นการวิจัยเชิงผสมผสาน (Mixed Research) ใช้วิธีการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยการใช้แบบสอบถาม และใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยใช้แบบสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Dept Interview) ซึ่งผู้วิจัยได้ตั้งวัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objectives) ไว้ 2 ประการ คือ

1. เพื่อศึกษาการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้กับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในอำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง

2. เพื่อศึกษาแนวทางการส่งเสริมการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้กับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในอำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง

ในการวิจัยครั้งนี้กลุ่มตัวอย่างได้แก่ ประชาชนในพื้นที่อำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง โดยใช้วิธีกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรคำนวณของ “ทาโร่ ยามาเน่” ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% ผู้วิจัยกำหนดความคลาดเคลื่อนของกลุ่มตัวอย่างเท่ากับ 0.05 ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 396 คน เป็นการสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยกลุ่มตัวอย่างกระจายอยู่ตำบลในเขตอำเภอป่าบอน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ แบบสอบถาม จากนั้นนำแบบสอบถามที่รวบรวมได้มาดำเนินการวิเคราะห์และประมวลผลข้อมูลด้วยคอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ เพื่อคำนวณหาค่าสถิติสำหรับตอบวัตถุประสงค์การวิจัยให้ครบถ้วนตามที่ตั้งไว้ โดยนำเสนอผลออกเป็นหมวดหมู่และเพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกันในการแปลผลการวิเคราะห์ข้อมูล มีลำดับขั้นตอนดังนี้

4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

4.2 ขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูล

4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลและแปลผล โดยแบ่งเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพสมรส รายได้ต่อเดือน และระดับการศึกษา ใช้การวิเคราะห์หาค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (percentage) และนำเสนอในรูปตารางประกอบการบรรยาย

ตอนที่ 2 การประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้กับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในอำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง ใช้การวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) และส่วนเบี่ยง เบนมาตรฐาน (S.D.)

ตอนที่ 3 ผลการรวบรวมข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้กับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในอำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ นักวิชาการผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 ท่าน

4.2 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อความเข้าใจที่ตรงกันในการแปลความหมายข้อมูล จึงกำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

$\overline{X}$ แทน ค่าเฉลี่ย (Mean)

S.D. แทน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

n แทน จำนวนกลุ่มตัวอย่าง

4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตารางที่ 4.1 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามเพศ

(n=396)

เพศ	จำนวน	ร้อยละ
ชาย	151	38.1
หญิง	245	61.9
รวม	**396**	**100.0**

จากตารางที่ 4.1 พบว่า ประชาชนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงจำนวน 245 คน คิดเป็นร้อยละ 61.9 และเป็นเพศชาย จำนวน 151 คน คิดเป็นร้อยละ 38.1

ตารางที่ 4.2 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามอายุ

(n=396)

อายุ	จำนวน	ร้อยละ
18- 30 ปี	70	17.7
31-40 ปี	185	46.7
41-50 ปี	86	21.7
51 ปีขึ้นไป	55	13.9
รวม	**396**	**100.0**

จากตารางที่ 4.2 พบว่า ประชาชนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ มีอายุ 31-40 ปี จำนวน 185 คน คิดเป็นร้อยละ 46.7 มีอายุ 41-50 ปี จำนวน 86 คน คิดเป็นร้อยละ 21.7 อายุ 18-30 ปี จำนวน 70 คน คิดเป็นร้อยละ 17.7 และน้อยที่สุดอายุ 51 ปีขึ้นไป จำนวน 55 คน คิดเป็นร้อยละ 13.9 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.3 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระดับการศึกษา

(n=396)

ระดับการศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
ประถมศึกษา	4	1.0
มัธยมศึกษาตอนต้น	17	4.3
มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช.	52	13.1
อนุปริญญา/ปวส.	135	34.1
ปริญญาตรีหรือสูงกว่า	188	47.5
รวม	**396**	**100.0**

จากตารางที่ 4.3 พบว่า ประชาชนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ มีการศึกษาระดับ ปริญญาตรีหรือสูงกว่า จำนวน 156 คน คิดเป็นร้อยละ 67.5 มีการศึกษาระดับ อนุปริญญา/ปวส. จำนวน 41 คน คิดเป็นร้อยละ 17.7 มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษา/ปวช. จำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 13.0 และน้อยที่สุดมีการศึกษาระดับ ประถมศึกษา จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 1.7 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.4 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามอาชีพ

(n=396)

สถานภาพ	จำนวน	ร้อยละ
เกษตรกร/รับจ้าง	65	16.4
ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว	92	23.2
รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ	178	45.0
แม่บ้าน/พ่อบ้าน	56	14.1
อื่นๆ	5	1.3
รวม	**396**	**100.0**

จากตารางที่ 4.4 พบว่า ประชาชนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ มีประกอบอาชีพ รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ จำนวน 178 คน คิดเป็นร้อยละ 45.0 มีอาชีพค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว จำนวน 92 คน คิดเป็นร้อยละ 23.2 มีอาชีพเกษตร/รับจ้าง จำนวน 65 คน คิดเป็นร้อยละ 16.4 แม่บ้าน/พ่อบ้าน จำนวน 56 คน คิดเป็นร้อยละ 14.1 และน้อยที่สุด มีอาชีพอื่นๆ จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 1.3 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.5 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามรายได้ต่อเดือน

(n=396)

รายได้ต่อเดือน	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำกว่า 10,000 บาท	16	4.0
10,001– 15,000 บาท	78	19.7
15,001 – 20,000 บาท	144	36.4
20,001 บาทขึ้นไป	158	39.9
รวม	**396**	**100.0**

จากตารางที่ 4.5 พบว่า ประชาชนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ มีรายได้ต่อเดือน 20,001 บาทขึ้นไป จำนวน 158 คน คิดเป็นร้อยละ 39.9 มีรายได้ต่อเดือน 15,001 – 20,000 บาท จำนวน 144 คน คิดเป็นร้อยละ 36.4 มีรายได้ต่อเดือน 10,001-15,000 บาท จำนวน 78 คน คิดเป็นร้อยละ 19.7 และน้อยที่สุด มีรายได้ต่อเดือนต่ำกว่า 10,000 บาท จำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 4.0 ตามลำดับ

ตอนที่ 2 **ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้กับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในอำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง**

ตารางที่ 4.6 **แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้กับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในอำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง โดยรวมทั้ง 5 ด้าน**

หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง 5 ด้าน	ระดับความคิดเห็น		
	$\overline{X}$	S.D.	แปลผล
ด้านความพอประมาณ	4.21	0.62	มาก
ด้านความมีเหตุผล	4.24	0.65	มาก
ด้านการมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี	4.21	0.64	มาก
ด้านเงื่อนไขความรู้	4.21	0.62	มาก
ด้านเงื่อนไขคุณธรรม	4.17	0.63	มาก
รวม	**4.21**	**0.63**	**มาก**

จากตารางที่ 4.6 พบว่า

ประชาชนมีการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้กับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในอำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง โดยรวมทั้ง 5 ด้าน อยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.21, S.D. = 0.63)

เมื่อพิจารณารายด้านโดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่า ด้านความมีเหตุผล ($\overline{X}$ = 4.24, S.D. = 0.65) ด้านการมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี ($\overline{X}$ = 4.21, S.D. = 0.64) ด้านความพอประมาณ ($\overline{X}$ = 4.21, S.D. = 0.62) ด้านเงื่อนไขความรู้ ($\overline{X}$ = 4.21, S.D. = 0.62) ด้านเงื่อนไขคุณธรรม ($\overline{X}$ = 4.17, S.D. = 0.63) ทุกด้านอยู่ในระดับมากตามลำดับและเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อของแต่ละด้านพบผลการศึกษาดังนี้

ตารางที่ 4.7 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้กับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในอำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง ด้านความพอประมาณ

(n=396)

ด้านความพอประมาณ	ระดับความคิดเห็น		
	$\overline{X}$	S.D.	แปลผล
1. ท่านดำรงชีวิตด้วยปัจจัยสี่ได้พอดีพอเหมาะกับความต้องการ มากน้อยเพียงใด	4.19	0.59	มาก
2. ท่านรู้จักประมาณตนในการแสวงหาวัตถุหรือปัจจัยพื้นฐานในการดำรงชีวิต มากน้อยเพียงใด	4.20	0.61	มาก
3. ท่านไม่กระทำการใด ๆ อันเป็นเหตุให้ตนเองเดือดร้อน มากน้อยเพียงใด	4.23	0.60	มาก
4. ท่านทำอาชีพเสริมหรือรายได้เสริมโดยการใช้วัตถุดิบที่มีอยู่ในครัวเรือนและในชุมชน มากน้อยเพียงใด	4.22	0.66	มาก
5. ท่านปลูกผัก เลี้ยงปลา เลี้ยงไก่ และปลูกไม้ผล ไว้บริโภคในครัวเรือน มากน้อยเพียงใด	4.19	0.60	มาก
6. ท่านและครอบครัว มีสุขภาพแข็งแรงอยู่ห่างไกลอบายมุข มากน้อยเพียงใด	4.22	0.67	มาก
รวม	**4.21**	**0.62**	**มาก**

จากตารางที่ 4.7 พบว่า

ประชาชนมีการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้กับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในอำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง ด้านความพอประมาณโดยรวมอยู่ในระดับมาก

เมื่อพิจารณารายด้านโดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่า ไม่กระทำการใด ๆ อันเป็นเหตุให้ตนเองเดือดร้อน ($\overline{X}$ = 4.23, S.D. = 0.60) ครอบครัว มีสุขภาพแข็งแรงอยู่ห่างไกลอบายมุข ($\overline{X}$ = 4.22, S.D. = 0.67) ทำอาชีพเสริมหรือรายได้เสริมโดยการใช้วัตถุดิบที่มีอยู่ในครัวเรือนและในชุมชน ($\overline{X}$ = 4.22, S.D. = 0.66) รู้จักประมาณตนในการแสวงหาวัตถุหรือปัจจัยพื้นฐานในการดำรงชีวิต ($\overline{X}$ = 4.20, S.D. = 0.61) ปลูกผัก เลี้ยงปลา เลี้ยงไก่ และปลูกไม้ผล ไว้บริโภคในครัวเรือน ($\overline{X}$ = 4.19, S.D. = 0.60) ดำรงชีวิตด้วยปัจจัยสี่ได้พอดีพอเหมาะกับความ

ต้องการ ($\overline{X}$ = 4.19, S.D. = 0.59) ทุกด้านอยู่ในระดับมากตามลำดับและเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อของแต่ละด้านพบผลการศึกษาดังนี้

ตารางที่ 4.8 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้กับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในอำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง ด้านความมีเหตุผล

(n=396)

ด้านความมีเหตุผล	ระดับความคิดเห็น		
	$\overline{X}$	S.D.	แปลผล
1. ท่านใช้สติปัญญาและเหตุผลไตร่ตรองหาสาเหตุและแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ด้วยความสามารถ มากน้อยเพียงใด	4.27	0.65	มาก
2. ท่านตระหนักว่ารายจ่ายเมื่อเปรียบเทียบกับรายรับอยู่ในสัดส่วนที่เหมาะสมไม่ส่งผลให้ครอบครัวเดือดร้อน มากน้อยเพียงใด	4.24	0.67	มาก
3. ท่านใฝ่หาความรู้เพื่อนำมาใช้ประโยชน์ในการดำเนินชีวิต มากน้อยเพียงใด	4.23	0.67	มาก
4. ท่านมีการลดค่าใช้จ่ายที่ฟุ่มเฟือยในตัวเองและครอบครัวอย่างแท้จริงแล้ว มากน้อยเพียงใด	4.24	0.66	มาก
5. ท่านมีการวางแผนการใช้จ่ายของตัวท่านเองและครอบครัวในชีวิตประจำวัน มากน้อยเพียงใด	4.24	0.65	มาก
6. ท่านดำเนินชีวิตและปฏิบัติตามหลักธรรมทางศาสนา มากน้อยเพียงใด	4.25	0.63	มาก
รวม	**4.24**	**0.65**	**มาก**

จากตารางที่ 4.8 พบว่า

ประชาชนมีการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้กับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในอำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง ด้านความมีเหตุผลโดยรวมอยู่ในระดับมาก

เมื่อพิจารณารายด้านโดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่า ใช้สติปัญญาและเหตุผลไตร่ตรองหาสาเหตุและแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ด้วยความสามารถ ($\overline{X}$ = 4.27, S.D. = 0.65) ดำเนินชีวิตและปฏิบัติตามหลักธรรมทางศาสนา ($\overline{X}$ = 4.25, S.D. = 0.63) ตระหนักว่ารายจ่ายเมื่อเปรียบเทียบกับรายรับอยู่ในสัดส่วนที่เหมาะสมไม่ส่งผลให้ครอบครัวเดือดร้อน ($\overline{X}$ = 4.24, S.D. = 0.67) การลดค่าใช้จ่ายที่ฟุ่มเฟือยในตัวเองและครอบครัวอย่างแท้จริงแล้ว ($\overline{X}$ = 4.24, S.D. = 0.66)

การวางแผนการใช้จ่ายของตัวท่านเองและครอบครัวในชีวิตประจำวัน ($\overline{X}$ = 4.24, S.D. = 0.65) ใฝ่หาความรู้เพื่อนำมาใช้ประโยชน์ในการดำเนินชีวิต ($\overline{X}$ = 4.23, S.D. = 0.67) ทุกด้านอยู่ในระดับมากตามลำดับและเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อของแต่ละด้านพบผลการศึกษาดังนี้

ตารางที่ 4.9 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้กับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในอำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง ด้านการมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี

(n=396)

ด้านการมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี	ระดับความคิดเห็น		
	$\overline{X}$	S.D.	แปลผล
1. ท่านออมเงินเพื่อเป็นทุนสำรองยามฉุกเฉินและเป็นหลักประกันในอนาคต มากน้อยเพียงใด	4.18	0.66	มาก
2.ท่านใช้หลักประชาธิปไตยในการอยู่ร่วมกันกับครอบครัว มากน้อยเพียงใด	4.12	0.63	มาก
3.ท่านศึกษาหาความรู้เท่าทันสถานการณ์ การประกอบอาชีพของท่านเสมอ มากน้อยเพียงใด	4.25	0.67	มาก
4.ท่านเป็นสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์ กลุ่มอาชีพ และกลุ่มฌาปนกิจในชุมชน มากน้อยเพียงใด	4.25	0.62	มาก
5.ท่านมีความตั้งใจและส่งชำระหนี้ได้ดีทุกเดือน หรือทุกปี มากน้อยเพียงใด	4.23	0.64	มาก
6. ท่านมีความเชื่อว่า “ทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว” และจะทำความดีต่อไปเพื่อผลดีต่อตนเองและครอบครัว มากน้อยเพียงใด	4.26	0.64	มาก
รวม	**4.21**	**0.64**	**มาก**

จากตารางที่ 4.9 พบว่า

ประชาชนมีการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้กับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในอำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง ด้านการมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี โดยรวมอยู่ในระดับมาก

เมื่อพิจารณารายด้านโดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่า มีความเชื่อว่า “ทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว” และจะทำความดีต่อไปเพื่อผลดีต่อตนเองและครอบครัว ($\overline{X}$ = 4.26, S.D. = 0.64) ศึกษาหาความรู้เท่าทันสถานการณ์ การประกอบอาชีพของท่านเสมอ ($\overline{X}$ = 4.25, S.D. = 0.67)

เป็นสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์ กลุ่มอาชีพ และกลุ่มฌาปนกิจในชุมชน ($\overline{X}$ = 4.25, S.D. = 0.62) ความตั้งใจและส่งชำระหนี้ได้ดีทุกเดือน หรือทุกปี ($\overline{X}$ = 4.23, S.D. = 0.64) ออมเงินเพื่อเป็นทุนสำรองยามฉุกเฉินและเป็นหลักประกันในอนาคต ($\overline{X}$ = 4.18, S.D. = 0.66) ใช้หลักประชาธิปไตยในการอยู่ร่วมกันกับครอบครัว ($\overline{X}$ = 4.12, S.D. = 0.63) ทุกด้านอยู่ในระดับมากตามลำดับและเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อของแต่ละด้านพบผลการศึกษาดังนี้

ตารางที่ 4.10 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้กับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในอำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง ด้านเงื่อนไขความรู้

(n=396)

ด้านเงื่อนไขความรู้	ระดับความคิดเห็น		
	$\overline{X}$	S.D.	แปลผล
1. ท่านสามารถนำความรู้มาเชื่อมโยงกันเพื่อประกอบการวางแผนในการดำเนินชีวิต มากน้อยเพียงใด	4.26	0.60	มาก
2. ท่านได้ใช้ความรู้มาปรับปรุงตนเองและนำมาใช้ในการปฏิบัติงานและดำเนินชีวิต มากน้อยเพียงใด	4.24	0.62	มาก
3. ท่านสามารถนำความรู้มาวางแผนเพื่อการดำเนินชีวิตในอนาคต มากน้อยเพียงใด	4.16	0.63	มาก
4. ท่านถ่ายทอดความรู้หรือความชำนาญให้กับเพื่อนบ้าน มากน้อยเพียงใด	4.23	0.61	มาก
5.ท่านสามารถความรู้มาพัฒนาคุณภาพชีวิตตนเองและครอบครัวได้มากน้อยเพียงใด	4.21	0.61	มาก
6. ท่านแสวงหาความรู้อยู่ตลอดเวลาเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตตนเองและครอบครัว มากน้อยเพียงใด	4.16	0.67	มาก
รวม	**4.21**	**0.62**	**มาก**

จากตารางที่ 4.10 พบว่า

ประชาชนมีการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้กับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในอำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง ด้านเงื่อนไขความรู้ โดยรวมอยู่ในระดับมาก

เมื่อพิจารณารายด้านโดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่า นำความรู้มาเชื่อมโยงกันเพื่อประกอบการวางแผนในการดำเนินชีวิต ($\overline{X}$ = 4.26, S.D. = 0.60) ใช้ความรู้มาปรับปรุงตนเองและนำมาใช้ในการปฏิบัติงานและดำเนินชีวิต ($\overline{X}$ = 4.24, S.D. = 0.62) ถ่ายทอดความรู้หรือความชำนาญให้กับเพื่อนบ้าน ($\overline{X}$ = 4.23, S.D. = 0.61) สามารถความรู้มาพัฒนาคุณภาพชีวิตตนเองและครอบครัวได้ ($\overline{X}$ = 4.21, S.D. = 0.61) แสวงหาความรู้อยู่ตลอดเวลาเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตตนเองและครอบครัว ($\overline{X}$ = 4.16, S.D. = 0.67) สามารถนำความรู้มาวางแผนเพื่อการดำเนินชีวิตในอนาคต ($\overline{X}$ = 4.16, S.D. = 0.63) ทุกด้านอยู่ในระดับมากตามลำดับและเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อของแต่ละด้านพบผลการศึกษาดังนี้

ตารางที่ 4.11 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้กับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในอำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง ด้านเงื่อนไขคุณธรรม

(n=396)

ด้านเงื่อนไขคุณธรรม	ระดับความคิดเห็น		
	$\overline{X}$	S.D.	แปลผล
1. ท่านยึดหลักความซื่อสัตย์สุจริตในการดำเนินชีวิต มากน้อยเพียงใด	4.18	0.63	มาก
2. ท่านคิดว่าการใช้ชีวิตอย่างพอเพียงมีความสอดคล้องกับคำสอนของศาสนาในการดำเนินชีวิตตามหลักคุณธรรม มากน้อยเพียงใด	4.14	0.67	มาก
3. ท่านมีความรู้สึกละอายเมื่อกระทำความผิด มากน้อยเพียงใด	4.21	0.59	มาก
4. ท่านเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับสมาชิกในครอบครัว มากน้อยเพียงใด	4.20	0.65	มาก
5. ท่านอบรมสั่งสอนคุณธรรมจริยธรรมให้กับสมาชิกในครอบครัว มากน้อยเพียงใด	4.20	0.62	มาก
6. ท่านรู้สึกมีความสุขเมื่อได้ช่วยเหลือผู้อื่นทั้งสมาชิกในครอบครัวและชุมชน มากน้อยเพียงใด	4.10	0.65	มาก
รวม	**4.17**	**0.63**	**มาก**

จากตารางที่ 4.11 พบว่า

ประชาชนมีการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้กับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในอำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง ด้านเงื่อนไขคุณธรรม โดยรวมอยู่ในระดับมาก

เมื่อพิจารณารายด้านโดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่า มีความรู้สึกละอายเมื่อกระทำความผิด ($\overline{X}$ = 4.21, S.D. = 0.59) เป็นแบบอย่างที่ดีให้กับสมาชิกในครอบครัว ($\overline{X}$ = 4.20, S.D. = 0.65) อบรมสั่งสอนคุณธรรมจริยธรรมให้กับสมาชิกในครอบครัว ($\overline{X}$ = 4.20, S.D. = 0.62) ยึดหลักความซื่อสัตย์สุจริตในการดำเนินชีวิต ($\overline{X}$ = 4.18, S.D. = 0.63) การใช้ชีวิตอย่างพอเพียงมีความสอดคล้องกับคำสอนของ ศาสนาในการดำเนินชีวิตตามหลักคุณธรรม ($\overline{X}$ = 4.14, S.D. = 0.67) รู้สึกมีความสุขเมื่อได้ช่วยเหลือผู้อื่นทั้งสมาชิกในครอบครัว

และชุมชน ($\overline{X}$ = 4.10, S.D. = 0.65) ทุกด้านอยู่ในระดับมากตามลำดับและเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อของแต่ละด้านพบผลการศึกษาดังนี้

ตอนที่ 4 ผลการรวบรวมข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้กับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในอำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง

ตารางที่ 4.12 แสดงข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางส่งเสริมการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้กับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในอำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง

	แนวทางส่งเสริม	ความถี่
1	**ด้านความพอประมาณ**	
	1.1 ไม่ควรสร้างภาระหนี้สินเกินตัว	21
	1.2 ควรรวมกลุ่มกันทำเกษตรอินทรี ผลผลิตที่ได้ปลอดภัยต่อผู้บริโภคและสิ่งแวดวล้อม ต้นทุนน้อย	20
	1.3 ควรใช้ทรัพยกรที่มีอยู่ในชุมชนให้ได้ประโยชน์มากที่สุด	6
	1.4 ควร มีความอดทนต่อความยากลำบากในอาชีพของตนเองและพยายามเพิ่มพูนความรู้ของตนเอยู่เสมอ	3
	รวม	**50**

	แนวทางส่งเสริม	ความถี่
2	**ด้านความมีเหตุผล**	
	2.1 ควรใช้สติปัญญาและเหตุผลไตร่ตรองหาสาเหตุและแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ด้วยความสามารถ	23
	2.2 ควรตระหนักในการใช้ทรัพยกรธรรมชาติที่มีในชุมชน	15
	2.3 ควรวางแผนในการใช้จ่ายของตนเองและครอบครัว	10
	รวม	**48**

	แนวทางส่งเสริม	ความถี่
3	**ด้านการมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี**	
	3.1 ควรออมเงินเพื่อเป็นทุนสำรองยามฉุกเฉินและเป็นหลักประกันในอนาคตเมื่อเราเจ็บป่วย หรือจำเป็นต้องใช้	25
	3.2 ประกอบอาชีพที่ไม่กระทบกับคนรอบข้างและสิ่งแวดล้อม	20
	3.3 สืบทอดภูมิปัญญาในท้องถิ่นให้ลูกหลานสืบต่อไป	11
	รวม	**56**

	แนวทางส่งเสริม	ความถี่
4	**ด้านเงื่อนไขความรู้**	
	4.1 หาเหตุผลและจุดที่ผิดพลาดและแก้ไขด้วยสติ ปัญญา ความรอบคอบ	21
	4.2 พัฒนาวิธีการเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ ใช้เทคโนโลยีให้เกิดประโยชน์กับชุมชนได้มากที่สุด	18
	4.3 ควรถ่ายทอดความรู้หรือความชำนาญให้กับเพื่อนบ้าน	13
	4.4 กล้าเสนอแนะเมื่อพบช่องทางที่ดีกว่า จากเหตุที่ปรากฏและไตร่ตรอง	6
	รวม	**58**

	แนวทางส่งเสริม	ความถี่
5	**ด้านเงื่อนไขคุณธรรม**	
	4.1 ควรมีความซื่อสัตย์สุจริตในการดำเนินชีวิตทั้งต่อตนเองและผู้อื่น	26
	4.3 ต้องมีบรรทัดฐาน หรือกฎเกณฑ์ ที่ทุกคนยอมรับ และส่งเสริมให้ทุกคนปฏิบัติตาม	21
	4.4 ควรช่วยเหลือผู้อื่นทั้งสมาชิกในครอบครัวและชุมชน	15
	รวม	**62**

จากตารางที่ 4.12 พบว่า

แนวทางส่งเสริมการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้กับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในอำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง โดยเรียงลำดับตามความถี่จากมากไปหาน้อย พบว่า ด้านเงื่อนไขคุณธรรม มีความถี่มากที่สุด คือ ควรมีความซื่อสัตย์สุจริตในการดำเนินชีวิตทั้งต่อตนเองและผู้อื่น ต้องมีบรรทัดฐาน หรือกฎเกณฑ์ ที่ทุกคนยอมรับ และส่งเสริมให้ทุกคนปฏิบัติตามและควรช่วยเหลือผู้อื่นทั้งสมาชิกในครอบครัวและชุมชน รองลงมา ด้านเงื่อนไขความรู้ คือ หาเหตุผลและจุดที่ผิดพลาดและแก้ไขด้วยสติ ปัญญา ความรอบคอบ พัฒนาวิธีการเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ ใช้เทคโนโลยีให้เกิดประโยชน์กับชุมชน ได้มากที่สุด ควรถ่ายทอดความรู้หรือความชำนาญให้กับเพื่อนบ้าน และกล้าเสนอแนะเมื่อพบช่องทางที่ดีกว่า จากเหตุที่ปรากฏและไตร่ตรอง และด้านความมีเหตุผล มีความถี่น้อยที่สุด คือ ควรใช้สติปัญญาและเหตุผลไตร่ตรองหาสาเหตุและแก้ไขปัญหา ต่าง ๆ ด้วยความสามารถ ควรตระหนักในการใช้ทรัพยกรธรรมชาติที่มีในชุมชน และ ควรวางแผนในการใช้จ่ายของตนเองและครอบครัว

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ นักวิชาการและผู้ทรงคุณวุฒิต่อแนวทางการส่งเสริมการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้กับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในอำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง

ด้านความพอประมาณ นักวิชาการและผู้ทรงคุณวุฒิ ได้ให้สัมภาษณ์ความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการส่งเสริมการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้กับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในอำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง ไว้ว่า

นายเดชน์ทีปต์ ขาวทอง ได้กล่าวว่า ความพอประมาณนั้นต้องเริ่มที่ตัวเราเองก่อน ต้องเข็มแข็ง มีจิตสำนึกที่ดี เอื้ออาทร ประนีประนอม นึกถึงประโยชน์ส่วนรวม ช่วยเหลือเกื้อกูล รู้รักสามัคคี สิ่งเหล่านี้จะสร้างความเข้มแข็งให้ครอบครัว และชุมชน ถ้าเรารู้จักใช้และจัดการอย่างฉลาด

และรอบคอบและเกิดความยั่งยืนสูงสุด และรู้จักใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมและสอดคล้องต่อความต้องการ เป็นประโยชน์ต่อสภาพแวดล้อมและเกิดประโยชน์ต่อส่วนรวม และพัฒนาจากภูมิปัญญาชาวบ้านก่อน เพิ่มรายได้ ลดรายจ่าย ดำรงชีวิตอย่างพอควร พออยู่ พอกิน สมควรตามอัตภาพและฐานะของตน และคนในครอบครัวต้องไม่สร้างหน้าสิน

นายอดิเรก มณีโรจน์ ได้กล่าวว่าความพอประมาณคือ ความพอดีที่ไม่น้อยและไม่มากเกินไป ไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น และเมื่อพิจารณา วัฒนธรรมและประเพณีที่มีอยู่ในสังคมไทย จะเห็นได้ว่า ความพอประมาณ เป็น แนวปฏิบัติที่มีมานาน สังเกตได้จากลักษณะการดำรงชีวิตของคนไทย ที่เรียบง่าย ไม่ฟุ้งเฟ้อ หรือฟุ่มเฟือยจนเกินกว่าศักยภาพของตน อีกทั้ง รู้จักช่วยเหลือ เกื้อกูลแก่กันโดยการแบ่งปันส่วนที่สามารถหาได้เกินกว่า ความต้องการของตน ไปสู่ผู้ที่ด้อยกว่าในสังคม

นายสมคิด ช่วยนุกูล ได้กล่าวว่า เราควรทำการผลิตเพื่อบริโภคเองบ้างหรือเพื่อแลกเปลี่ยนตามความ เหมาะสม โดยไม่เกินระดับความสามารถในการจ่ายของตนเอง ทั้งใน ปัจจุบันและอนาคต โดยมีเป้าหมายเพื่อให้เกิดความสมดุล มั่นคง ยั่งยืน ในชีวิต เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม

นายสมมาตร ช่วยไกร ได้กล่าวว่า ความพอประมาณนั้น ควรเน้นเรื่องการออม เพราะเป็นสิ่งที่ให้ผลกำไรที่จับต้องได้ แต่ต้นทนใช้เพียงแค่ เวลา หากเราไม่สามารถเพิ่มรายได้ หรือหาช่องทางไม่ได้ การลดสิ่งที่จำเป็นบางอย่าง อาจทำให้มีสิ่งจำเป็นอื่นเข้ามาทดแทนได้ แต่ทั้งนี้เราต้องฉลาดวางแผนด้วย

นายจารุพงษ์ อุทัยรังษี ได้กล่าวว่า เราต้องเป็นคนที่ฉลาดในการใช้จ่าย คำนึงถึงผลประโยชน์ที่ได้รับเป็นหลัก ต้องเป็นสิ่งของที่จำเป็นต้องใช้มากกว่า ความอยากได้ และใช้สิ่งของที่มีให้เกิดประโยชน์สูงสุด ใช้อย่างไรถึงจะคุ้มค่า และได้ผลดีที่สุด รวมไปถึง การรักษาสิ่งของต่างๆ ให้คงอยู่ในสภาพที่เหมาะสมกับการใช้งาน เพื่อที่จะมีสิ่งนั้นให้ได้ใช้งานไปได้นานๆ ด้วย

สรุปได้ว่า ความพอประมาณคือ ความพอดีที่ไม่น้อยและไม่มากเกินไป ไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่นเราต้องเป็นคนที่ฉลาดในการใช้จ่าย คำนึงถึงผลประโยชน์ที่ได้รับเป็นหลัก ต้องเป็นสิ่งของที่จำเป็นต้องใช้มากกว่า ความอยากได้ และใช้สิ่งของที่มีให้เกิดประโยชน์สูงสุด ใช้อย่างไรถึงจะคุ้มค่า และได้ผลดีที่สุด

ด้านความมีเหตุผล นักวิชาการและผู้ทรงคุณวุฒิ ได้ให้สัมภาษณ์ความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการส่งเสริมการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้กับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในอำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง ไว้ว่า

นายเดชน์ทีปต์ ขาวทอง ได้กล่าวว่า เรายึดความประหยัด ตัดทอนค่าใช้จ่ายในทุกด้าน ลดความฟุ่มเฟือยในการดำรงชีวิต ยึดถือการประกอบอาชีพด้วยความถูกต้อง สุจริต แม้จะตกอยู่ในภาวะขาดแคลน ในการดำรงชีวิต ปฏิบัติตนในแนวทางที่ดี ลด เลิก สิ่งยั่วกิเลสให้หมดสิ้นไป ไม่ก่อความชั่ว

ให้ เป็นเครื่องทำลายตัวเองทำลายผู้อื่น พยายามเพิ่มพูนรักษาความดีที่มีอยู่ให้งอกงามสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ก็จะทำให้คุณภาพชีวิตดีขึ้นไปด้วย

นายอดิเรก มณีโรจน์ ได้กล่าวว่า การตัดสินใจดำเนินการเรื่องต่าง ๆ อย่างมีเหตุผลตามหลักวิชาการ หลักกฎหมาย หลักศีลธรรมจริยธรรม และวัฒนธรรมที่ดีงาม โดยพิจารณาจากเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนคำนึงถึงผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการกระทำนั้น ๆ อย่างรอบรู้และรอบคอบ

นายสมคิด ช่วยนุกูล ได้กล่าวว่า ในทางเศรษฐศาสตร์ ความมีเหตุผลเน้นการคำนึงถึงผลลัพธ์ และผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากการตัดสินใจ การกระทำ วิธีการ และเลือก ปฏิบัติเพื่อให้เกิดผลที่ถูกต้องในระดับที่กว้างขึ้น เน้นการใช้ข้อมูล ข่าวสารต่าง ๆ ทั้งในปัจจุบันและผลที่คาดว่าจะเกิดจากการดำเนินนโยบาย ในอนาคตประกอบการตัดสินใจ เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด

นายสมมาตร ช่วยไกร ได้กล่าวว่า ความมีเหตุผลจึงเป็นปัจจัยที่เสริมสร้างให้เกิดความเข้มแข็งและ ภูมิคุ้มกันที่ดีให้เกิดขึ้นในตัวเองโดยใช้ความรู้ และความรอบคอบในการ กลั่นกรองก่อนกระทำการใด ๆ ความมีเหตุผลสามารถเติบโตได้ตาม กาลเวลา ด้วยการฝึกฝน แก้ปัญหา จากระดับจิตใจและความคิดต่อ เหตุการณ์ภายนอกที่มีความผันผวนตลอดเวลา โดยคำนึงถึงผลของการกระทำว่าอยู่บนพื้นฐานของความถูกต้องหรือไม่

นายจารุพงษ์ อุทัยรังษี ได้กล่าวว่า ต้องมีเหตุผลในการตัดสินใจในเรื่องการเงินนั้นต้องตั้งอยู่บนความพอดี และความพอดีนั้นต้องมีเหตุผลด้วย โดยก่อนจะทำอะไรควรมองปัจจัยต่างๆให้รอบด้าน

สรุปได้ว่า ด้านความมีเหตุผลนั้น เป็นการตัดสินใจดำเนินการเรื่องต่าง ๆ อย่างมีเหตุผลตามหลักวิชาการ หลักกฎหมาย หลักศีลธรรมจริยธรรม และวัฒนธรรมที่ดีงามความมีเหตุผลจึงเป็นปัจจัยที่เสริมสร้างให้เกิดความเข้มแข็งและ ภูมิคุ้มกันที่ดีให้เกิดขึ้นในตัวเองโดยใช้ความรู้ และความรอบคอบในการกลั่นกรองก่อนกระทำการใด ๆ

ด้านการมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี นักวิชาการและผู้ทรงคุณวุฒิ ได้ให้สัมภาษณ์ความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการส่งเสริมการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้กับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในอำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง ไว้ว่า

นายเดชน์ทีปต์ ขาวทอง ได้กล่าวว่า ต้องมีความรู้ รอบครอบ และระมัดระวัง ซื่อสัตย์สุจริต ขยันอดทนและแบ่งปัน เป็นการเตรียมตัวให้พร้อมรับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ ที่จะ เกิดขึ้น โดยเป็นการคำนึงถึงความเป็นไปได้ของสถานการณ์ต่าง ๆ ที่คาดว่าจะ เกิดขึ้นในอนาคตทั้งใกล้และไกล ระบบภูมิคุ้มกันในตัวเรา อาจเกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ หรือเกิดจากความไม่ประมาท ความมีเหตุผล

นายอดิเรก มณีโรจน์ ได้กล่าวว่า เราจำเป็นต้องเรียนรู้ที่จะดำรงอยู่ได้ด้วยการพึ่งพาตนเอง และตั้งอยู่ในความไม่ประมาทอยู่เสมอ เช่น เตรียมแผนสำรองสำหรับแต่ละสถานการณ์ การมีรายได้หลายทางเพื่อลดความเสี่ยงในวันที่ถูกเลิกจ้าง หรือการกระจายความเสี่ยงในการลงทุน

นายสมคิด ช่วยนุกูล ได้กล่าวว่า การมีภูมิคุ้มกันที่ได้นั้นเป็นการเตรียมพร้อมรับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลง โดยคาดการณ์สถานการณ์ต่างๆที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต ซึ่งการมีภูมิคุ้มกันนั้นจะเป็นเกราะป้องกัน ที่จะทำให้เราไม่กลับไปเป็นหนี้อีก โดยภูมิคุ้มกันในที่นี้ก็คือ ภูมิคุ้มกันด้านการเงิน เมื่อมีพอกินพอใช้ และพอเพียงก็จะทำให้ชีวิตมีความสุขมากขึ้น

นายสมมาตร ช่วยไกร ได้กล่าวว่า การไม่ประมาทในชีวิตเป็นสิ่งสำคัญที่ทุกคนต้องคำนึงถึง การทำประกันชีวิต ประกันสุขภาพ การเก็บออมรูปแบบต่าง ๆ สำคัญต่อการมีเงินสำรอง แม้ว่าจะตกงานหรือมีญาติพี่น้องป่วยจะได้ช่วยเหลือกันได้ ตัวอย่าง กองทุนการออมแห่งชาติ การทำประกันสุขภาพของสำนักงานประกันสังคมในรูปแบบมาตราต่าง ๆ เพื่อที่จะลดภาระค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาล การทำประกันชีวิตและสุขภาพกับบริษัทที่ไว้ใจได้ เพราะหากเกิดโรคร้ายกับตัวเอง เช่น โรคมะเร็งหรือประสบอุบัติเหตุ จะได้รับเงินช่วยเหลือและค่าชดเชยการขาดงาน

นายจารุพงษ์ อุทัยรังษี ได้กล่าวว่า ในทุกเรื่องนั้นที่เราจะทำหรือปฏิบัตินั้น เราต้องคิดพิจารณาก่อนทำ ความเหมาะสม หากทุกคนคิดให้รอบคอบก่อนทำ ก็จะเกิดภูมิคุ้มกันขึ้นมาเอง เช่น เราหยุดการเสพสิ่งเสพติด ก็จะทำให้ร่างกายเราแข็งแรงไม่เดือดร้อนตนเองและผู้อื่น โดยเฉพาะผู้ที่อยู่ใกล้ชิด ผู้ที่รักเราก็จะไม่มีความทุกข์ จะมีแต่ความสุข ที่เห็นคนที่เรารักนั้นดำเนินชีวิตได้ถูกต้อง

สรุปได้ว่า ด้านการมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี นั้นเราจำเป็นต้องเรียนรู้ที่จะดำรงอยู่ได้ด้วยการพึ่งพาตนเอง และตั้งอยู่ในความไม่ประมาทอยู่เสมอ ต้องมีความรู้ รอบครอบ และระมัดระวัง ซื่อสัตย์สุจริต ขยันอดทนและแบ่งปัน เป็นการเตรียมตัวให้พร้อมรับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ ที่จะ เกิดขึ้น โดยภูมิคุ้มกันในที่นี้ก็คือ ภูมิคุ้มกันด้านการเงิน เมื่อมีพอกินพอใช้ และพอเพียงก็จะทำให้ชีวิตมีความสุขมากขึ้น

ด้านเงื่อนไขความรู้ นักวิชาการและผู้ทรงคุณวุฒิ ได้ให้สัมภาษณ์ความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการส่งเสริมการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้กับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในอำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง ไว้ว่า

นายเดชน์ทีปต์ ขาวทอง ได้กล่าวว่า มีความรอบรู้ เกี่ยวกับวิชาการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องอย่างรอบด้าน โดยครอบคลุมเนื้อหาของเรื่องต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้เป็นพื้นฐานสำหรับการนำไปใช้ในโอกาสและเวลาต่าง ๆ เพื่อให้ตัดสินใจได้อย่างถูกต้อง

นายอดิเรก มณีโรจน์ ได้กล่าวว่า การแบ่งปันความรู้ ประสบการณ์ในการทำธุรกิจของกลุ่มอุตสาหกรรมเดียวกัน การแลกเปลี่ยนแนวคิดการลงทุน เพื่อเป็นการต่อยอดความรู้ รวมไปจนถึง

การแบ่งปันความช่วยเหลือส่งกลับคืนสู่สังคม ไปสู่กลุ่มที่ยังต้องการความช่วยเหลืออยู่ เช่น กิจกรรมจิตอาสา เพื่อสร้างสังคมที่เข้มแข็งและอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข

นายสมคิด ช่วยนุกูล ได้กล่าวว่า ส่งเสริมให้ความรู้ในการประกอบวิชาชีพช่วยให้ธุรกิจและการงานเจริญก้าวหน้า หรือความรู้ในการลงทุนช่วยสร้างภูมิคุ้มกันให้นักลงทุน ทั้งนี้ ความรู้และประสบการณ์ จะช่วยทำให้เราตัดสินใจได้อย่างเป็นเหตุเป็นผล ถึงแม้ว่า พื้นฐานความคิดและประสบการณ์ที่แตกต่างกันอาจทำให้เหตุผลของแต่ละคนนั้นแตกต่างกัน แต่หากทุกคนยึดมั่นอยู่ในหลักคุณธรรม ก็จะทำให้การอยู่ร่วมกันในสังคมเป็นไปอย่างสงบสุข

นายสมมาตร ช่วยไกร ได้กล่าวว่า การมีความรู้เรื่องในเรื่องของการจัดการ จะช่วยให้เราตัดสินใจในเรื่องการเงินไม่ผิดพลาด และไม่โดนคนอื่นมาเอาเปรียบ นอกจากนี้เงื่อนไขความรู้ยังรวมถึงการพัฒนาความรู้ และทักษะในการประกอบอาชีพอีกด้วย เพราะความรู้จะช่วยให้เรามีรายได้เพิ่มขึ้นและเลี้ยงตัวเองได้

นายจารุพงษ์ อุทัยรังษี ได้กล่าวว่า ไม่ว่าจะทำงานราชการ เอกชน หรือทำธุรกิจส่วนตัว จะต้องมีการเสริมความรู้ให้กับตัวเองอยู่เสมอ ไม่ควรที่จะหยุดนิ่ง โดยเฉพาะในปัจจุบันมีนวัตกรรม เช่น เทคโนโลยี AI และระบบโทรศัพท์มือถืออินเทอร์เน็ตความเร็วสูง ที่สามารถทำให้เรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ได้รวดเร็วมากขึ้นและสามารถนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์กับงานของเราได้

สรุปได้ว่า ด้านเงื่อนไขความรู้นั้นเราควรมีความรอบรู้ เกี่ยวกับวิชาการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องอย่างรอบด้าน โดยครอบคลุมเนื้อหาของเรื่องต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ไม่ว่าจะทำงานราชการ เอกชน หรือทำธุรกิจส่วนตัว จะต้องมีการเสริมความรู้ให้กับตัวเองอยู่เสมอ ไม่ควรที่จะหยุดนิ่ง โดยเฉพาะในปัจจุบันมีนวัตกรรม

ด้านเงื่อนไขคุณธรรม นักวิชาการและผู้ทรงคุณวุฒิ ได้ให้สัมภาษณ์ความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการส่งเสริมการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้กับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในอำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง ไว้ว่า

นายเดชน์ทีปต์ ขาวทอง ได้กล่าวว่า คุณธรรม จริยธรรม เป็นเรื่องของ “คุณค่า” ซึ่งดูได้จากการกระทำของเราเอง ถ้าเรา จะตัดสินใจความพอประมาณ นอกจากต้องคำนึงถึงเหตุผลแล้วยังต้องมีคุณธรรมกำกับใจด้วย เช่น ความซื่อสัตย์สุจริต ความเพียร อดทน มีสติ ปัญญา ไม่ประมาท กตัญญูกตเวที เป็นต้น (นายเดชน์ทีปต์ ขาวทอง, นายกองค์การบริหารส่วนตำบลโคกทราย, สัมภาษณ์ ; 20 กุมภาพันธ์ 2566)

นายอดิเรก มณีโรจน์ ได้กล่าวว่า แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงนั้น เป็นแนวคิดที่ตั้งอยู่บนความไม่ประมาท ด้วยการใช้ความรู้และคุณธรรม เพื่อให้เกิดการพึ่งพาตัวเองได้ และเผื่อแผ่ไปถึงสังคม ซึ่งเราสามารถนำหลักการปฏิบัติไปปรับใช้ได้ทั้งในชีวิตการทำงาน และการดำรงชีวิต (นาย

อดิเรก มณีโรจน์, ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลวังใหม่, ประธานชมรมหมอพื้นบ้านและแพทย์แผนไทย, สัมภาษณ์ ; 20 กุมภาพันธ์ 2566)

นายสมคิด ช่วยนุกูล ได้กล่าวว่า ต้องมีความตระหนักในคุณธรรม มีความซื่อสัตย์สุจริต และมีความอดทน มีความเพียร ใช้สติปัญญาในการดำเนินชีวิต รวมถึงอดออมอยู่เสมอ และสุดท้ายที่สำคัญที่สุดก็คือ การแบ่งปัน และช่วยเหลือผู้อื่น การมีเงื่อนไขข้อนี้จะทำให้คุณใช้ชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุข หลังจากที่ไม่มีหนี้ (นายสมคิด ช่วยนุกูล, ประธานชมรมหมอพื้นบ้านและแพทย์แผนไทย, สัมภาษณ์ ; 20 กุมภาพันธ์ 2566)

นายสมมาตร ช่วยไกร ได้กล่าวว่า หากประชาชนมีคุณธรรมก็จะช่วยให้ชีวิตดำเนินไปด้วยความราบรื่นและสงบสุข ไม่พบอุปสรรคช่วยให้คนเรามีสติสัมปชัญญะอยู่ตลอดเวลา ไม่เผลอตัว ไม่ลืมตัว จะประพฤติปฏิบัติในสิ่งใดก็จะระมัดระวังตัวอยู่เสมอ ช่วยสร้างความมีระเบียบวินัยให้แก่บุคคลในชาติ (นายสมมาตร ช่วยไกร, ปราชญ์ชาวบ้านตำบลโคกทราย, สัมภาษณ์ ; 20 กุมภาพันธ์ 2566)

นายจารุพงษ์ อุทัยรังษี ได้กล่าวว่า ผู้ที่มีคุณธรรมจะทำให้ชีวิตเจริญก้าวหน้าในทิศทางที่ดีขึ้นเรื่อย ๆ ผู้ที่เป็นเจ้านายต้องมีความเมตตาให้ลูกน้อง จึงจะได้รับความเคารพและได้รับความร่วมมือในการทำงานให้อย่างเต็มที่ ผู้ที่เป็นเพื่อนก็ต้องซื่อสัตย์ต่อกัน ไม่นินทาหรือนำความลับของเพื่อนไปบอกต่อให้ได้รับความเสียหาย เป็นต้น หากทุกคนมีคุณธรรมประจำใจ จะทำให้สังคมเราอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุขยิ่งขึ้น (นายจารุพงษ์ อุทัยรังษี, ปราชญ์ชาวบ้านตำบลวังใหม่, สัมภาษณ์ ; 20 กุมภาพันธ์ 2566)

สรุปได้ว่า ด้านเงื่อนไขคุณธรรม เราทำงานแต่ละอย่างควรมีแผนกลยุทธ์เพื่อทำให้งานที่ทำนั้นเกิดประโยชน์สูงสุด ต้องมองภาพรวม ทุกคนต้องมีส่วนร่วม มีการประสานงาน และการบูรณาการปรับวิธีการทำงานให้เหมาะสม มีความตระหนักในคุณธรรม มีความซื่อสัตย์สุจริตและมีความอดทน มีความเพียร ใช้สติปัญญาในการดำเนินชีวิต หากเราสามารถปฏิบัติตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงได้ ก็จะทำให้ชีวิตเกิดความสมดุลนำมาซึ่งความเป็นอยู่ที่ดี มีความสุขและส่งผลต่อการมีคุณภาพชีวิตที่ดีอย่างยั่งยืนต่อไป

จากแนวคิดหลักของการสัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ผู้วิจัยได้ประมวล โดยสามารถสรุปได้ดังนี้

ตารางที่ 4.13 แสดงแนวคิดหลักจากการให้สัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ผู้ให้สัมภาษณ์	**การประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้กับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในอำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง**
1) ด้านความพอประมาณ	**แนวคิดหลัก**
เดชน์ทีปต์ ขาวทอง	มีจิตสำนึกที่ดี เอื้ออาทร ประนีประนอม นึกถึงประโยชน์ส่วนรวม ช่วยเหลือเกื้อกูล รู้รักสามัคคี
อดิเรก มณีโรจน์	ความพอดีที่ไม่น้อยและไม่มากเกินไป ไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น รู้จักช่วยเหลือ เกื้อกูลแก่กันโดยการแบ่งปันส่วนที่สามารถหาได้เกินกว่าความต้องการของตน ไปสู่ผู้ที่ด้อยกว่าในสังคม
สมคิด ช่วยนุกูล	ควรทำการผลิตเพื่อบริโภคเองบ้างหรือเพื่อแลกเปลี่ยนตามความเหมาะสม โดยไม่เกินระดับความสามารถในการจ่ายของตนเอง
สมมาตร ช่วยไกร	การออม เป็นสิ่งที่ให้ผลกำไรที่จับต้องได้ แต่ต้นทนใช้เพียงแค่ เวลา หากเราไม่สามารถเพิ่มรายได้ หรือหาช่องทางไม่ได้ การลดสิ่งที่จำเป็นบางอย่าง อาจทำให้มีสิ่งจำเป็นอื่นเข้ามาทดแทนได้
จารุพงษ์ อุทัยรังษี	การใช้จ่าย คำนึงถึงผลประโยชน์ที่ได้รับเป็นหลัก ต้องเป็นสิ่งของที่จำเป็นต้องใช้มากกว่า ความอยากได้
2) ด้านความมีเหตุผล	**แนวคิดหลัก**
เดชน์ทีปต์ ขาวทอง	ปฏิบัติตนในแนวทางที่ดี ลด เลิก สิ่งยั่วกิเลสให้หมดสิ้นไป ไม่ก่อความชั่วให้ เป็นเครื่องทำลายตัวเองทำลายผู้อื่น
อดิเรก มณีโรจน์	การตัดสินใจดำเนินการเรื่องต่าง ๆ อย่างมีเหตุผลตามหลักวิชาการ หลักกฎหมาย หลักศีลธรรมจริยธรรม และวัฒนธรรมที่ดีงาม
สมคิด ช่วยนุกูล	ความมีเหตุผลเน้นการคำนึงถึงผลลัพธ์ และผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากการตัดสินใจ การกระทำ วิธีการ และเลือก ปฏิบัติเพื่อให้เกิดผลที่ถูกต้องในระดับที่กว้างขึ้น
สมมาตร ช่วยไกร	มีความรอบคอบในการกลั่นกรองก่อนกระทำการใด ๆ ความมีเหตุผลสามารถเติบโตได้ตาม กาลเวลา ด้วยการฝึกฝน แก้ปัญหา
จารุพงษ์ อุทัยรังษี	ต้องมีเหตุผลในการตัดสินใจในเรื่องการเงินนั้นต้องตั้งอยู่บนความพอดี และความพอดีนั้นต้องมีเหตุผลด้วย

3) ด้านการมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี	**แนวคิดหลัก**
เดชน์ทีปต์ ขาวทอง	รอบครอบ และระมัดระวัง ซื่อสัตย์ สุจริต ขยันอดทนและแบ่งปัน เป็นการเตรียมตัวให้พร้อมรับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ ที่จะ เกิดขึ้น
อดิเรก มณีโรจน์	เราต้องเรียนรู้ที่จะดำรงอยู่ได้ด้วยการพึ่งพาตนเอง และตั้งอยู่ในความไม่ประมาทอยู่เสมอ
สมคิด ช่วยนุกูล	การมีภูมิคุ้มกันนั้นจะเป็นเกราะป้องกัน ที่จะทำให้เราไม่กลับไปเป็นหนี้อีก โดยภูมิคุ้มกันในที่นี้ก็คือ ภูมิคุ้มกันด้านการเงิน เมื่อมีพอกินพอใช้และพอเพียงก็จะทำให้ชีวิตมีความสุขมากขึ้น
สมมาตร ช่วยไกร	การทำประกันชีวิต ประกันสุขภาพ การเก็บออมรูปแบบต่าง ๆ สำคัญต่อการมีเงินสำรอง แม้ว่าจะตกงานหรือมีญาติพี่น้องป่วยจะได้ช่วยเหลือกันได้
จารุพงษ์ อุทัยรังษี	เราต้องคิด พิจารณาก่อนทำ ความเหมาะสม หากทุกคนคิดให้รอบคอบก่อนทำ ก็จะเกิดภูมิคุ้มกันขึ้นมาเอง
4) ด้านเงื่อนไขความรู้	**แนวคิดหลัก**
เดชน์ทีปต์ ขาวทอง	มีความรอบรู้ เกี่ยวกับวิชาการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องอย่างรอบด้าน โดยครอบคลุมเนื้อหาของเรื่องต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้เป็นพื้นฐานสำหรับการนำไปใช้ในโอกาสและเวลาต่าง ๆ เพื่อให้ตัดสินใจได้อย่างถูกต้อง
อดิเรก มณีโรจน์	การแบ่งปันความรู้ ประสบการณ์ในการทำธุรกิจของกลุ่มอุตสาหกรรมเดียวกัน การแลกเปลี่ยนแนวคิดการลงทุน เพื่อเป็นการต่อยอดความรู้
สมคิด ช่วยนุกูล	ความรู้และประสบการณ์ จะช่วยทำให้เราตัดสินใจได้อย่างเป็นเหตุเป็นผล ถึงแม้ว่า พื้นฐานความคิดและประสบการณ์ที่แตกต่างกันอาจทำให้เหตุผลของแต่ละคนนั้นแตกต่างกัน
สมมาตร ช่วยไกร	เป็นการพัฒนาความรู้ และทักษะในการประกอบอาชีพอีกด้วย เพราะความรู้จะช่วยให้เรามีรายได้เพิ่มขึ้น และเลี้ยงตัวเองได้
จารุพงษ์ อุทัยรังษี	จะต้องมีการเสริมความรู้ให้กับตัวเองอยู่เสมอ ไม่ควรที่จะหยุดนิ่ง โดยเฉพาะในปัจจุบันมีนวัตกรรม

5) ด้านเงื่อนไขคุณธรรม	**แนวคิดหลัก**
เดชน์ทีปต์ ขาวทอง	ต้องมีคุณธรรมกำกับใจด้วย เช่น ความซื่อสัตย์สุจริต ความเพียร อดทน มีสติ ปัญญา ไม่ประมาท กตัญญูกตเวที
อดิเรก มณีโรจน์	ต้องตั้งอยู่บนความไม่ประมาท ด้วยการใช้ความรู้และคุณธรรม เพื่อให้เกิดการพึ่งพาตัวเองได้
สมคิด ช่วยนุกูล	มีความซื่อสัตย์สุจริตและมีความอดทน มีความเพียร ใช้สติปัญญาในการดำเนินชีวิต รวมถึงอดออมอยู่เสมอ
สมมาตร ช่วยไกร	ประชาชนมีคุณธรรมก็จะช่วยให้ชีวิตดำเนินไปด้วยความราบรื่นและสงบสุข ไม่พบอุปสรรคช่วยให้คนเรามีสติสัมปชัญญะอยู่ตลอดเวลา ไม่เผลอตัว ไม่ลืมตัว
จารุพงษ์ อุทัยรังษี	หากทุกคนมีคุณธรรมประจำใจ จะทำให้สังคมเราอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุขยิ่งขึ้น

จากตารางที่ 4.13 พบว่า

ผู้ให้สัมภาษณ์ได้ตระหนักถึงความสำคัญของการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้กับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในอำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง โดยประชาชนจะต้องปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงทั้ง 5 ด้าน คือ (1) ด้านความพอประมาณ คือ ความพอดีที่ไม่มากหรือไม่น้อยจนเกินไป และไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น (2) ความมีเหตุผล คือ การใช้เหตุผลตัดสินใจเรื่องต่าง ๆ โดยพิจารณาปัจจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องอย่างมีเหตุมีผล (3) การมีภูมิคุ้มกันที่ดี หมายถึง การเตรียมตนเองให้พร้อมให้มีสภาพรองรับต่อผลกระทบใด ๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายในได้เป็นอย่างดี (4) เงื่อนไขความรู้ คือความรอบรู้ ความรอบคอบและความระมัดระวังในการดำเนินชีวิต และการประกอบการงาน (5) เงื่อนไขคุณธรรม คือ การยึดถือคุณธรรมต่าง ๆ อาทิ ความซื่อสัตย์ ความอดทนความเพียร การมุ่งประโยชน์ส่วนรวมและการแบ่งปัน

บทที่ 5
สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง “การประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้กับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในอำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง” ซึ่งผู้วิจัยได้ตั้งวัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objectives) ไว้ 2 ประการ คือ (1) เพื่อศึกษาการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้กับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในอำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง (2) เพื่อศึกษาแนวทางการส่งเสริมการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้กับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในอำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ประชาชนในพื้นที่อำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง จำนวน 47,777 คน กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรคำนวณของ ทาโร่ ยามาเน่ ได้จำนวน 396 คน เป็นการสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยกลุ่มตัวอย่างกระจายอยู่ตำบลในเขตอำเภอป่าบอน และสุ่มแบบบังเอิญ (Accidental Sampling) เป็นการสุ่มตัวอย่างโดยผู้วิจัย พยายามเก็บตัวอย่างเท่าที่จะทำได้ตามที่มีอยู่หรือที่ได้รับความร่วมมือ ตัวอย่างที่ได้จึงเป็นกรณีที่เผอิญหรือยินดีให้ความร่วมมือหรืออยู่ในสถานที่หรือตกอยู่ในสภาวะดังกล่าวตามจำนวนที่ต้องการ เพื่อความสะดวกในการเก็บข้อมูลและทำให้ประชากรทุกคนมีโอกาสได้รับเลือกเท่า ๆ กัน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ ซึ่งผู้วิจัยได้สร้างโดยทำการศึกษาจากข้อมูลปฐมภูมิ คือ พระไตรปิฎก และข้อมูลทุติยภูมิ คือ หนังสือ ตำรา เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ต่าง ๆ มากำหนดเป็นข้อคำถาม ได้แก่

1) แบบสอบถามแบ่งโครงสร้างของแบบสอบถามออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สอบถามข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบสอบถามลักษณะปลายปิด (Close Ended) คำถามเป็นแบบเลือกตอบ (Multiple Choices) จำนวน 5 ข้อ ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ต่อเดือน

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการวัดระดับการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้กับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในอำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง เป็นแบบสอบถามลักษณะปลายปิด (Close Ended) คำถามเป็นแบบเลือกตอบ (Multiple Choices) จำนวน 30 ข้อ ประกอบด้วย (1) ด้านความพอประมาณ (2) ด้านความมีเหตุผล (3) ด้านการมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี (4) ด้านเงื่อนไขความรู้ และ (5) ด้านเงื่อนไขคุณธรรม

2) แบบสัมภาษณ์ เป็นแบบสอบถามการสัมภาษณ์เกี่ยวกับแนวทางการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้กับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในอำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง ซึ่งมีลักษณะเป็นคำถามปลายเปิด (Open ended Questionnaire) โดยผู้วิจัยใช้วิธีการ

แบบสัมภาษณ์ จากกลุ่มตัวอย่างที่เลือกมาได้จำนวน 5 ท่าน โดยใช้เทคนิควิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Random Sampling)

การเก็บรวบรวมข้อมูลมี 2 ลักษณะ คือ (1) รวบรวมข้อมูลที่เป็นแบบสอบถามจำนวน 396 ชุด/คน ประชาชนในพื้นที่อำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง (2) รวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์ ซึ่งเป็นผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 5 ท่าน โดยใช้เทคนิควิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Random Sampling)

การวิเคราะห์ข้อมูลมี 2 ลักษณะ คือ (1) การวิเคราะห์ข้อมูลที่เป็นแบบสอบถาม ใช้สถิติเชิงพรรณนา ใช้วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ใช้การวิเคราะห์โดยหาค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) เกี่ยวกับการประยุกต์ใช้หลักอิทธิบาท 4 ในการปฏิบัติงานของบุคลากรองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ใช้การวิเคราะห์โดยหาค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) (2) แบบสอบถามแบบสัมภาษณ์ซึ่งเป็นผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 5 ท่าน ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) ซึ่งสามารถสรุปผลของการวิจัยเชิงปริมาณตามข้อค้นพบได้ดังต่อไปนี้

5.1 สรุปผลการวิจัย

5.2 อภิปรายผลการวิจัย

5.3 ข้อเสนอแนะ

5.1 สรุปผล

การศึกษาวิจัยเรื่อง “การประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้กับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในอำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง” นั้น พอสรุปได้ดังนี้

5.1.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ดังนี้

1) จำแนกตามเพศ พบว่า ประชาชนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 245 คน คิดเป็นร้อยละ 61.9 และเป็นเพศชาย จำนวน 151 คน คิดเป็นร้อยละ 38.1

2) จำแนกตามอายุ พบว่า ประชาชนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ มีอายุ 31-40 ปี จำนวน 185 คน คิดเป็นร้อยละ 46.7 มีอายุ 41-50 ปี จำนวน 86 คน คิดเป็นร้อยละ 21.7 อายุ 18-30 ปี จำนวน 70 คน คิดเป็นร้อยละ 17.7 และน้อยที่สุดอายุ 51 ปีขึ้นไป จำนวน 55 คน คิดเป็นร้อยละ 13.9 ตามลำดับ

3) จำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า ประชาชนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ มีการศึกษาระดับ ปริญญาตรีหรือสูงกว่า จำนวน 156 คน คิดเป็นร้อยละ 67.5 มีการศึกษาระดับอนุปริญญา/ปวส. จำนวน 41 คน คิดเป็นร้อยละ 17.7 มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษา/ปวช. จำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 13.0 และน้อยที่สุดมีการศึกษาระดับ ประถมศึกษา จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 1.7 ตามลำดับ

4) จำแนกตามอาชีพ พบว่า ประชาชนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ ประกอบอาชีพรับราชการ/รัฐวิสาหกิจ จำนวน 178 คน คิดเป็นร้อยละ 45.0 มีอาชีพค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว จำนวน 92 คน คิดเป็นร้อยละ 23.2 มีอาชีพเกษตร/รับจ้าง จำนวน 65 คน คิดเป็นร้อยละ 16.4 แม่บ้าน/พ่อบ้าน จำนวน 56 คน คิดเป็นร้อยละ 14.1 และน้อยที่สุด มีอาชีพอื่นๆ จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 1.3 ตามลำดับ

5) จำแนกตามรายได้ต่อเดือน พบว่า ประชาชนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ มีรายได้ต่อเดือน 20,001 บาทขึ้นไป จำนวน 158 คน คิดเป็นร้อยละ 39.9 มีรายได้ต่อเดือน 15,001–20,000 บาท จำนวน 144 คน คิดเป็นร้อยละ 36.4 มีรายได้ต่อเดือน 10,001-15,000 บาท จำนวน 78 คน คิดเป็นร้อยละ 19.7 และน้อยที่สุด มีรายได้ต่อเดือนต่ำกว่า 10,000 บาท จำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 4.0 ตามลำดับ

5.1.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้กับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในอำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุงดังนี้

1) ผลการวิเคราะห์ระดับการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้กับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในอำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง โดยรวมทั้ง 5 ด้าน อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านโดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่า ด้านความมีเหตุผล มี

ค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ ด้านความพอประมาณ ส่วนด้านเงื่อนไขคุณธรรม มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ตามลำดับ

5.1.3 ผลการรวบรวมแสดงข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับแนวทางส่งเสริม การประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้กับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในอำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุงดังนี้

1. ด้านความพอประมาณ ได้แก่ ไม่ควรสร้างภาระหนี้สินเกินตัว ควรรวมกลุ่มกันทำเกษตรอินทรี ผลผลิตที่ได้ปลอดภัยต่อผู้บริโภค และสิ่งแวดล้อม ต้นทุนน้อย ควรใช้ทรัพยกรที่มีอยู่ในชุมชนให้ได้ประโยชน์มากที่สุด ควร มีความอดทนต่อความยากลำบากในอาชีพของตนเอง และพยายามเพิ่มพูนความรู้ของตนเอยู่เสมอ

2. ด้านความมีเหตุผล ได้แก่ ควรใช้สติปัญญาและเหตุผลไตร่ตรองหาสาเหตุและแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ด้วยความสามารถ ควรตระหนักในการใช้ทรัพยกรธรรมชาติที่มีในชุมชน ควรวางแผนในการใช้จ่ายของตนเองและครอบครัว

3. ด้านการมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี ได้แก่ ควรออมเงินเพื่อเป็นทุนสำรองยามฉุกเฉินและเป็นหลักประกัน ในอนาคตเมื่อเราเจ็บป่วย หรือจำเป็นต้องใช้ ประกอบอาชีพที่ไม่กระทบกับคนรอบข้างและสิ่งแวดล้อม สืบทอดภูมิปัญญาในท้องถิ่นให้ลูกหลานสืบต่อไป

4. ด้านเงื่อนไขความรู้ ได้แก่ หาเหตุผลและจุดที่ผิดพลาดและแก้ไขด้วยสติ ปัญญา ความรอบคอบ พัฒนาวิธีการเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ ใช้เทคโนโลยีให้เกิดประโยชน์กับชุมชนได้มากที่สุด ควรถ่ายทอดความรู้หรือความชำนาญให้กับเพื่อนบ้าน กล้าเสนอแนะเมื่อพบช่องทางที่ดีกว่า จากเหตุที่ปรากฏและไตร่ตรอง

5. ด้านเงื่อนไขคุณธรรม ได้แก่ ควรมีความซื่อสัตย์สุจริตในการดำเนินชีวิตทั้งต่อตนเองและผู้อื่น ต้องมีบรรทัดฐาน หรือกฎเกณฑ์ ที่ทุกคนยอมรับ และส่งเสริมให้ทุกคนปฏิบัติตาม ควรช่วยเหลือผู้อื่นทั้งสมาชิกในครอบครัวและชุมชน

5.1.4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์

จากการสัมภาษณ์นักวิชาการและผู้ทรงคุณวุฒิ ต่อการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้กับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในอำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง จำนวน 5 ท่าน ประกอบด้วยดังนี้

ท่านที่ 1 ได้ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้กับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในอำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง ไว้ว่า

ด้านความพอประมาณ เริ่มที่ตัวเราเองก่อน ต้องเข็มแข็ง มีจิตสำนึกที่ดี เอื้ออาทร ประนีประนอม นึกถึงประโยชน์ส่วนรวม ช่วยเหลือเกื้อกูล รู้รักสามัคคี สิ่งเหล่านี้จะสร้างความเข้มแข็งให้ครอบครัว และชุมชน ถ้าเรารู้จักใช้และจัดการอย่างฉลาดและรอบคอบและเกิดความยั่งยืน

สูงสุด และรู้จักใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมและสอดคล้องต่อความต้องการ เป็นประโยชน์ต่อสภาพแวดล้อมและเกิดประโยชน์ต่อส่วนรวม และพัฒนาจากภูมิปัญญาชาวบ้านก่อน เพิ่มรายได้ ลดรายจ่าย ดำรงชีวิตอย่างพอควร พออยู่ พอกิน สมควรตามอัตภาพและฐานะของตน และคนในครอบครัวต้องไม่สร้างหน้าสิน

ด้านความมีเหตุผล เรายึดความประหยัด ตัดทอนค่าใช้จ่ายในทุกด้าน ลดความฟุ่มเฟือยในการดำรงชีวิต ยึดถือการประกอบอาชีพด้วยความถูกต้อง สุจริต แม้จะตกอยู่ในภาวะขาดแคลน ในการดำรงชีวิต ปฏิบัติตนในแนวทางที่ดี ลด เลิก สิ่งยั่วกิเลสให้หมดสิ้นไป ไม่ก่อความชั่วให้ เป็นเครื่องทำลายตัวเองทำลายผู้อื่น พยายามเพิ่มพูนรักษาความดีที่มีอยู่ให้งอกงามสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ก็จะทำให้คุณภาพชีวิตดีขึ้นไปด้วย

ด้านการมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี ต้องมีความรู้ รอบครอบ และระมัดระวัง ซื่อสัตย์ สุจริต ขยันอดทนและแบ่งปัน เป็นการเตรียมตัวให้พร้อมรับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้น โดยเป็นการคำนึงถึงความเป็นไปได้ของสถานการณ์ต่าง ๆ ที่คาดว่าจะ เกิดขึ้นในอนาคตทั้งใกล้และไกล ระบบภูมิคุ้มกันในตัวเรา อาจเกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ หรือเกิดจากความไม่ประมาท ความมีเหตุผล

ด้านเงื่อนไขความรู้ มีความรอบรู้ เกี่ยวกับวิชาการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องอย่างรอบด้าน โดยครอบคลุมเนื้อหาของเรื่องต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้เป็นพื้นฐานสำหรับการนำไปใช้ในโอกาสและเวลาต่าง ๆ เพื่อให้ตัดสินใจได้อย่างถูกต้อง

ด้านเงื่อนไขคุณธรรม คุณธรรม จริยธรรม เป็นเรื่องของ “คุณค่า” ซึ่งดูได้จากการกระทำของเราเอง ถ้าเรา จะตัดสินใจความพอประมาณ นอกจากต้องคำนึงถึงเหตุผลแล้วยังต้องมีคุณธรรมกำกับใจด้วย เช่น ความซื่อสัตย์สุจริต ความเพียร อดทน มีสติ ปัญญา ไม่ประมาท กตัญญูกตเวที เป็นต้น (นายเดชน์ทีปต์ ขาวทอง, สัมภาษณ์ ; 20 กุมภาพันธ์ 2566)

สรุปได้ว่า ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเน้นความพอประมาณ ความพอเพียงซึ่งเป็นไปตามหลักทางสายกลางไม่มากไม่น้อยเกินไปและไม่มีความโลภจนเบียดเบียนผู้อื่นและสิ่งแวดล้อมและมีเหตุผลคือการใช้ปัญญาในการตัดสินใจ ดำเนินการต่างๆโดยมีเงื่อนไขความรู้และคุณธรรมซึ่งเป็นภูมิคุ้มกันเพื่อเตรียมความพร้อมหากเกิดการเปลี่ยนแปลงจากปัจจัยภายนอกที่ไม่สามารถควบคุมได้ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของความไม่ประมาท การลดความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้น

ท่านที่ 2 ได้ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้กับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในอำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง ไว้ว่า

ด้านความพอประมาณ ความพอดีที่ไม่น้อยและไม่มากเกินไป ไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น และเมื่อพิจารณา วัฒนธรรมและประเพณีที่มีอยู่ในสังคมไทย จะเห็นได้ว่า ความพอประมาณเป็น แนวปฏิบัติที่มีมานาน สังเกตได้จากลักษณะการดำรงชีวิตของคนไทย ที่เรียบง่าย ไม่ฟุ้งเฟ้อ หรือ

ฟุ่มเฟือยจนเกินกว่าศักยภาพของตน อีกทั้ง รู้จักช่วยเหลือ เกื้อกูลแก่กันโดยการแบ่งปันส่วนที่สามารถหาได้เกินกว่า ความต้องการของตน ไปสู่ผู้ที่ด้อยกว่าในสังคม

ด้านความมีเหตุผล การตัดสินใจดำเนินการเรื่องต่าง ๆ อย่างมีเหตุผลตามหลักวิชาการ หลักกฎหมาย หลักศีลธรรมจริยธรรม และวัฒนธรรมที่ดีงาม โดยพิจารณาจากเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนคำนึงถึงผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการกระทำนั้น ๆ อย่างรอบรู้และรอบคอบ

ด้านการมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี เราจำเป็นต้องเรียนรู้ที่จะดำรงอยู่ได้ด้วยการพึ่งพาตนเอง และตั้งอยู่ในความไม่ประมาทอยู่เสมอ เช่น เตรียมแผนสำรองสำหรับแต่ละสถานการณ์ การมีรายได้หลายทางเพื่อลดความเสี่ยงในวันที่ถูกเลิกจ้าง หรือการกระจายความเสี่ยงในการลงทุน

ด้านเงื่อนไขความรู้ การแบ่งปันความรู้ ประสบการณ์ในการทำธุรกิจของกลุ่มอุตสาหกรรมเดียวกัน การแลกเปลี่ยนแนวคิดการลงทุน เพื่อเป็นการต่อยอดความรู้ รวมไปจนถึงการแบ่งปันความช่วยเหลือส่งกลับคืนสู่สังคม ไปสู่กลุ่มที่ยังต้องการความช่วยเหลืออยู่ เช่น กิจกรรมจิตอาสา เพื่อสร้างสังคมที่เข้มแข็งและอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข

ด้านเงื่อนไขคุณธรรม แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงนั้น เป็นแนวคิดที่ตั้งอยู่บนความไม่ประมาท ด้วยการใช้ความรู้และคุณธรรม เพื่อให้เกิดการพึ่งพาตัวเองได้ และเผื่อแผ่ไปถึงสังคม ซึ่งเราสามารถนำหลักการปฏิบัติไปปรับใช้ได้ทั้งในชีวิตการทำงาน และการดำรงชีวิต (นายอดิเรก มณีโรจน์, สัมภาษณ์ ; 20 กุมภาพันธ์ 2566)

สรุปได้ว่า เศรษฐกิจพอเพียง เป็นกรอบแนวคิด ซึ่งมุ่งให้ทุกคนสามารถพึ่งพาตัวเองได้ รวมถึงการพัฒนาให้ดียิ่งขึ้น จนเกิดความยั่งยืน คำว่า พอเพียง คือ การดำเนินชีวิตแบบทางสายกลาง โดยตั้งอยู่บนหลักสำคัญสามประการ คือ ความพอประมาณ ความมีเหตุผล และการมีภูมิคุ้มกันที่ดี

ท่านที่ 3 ได้ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้กับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในอำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง ไว้ว่า

ด้านความพอประมาณ เราควรทำการผลิตเพื่อบริโภคเองบ้างหรือเพื่อแลกเปลี่ยนตามความ เหมาะสม โดยไม่เกินระดับความสามารถในการจ่ายของตนเอง ทั้งใน ปัจจุบันและอนาคต โดยมีเป้าหมายเพื่อให้เกิดความสมดุล มั่นคง ยั่งยืน ในชีวิต เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม

ด้านความมีเหตุผล ในทางเศรษฐศาสตร์ ความมีเหตุผลเน้นการคำนึงถึงผลลัพธ์ และผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากการตัดสินใจ การกระทำ วิธีการ และเลือก ปฏิบัติเพื่อให้เกิดผลที่ถูกต้องในระดับที่กว้างขึ้น เน้นการใช้ข้อมูล ข่าวสารต่าง ๆ ทั้งในปัจจุบันและผลที่คาดว่าจะเกิดจากการดำเนินนโยบาย ในอนาคตประกอบการตัดสินใจ เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด

ด้านการมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี เป็นการเตรียมพร้อมรับผลกระทบ และการเปลี่ยนแปลงโดยคาดการณ์สถานการณ์ต่างๆที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต ซึ่งการมีภูมิคุ้มกันนั้นจะเป็นเกราะป้องกัน ที่

จะทำให้เราไม่กลับไปเป็นหนี้อีก โดยภูมิคุ้มกันในที่นี้ก็คือ ภูมิคุ้มกันด้านการเงิน เมื่อมีพอกินพอใช้และพอเพียงก็จะทำให้ชีวิตมีความสุขมากขึ้น

ด้านเงื่อนไขความรู้ ส่งเสริมให้ความรู้ในการประกอบวิชาชีพช่วยให้ธุรกิจและการงานเจริญก้าวหน้า หรือความรู้ในการลงทุนช่วยสร้างภูมิคุ้มกันให้นักลงทุน ทั้งนี้ ความรู้และประสบการณ์จะช่วยทำให้เราตัดสินใจได้อย่างเป็นเหตุเป็นผล ถึงแม้ว่า พื้นฐานความคิดและประสบการณ์ที่แตกต่างกันอาจทำให้เหตุผลของแต่ละคนนั้นแตกต่างกัน แต่หากทุกคนยึดมั่นอยู่ในหลักคุณธรรม ก็จะทำให้การอยู่ร่วมกันในสังคมเป็นไปอย่างสงบสุข

ด้านเงื่อนไขคุณธรรม ต้องมีความตระหนักในคุณธรรม มีความซื่อสัตย์สุจริตและมีความอดทน มีความเพียร ใช้สติปัญญาในการดำเนินชีวิต รวมถึงอดออมอยู่เสมอ และสุดท้ายที่สำคัญที่สุดก็คือ การแบ่งปัน และช่วยเหลือผู้อื่น การมีเงื่อนไขข้อนี้จะทำให้คุณใช้ชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุขหลังจากที่ไม่มีหนี้ (นายสมคิด ช่วยนุกูล, สัมภาษณ์ ; 20 กุมภาพันธ์ 2566)

สรุปได้ว่า การดำเนินชีวิตต้องตั้งอยู่บนความพอประมาณ ได้แก่ เรียบง่าย ประหยัด การทำอะไรที่พอเหมาะพอควร สมดุลกับอัตภาพ ศักยภาพของตนและสภาวะแวดล้อมการดำเนินชีวิตตั้งอยู่บนความมีเหตุผล คือ การคิด ฟัง ปฏิบัติ การทำงานต้องใช้หลักความรู้ในการทำงาน วางแผนงานต้องระมัดระวัง ต้องใช้หลักวิชาการช่วยสนับสนุนและ อย่าใช้ความรู้สึกและอารมณ์ในการทำงาน

ท่านที่ 4 ได้ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้กับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในอำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง ไว้ว่า

ด้านความพอประมาณ ควรเน้นเรื่องการออม เพราะเป็นสิ่งที่ให้ผลกำไรที่จับต้องได้ แต่ต้นทนใช้เพียงแค่ เวลา หากเราไม่สามารถเพิ่มรายได้ หรือหาช่องทางไม่ได้ การลดสิ่งที่จำเป็นบางอย่าง อาจทำให้มีสิ่งจำเป็นอื่นเข้ามาทดแทนได้ แต่ทั้งนี้เราต้องฉลาดวางแผนด้วย

ด้านความมีเหตุผล ความมีเหตุผลจึงเป็นปัจจัยที่เสริมสร้างให้เกิดความเข้มแข็งและภูมิคุ้มกันที่ดีให้เกิดขึ้นในตัวเองโดยใช้ความรู้ และความรอบคอบในการ กลั่นกรองก่อนกระทำการใด ๆ ความมีเหตุผลสามารถเติบโตได้ตาม กาลเวลา ด้วยการฝึกฝน แก้ปัญหา จากระดับจิตใจและความคิดต่อ เหตุการณ์ภายนอกที่มีความผันผวนตลอดเวลา โดยคำนึงถึงผลของการกระทำว่าอยู่บนพื้นฐานของความถูกต้องหรือไม่

ด้านการมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี การไม่ประมาทในชีวิตเป็นสิ่งสำคัญที่ทุกคนต้องคำนึงถึง การทำประกันชีวิต ประกันสุขภาพ การเก็บออมรูปแบบต่าง ๆ สำคัญต่อการมีเงินสำรอง แม้ว่าจะตกงานหรือมีญาติพี่น้องป่วยจะได้ช่วยเหลือกันได้ ตัวอย่าง กองทุนการออมแห่งชาติ การทำประกันสุขภาพของสำนักงานประกันสังคมในรูปแบบมาตราต่าง ๆ เพื่อที่จะลดภาระค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาล การทำประกันชีวิตและสุขภาพกับบริษัทที่ไว้ใจได้ เพราะหากเกิดโรคร้ายกับตัวเอง เช่น โรคมะเร็งหรือประสบอุบัติเหตุ จะได้รับเงินช่วยเหลือและค่าชดเชยการขาดงาน

ด้านเงื่อนไขความรู้ การมีความรู้เรื่องในเรื่องของการจัดการ จะช่วยให้เราตัดสินใจในเรื่องการเงินไม่ผิดพลาด และไม่โดนคนอื่นมาเอาเปรียบ นอกจากนี้เงื่อนไขความรู้ยังรวมถึงการพัฒนาความรู้ และทักษะในการประกอบอาชีพอีกด้วย เพราะความรู้จะช่วยให้เรามีรายได้เพิ่มขึ้น และเลี้ยงตัวเองได้

ด้านเงื่อนไขคุณธรรม หากประชาชนมีคุณธรรมก็จะช่วยให้ชีวิตดำเนินไปด้วยความราบรื่นและสงบสุข ไม่พบอุปสรรคช่วยให้คนเรามีสติสัมปชัญญะอยู่ตลอดเวลา ไม่เผลอตัว ไม่ลืมตัว จะประพฤติปฏิบัติในสิ่งใดก็จะระมัดระวังตัวอยู่เสมอ ช่วยสร้างความมีระเบียบวินัยให้แก่บุคคลในชาติ (นายสมมาตร ช่วยไกร, สัมภาษณ์ ; 20 กุมภาพันธ์ 2566)

สรุปได้ว่า เศรษฐกิจพอเพียง สามารถนำไปสู่เป้าหมายของการสร้างความมั่นคงในทางเศรษฐกิจได้ เช่น โดยพื้นฐานแล้ว ประเทศไทยเป็นประเทศเกษตรกรรม เศรษฐกิจของประเทศจึงควรเน้นที่เศรษฐกิจการเกษตร เน้นความมั่นคงทางอาหาร เป็นการสร้างความมั่นคงให้เป็นระบบเศรษฐกิจในระดับหนึ่ง จึงเป็นระบบเศรษฐกิจที่ช่วยลดความเสี่ยง หรือความไม่มั่นคงทางเศรษฐกิจในระยะยาวได้

ท่านที่ 5 ได้ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้กับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในอำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง ไว้ว่า

ด้านความพอประมาณ ต้องเป็นคนที่ฉลาดในการใช้จ่าย คำนึงถึงผลประโยชน์ที่ได้รับเป็นหลัก ต้องเป็นสิ่งของที่จำเป็นต้องใช้มากกว่า ความอยากได้ และใช้สิ่งของที่มีให้เกิดประโยชน์สูงสุด ใช้อย่างไรถึงจะคุ้มค่า และได้ผลดีที่สุด รวมไปถึง การรักษาสิ่งของต่างๆ ให้คงอยู่ในสภาพที่เหมาะสมกับการใช้งาน เพื่อที่จะมีสิ่งนั้นให้ได้ใช้งานไปได้นานๆ ด้วย

ด้านความมีเหตุผล ต้องมีเหตุผลในการตัดสินใจในเรื่องการเงินนั้นต้องตั้งอยู่บนความพอดี และความพอดีนั้นต้องมีเหตุผลด้วย โดยก่อนจะทำอะไรควรมองปัจจัยต่างๆให้รอบด้าน

ด้านการมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี ในทุกเรื่องนั้นที่เราจะทำหรือปฏิบัตินั้น เราต้องคิด พิจารณาก่อนทำ ความเหมาะสม หากทุกคนคิดให้รอบคอบก่อนทำ ก็จะเกิดภูมิคุ้มกันขึ้นมาเอง เช่นเราหยุดการเสพสิ่งเสพติด ก็จะทำให้ร่างกายเราแข็งแรงไม่เดือดร้อนตนเองและผู้อื่น โดยเฉพาะผู้ที่อยู่ใกล้ชิดผู้ที่รักเราก็จะไม่มีความทุกข์ จะมีแต่ความสุข ที่เห็นคนที่เรารักนั้นดำเนินชีวิตได้ถูกต้อง

ด้านเงื่อนไขความรู้ ไม่ว่าจะทำงานราชการเอกชน หรือทำธุรกิจส่วนตัว จะต้องมีการเสริมความรู้ให้กับตัวเองอยู่เสมอ ไม่ควรที่จะหยุดนิ่ง โดยเฉพาะในปัจจุบันมีนวัตกรรม เช่น เทคโนโลยี AI และระบบโทรศัพท์มือถืออินเทอร์เน็ตความเร็วสูง ที่สามารถทำให้เรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ได้รวดเร็วมากขึ้น และสามารถนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์กับงานของเราได้

ด้านเงื่อนไขคุณธรรม ผู้ที่มีคุณธรรมจะทำให้ชีวิตเจริญก้าวหน้าในทิศทางที่ดีขึ้นเรื่อย ๆ ผู้ที่เป็นเจ้านายต้องมีความเมตตาให้ลูกน้อง จึงจะได้รับความเคารพและได้รับความร่วมมือในการ

ทำงานให้อย่างเต็มที่ ผู้ที่เป็นเพื่อนก็ต้องซื่อสัตย์ต่อกัน ไม่นินทาหรือนำความลับของเพื่อนไปบอกต่อให้ได้รับความเสียหาย เป็นต้น หากทุกคนมีคุณธรรมประจำใจ จะทำให้สังคมเราอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุขยิ่งขึ้น (นายจารุพงษ์ อุทัยรังษี, สัมภาษณ์ ; 20 กุมภาพันธ์ 2566)

สรุปได้ว่า การทำงานแต่ละอย่างต้องมีแผนกลยุทธ์เพื่อทำให้งานที่ทำนั้นเกิดประโยชน์สูงสุด ต้องมองภาพรวม ทุกคนมีส่วนร่วม มีการประสานงาน และการบูรณาการปรับวิธีการทำงานให้เหมาะสม หากเราสามารถปฏิบัติตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงได้ ก็จะทำให้ชีวิตเกิดความสมดุลนำมาซึ่งความเป็นอยู่ที่ดี มีความสุขและส่งผลต่อการมีคุณภาพชีวิตที่ดีอย่างยั่งยืนต่อไป

5.2 อภิปรายผล

การศึกษาวิจัยเรื่อง “การประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้กับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในอำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง” ผู้วิจัยได้นำผลที่พบจากการวิจัยมาอภิปรายเชื่อมโยงทฤษฎี แนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในประเด็นดังต่อไปนี้

5.2.1 ผลการวิเคราะห์การประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้กับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในอำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง ดังนี้

ผลจากการวิจัย พบว่า ประชาชนมีการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้กับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในอำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง โดยรวมทั้ง 5 ด้าน อยู่ในระดับมาก ที่เป็นเช่นนี้อภิปรายได้ว่า ประชาชนในเขตอำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง มีความพึงพอใจต่อการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้กับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในอำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง ในด้านต่างๆ อยู่ในเกณฑ์ที่ดี ซึ่งถือว่าเป็นบทบาทของผู้บริหารในการนำหลักเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้และสามารถช่วยเหลือชุมชนและช่วยลดปัญหาของชุมชนได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ **ชาญยุทธ หาญชนะ** ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงระดับครัวเรือนใน อำเภอเมืองหนองบัวลำภูจังหวัดหนองบัวลำภู ผลการวิจัย พบว่า: การประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงระดับครัวเรือน โดยภาพรวมอยู่ใน ระดับมาก และยังสอดคล้องกับผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการให้สัมภาษณ์ทั้ง 5 ท่านมีความสอดคล้องกัน

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านมีประเด็นนำมาอภิปรายได้ดังนี้

1. ด้านความพอประมาณ พบว่า ประชาชนมีการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้กับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในอำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อภิปรายได้ว่า ประชาชนในเขตอำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง มีการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยมีการ ไม่กระทำการใด ๆ อันเป็นเหตุให้ตนเองเดือดร้อน ทำอาชีพเสริมหรือรายได้เสริมโดยการใช้วัตถุดิบที่มีอยู่ในครัวเรือนและในชุมชน รู้จักประมาณตนในการแสวงหาวัตถุหรือปัจจัยพื้นฐานในการดำรงชีวิต จึงทำให้ประชาชน มีความพึงพอใจด้านความพอประมาณ อยู่ในระดับ

มาก ซึ่งสอดคล้องกับคำให้สัมภาษณ์ของ **อดิเรก มณีโรจน์** ที่ได้ให้ความเห็นว่า มีความพอดีที่ไม่น้อยและไม่มากเกินไป ไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น และเมื่อพิจารณา วัฒนธรรมและประเพณีที่มีอยู่ในสังคมไทย จะเห็นได้ว่า ความพอประมาณ เป็น แนวปฏิบัติที่มีมานาน สังเกตได้จากลักษณะการดำรงชีวิตของคนไทย ที่เรียบง่าย ไม่ฟุ้งเฟ้อ หรือฟุ่มเฟือยจนเกินกว่าศักยภาพของตน อีกทั้ง รู้จักช่วยเหลือ เกื้อกูลแก่กันโดยการแบ่งปันส่วนที่สามารถหาได้เกินกว่า ความต้องการของตน ไปสู่ผู้ที่ด้อยกว่าในสังคม และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ **รวิกานต์ อำนวย** ได้ทำการศึกษาเรื่อง การพัฒนาคุณภาพชีวิตเกษตรกรตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง จากผลการวิจัยพบว่า 1) ลักษณะการทำเกษตรและการเกษตรตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือด้านการพึ่งพาตนเอง รองลงมาคือ ด้านการทำเกษตรทฤษฎีใหม่ ด้านการเพิ่มรายได้ และด้านการลดรายจ่าย 2) คุณภาพชีวิตเกษตรกรตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในพื้นที่ตำบลบ้านนา พบว่า ภาพรวมคุณภาพชีวิตเกษตรกรอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ด้านจิตใจ รองลงมาคือ ด้านสุขภาพ ด้านสังคม และด้านเศรษฐกิจ 3) รูปแบบการพัฒนาคุณภาพชีวิตเกษตรกรตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในพื้นที่ตำบลบ้านนา ประกอบไปด้วย (1) ลักษณะการทำเกษตรตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ได้แก่ การลดรายจ่าย การเพิ่มรายได้ การพึ่งพาตนเอง และการทำเกษตรทฤษฎีใหม่ (2) กระบวนการ พัฒนาเกษตรกร มี 4 กระบวนการ คือ การอบรมให้ความรู้ การพัฒนาโดยการฝึกปฏิบัติจริง การพัฒนาเกษตรกรแบบมีส่วนร่วม และการพัฒนาตามเกษตรทฤษฎีใหม่ (3) การพัฒนาเกษตรกรตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง แบ่งออกเป็น 3 ระดับ คือ การพึ่งพาตนเองระดับครัวเรือน การรวมกลุ่มในชุมชน และการสร้างเครือข่ายร่วมมือกับองค์กรภายนอก

2. ด้านความมีเหตุผล พบว่า ประชาชนมีการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้กับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในอำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อภิปรายได้ว่า ทั้งนี้อภิปรายได้ว่า ประชาชนในเขตอำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง มีการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยมีการ ใช้สติปัญญาและเหตุผลไตร่ตรองหาสาเหตุและแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ด้วยความสามารถ ดำเนินชีวิตและปฏิบัติตามหลักธรรมทางศาสนา ตระหนักว่ารายจ่ายเมื่อเปรียบเทียบกับรายรับอยู่ในสัดส่วนที่เหมาะสมไม่ส่งผลให้ครอบครัวเดือดร้อน จึงทำให้ประชาชนมีความพึงพอใจด้านความมีเหตุผล โดยรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับคำให้สัมภาษณ์ของ **เดชน์ ทีปต์ ขาวทอง** ที่ได้ให้ความเห็นว่า เรายึดความประหยัด ตัดทอนค่าใช้จ่ายในทุกด้าน ลดความฟุ่มเฟือยในการดำรงชีวิต ยึดถือการประกอบอาชีพด้วยความถูกต้อง สุจริต แม้จะตกอยู่ในภาวะขาดแคลน ในการดำรงชีวิต ปฏิบัติตนในแนวทางที่ดี ลด เลิก สิ่งยั่วกิเลสให้หมดสิ้นไป ไม่ก่อความชั่วให้เป็นเครื่องทำลายตัวเองทำลายผู้อื่น พยายามเพิ่มพูนรักษาความดีที่มีอยู่ให้งอกงามสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ก็จะทำให้คุณภาพชีวิตดีขึ้นไปด้วย และสอดคล้องกับงานวิจัยของ **วาสนา พิทักษ์ธรรม** ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง

“การดำเนินชีวิตและคุณภาพชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของประชาชนองค์การบริหารส่วนตำบลเนินงาม อำเภอรามัน จังหวัดยะลา” ผลการศึกษาค้นคว้าพบว่า ผลการวิจัยพบว่าเงื่อนไขการดำเนินชีวิตและคุณภาพชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกลุ่มตัวอย่าง มีการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำเนินชีวิตโดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$= 3.47) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ประชาชนมีเหตุผลในการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$=3.86) รองลงมาเป็นด้านการมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีมีค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$=3.60)และด้านความพอประมาณอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$= 2.96) กลุ่มตัวอย่างมีความรู้ความเข้าใจและตระหนักถึงการใช้ชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงแต่ควรส่งเสริมเยาวชนให้ใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ด้วยการอบรมอาชีพระยะสั้นเป็นการเพิ่มรายได้ให้กับเยาวชนและครอบครัวผลการวิจัยความสัมพันธ์ของเงื่อนไขการดำเนินชีวิตและคุณภาพชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงพบว่าเงื่อนไขความรู้และเงื่อนไขคุณธรรมมีความสัมพันธ์ต่อคุณภาพชีวิตของประชาชนในระดับมาก ทั้งด้านความพอประมาณด้านความมีเหตุผลและด้านการมีภูมิคุ้มกันที่ดี

3. ด้านการมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี พบว่า ประชาชนมีการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้กับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในอำเภอป่าบอน จังหวัดโดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อภิปรายได้ว่า ทั้งนี้อภิปรายได้ว่า ประชาชนในเขตอำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง มีการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยมีการ มีความเชื่อว่า “ทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว” และจะทำความดีต่อไปเพื่อผลดีต่อตนเองและครอบครัว ศึกษาหาความรู้เท่าทันสถานการณ์ การประกอบอาชีพของท่านเสมอ เป็นสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์ กลุ่มอาชีพ และกลุ่มฌาปนกิจในชุมชน จึงทำให้ความพึงพอใจด้านการมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับคำให้สัมภาษณ์ของ **สมคิด ช่วยนุกูล** ที่ได้ให้ความเห็นว่า การเตรียมพร้อมรับผลกระทบ และการเปลี่ยนแปลง โดยคาดการณ์สถานการณ์ต่างๆที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต ซึ่งการมีภูมิคุ้มกันนั้นจะเป็นเกราะป้องกัน ที่จะทำให้เราไม่กลับไปเป็นหนี้อีก โดยภูมิคุ้มกันในที่นี้ก็คือ ภูมิคุ้มกันด้านการเงิน เมื่อมีพอกินพอใช้ และพอเพียงก็จะทำให้ชีวิตมีความสุขมากขึ้น และสอดคล้องกับงานวิจัยของ **ปมณฑ์ สุภาพักตร์** ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การพัฒนาคุณลักษณะผู้นำเยาวชนด้านเศรษฐกิจพอเพียง” ผลการวิจัย พบว่า 1) คุณลักษณะผู้นำเยาวชนด้านเศรษฐกิจพอเพียง ได้แก่ มีภูมิคุ้มกันที่ดีในการรักษาตนเอง ครอบครัว และประเทศชาติ มีความกระตือรือร้น กล้าคิด กล้าทำ กล้าแสดงออก มีคุณธรรมด้านความประหยัด ซื่อสัตย์ รับผิดชอบประเทศชาติ มีความใส่ใจใฝ่เรียนรู้ด้านเศรษฐกิจพอเพียง มีความกล้าหาญ อดทนและเสียสละ 2) กิจกรรมพัฒนาคุณลักษณะผู้นำเยาวชนด้านเศรษฐกิจพอเพียง มี 8 กิจกรรม ได้แก่ กิจกรรมสัมพันธไมตรี กิจกรรม ยุวกวีพอเพียง กิจกรรมจำเรียงถ้อยร้อยกรอง กิจกรรมตามครรลองปรัชญา กิจกรรมเพื่อนพึ่ง (ภา) ยามยาก กิจกรรมหลายหลากล้วนลำนำ กิจกรรมประพฤติธรรมล้ำความดี กิจกรรมนำวิถี

เยาวชนพอเพียง 3) เยาวชนมีคุณลักษณะผู้นำเยาวชนด้านเศรษฐกิจพอเพียงภายหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. ด้านเงื่อนไขความรู้ พบว่า ประชาชนมีการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้กับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในอำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อภิปรายได้ว่า ทั้งนี้อภิปรายได้ว่า ประชาชนในเขตอำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง มีการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยมีการ สามารถนำความรู้มาเชื่อมโยงกันเพื่อประกอบการวางแผนในการดำเนินชีวิต ได้ใช้ความรู้มาปรับปรุงตนเองและนำมาใช้ในการปฏิบัติงานและดำเนินชีวิต ถ่ายทอดความรู้หรือความชำนาญให้กับเพื่อนบ้าน จึงทำให้ความพึงพอใจด้านเงื่อนไขความรู้ อยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับคำให้สัมภาษณ์ของ **จารุพงษ์ อุทัยรังษี** ที่ได้ให้ความเห็นว่า ไม่ว่าจะทำงานราชการ เอกชน หรือทำธุรกิจส่วนตัว จะต้องมีการเสริมความรู้ให้กับตัวเองอยู่เสมอ ไม่ควรที่จะหยุดนิ่ง โดยเฉพาะในปัจจุบันมีนวัตกรรม เช่น เทคโนโลยี AI และระบบโทรศัพท์มือถืออินเทอร์เน็ตความเร็วสูง ที่สามารถทำให้เรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ได้รวดเร็วมากขึ้นและสามารถนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์กับงานของเราได้ และยังสอดคล้องกับคำให้สัมภาษณ์ของ อดิเรก มณีโรจน์ ที่ได้ให้ความเห็นว่า การแบ่งปันความรู้ ประสบการณ์ในการทำธุรกิจของกลุ่มอุตสาหกรรมเดียวกัน การแลกเปลี่ยนแนวคิดการลงทุน เพื่อเป็นการต่อยอดความรู้ รวมไปจนถึงการแบ่งปันความช่วยเหลือส่งกลับคืนสู่สังคม ไปสู่กลุ่มที่ยังต้องการความช่วยเหลืออยู่ เช่น กิจกรรมจิตอาสา เพื่อสร้างสังคมที่เข้มแข็งและอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข แต่ไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ **พระมหานันทวิทย์ ธีรภทฺโท** ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “รูปแบบการพัฒนาหมู่บ้านต้นแบบสร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่ดีตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” พบว่า หมู่บ้านคลองเจ็กเสี่ยงจังหวัดพิจิตร เป็นหมู่บ้านต้นแบบสามารภสร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่ดีตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ให้กับชุมชนที่สนใจ จากการศึกษาวิธีการพัฒนาต้นแบบสร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่ดีตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง หมู่บ้านได้ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงหลักพุทธธรรมทางสายกลาง โดยการนำวิธีการพัฒนาต้นแบบสร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่ดีตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ดังนี้ พอประมาณ มีเหตุผล มีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัวเอง และพัฒนามให้กับหมู่บ้านต้นแบบ เช่น เกษตรอินทรีย์ การทำการเกษตรด้วยกรรมวิธีทางธรรมชาติ เป็นต้น ทำให้ชาวบ้านในหมู่บ้านนั้นมีความสามัคคี และประหยัดค่าใช้จ่ายในการดำเนินชีวิต โดยการใช้ แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ให้ดำเนินชีวิตด้วยหลัก 3 ห่วง ทางสายกลาง พอประมาณ มีเหตุผล มีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัวเอง และการดำเนินชีวิตด้วย 2 เงื่อนไข ตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง ด้านเงื่อนไขความรู้ ด้านเงื่อนไขคุณธรรม

5. ด้านเงื่อนไขคุณธรรม พบว่า ประชาชนมีการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้กับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในอำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อภิปรายได้ว่า ทั้งนี้อภิปรายได้ว่า ประชาชนในเขตอำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง มีการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยมีการ มีความรู้สึกละอายเมื่อกระทำความผิด เป็นแบบอย่างที่ดีให้กับ

สมาชิกในครอบครัว อบรมสั่งสอนคุณธรรมจริยธรรมให้กับสมาชิกในครอบครัว จึงทำให้ความพึงพอใจด้านเงื่อนคุณธรรม อยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับคำให้สัมภาษณ์ของ **สมคิด ช่วยนุกูล** ที่ได้ให้ความเห็นว่า ต้องมีความตระหนักในคุณธรรม มีความซื่อสัตย์สุจริตและมีความอดทน มีความเพียร ใช้สติปัญญาในการดำเนินชีวิต รวมถึงอดออมอยู่เสมอ และสุดท้ายที่สำคัญที่สุดก็คือ การแบ่งปัน และช่วยเหลือผู้อื่น การมีเงื่อนไขข้อนี้จะทำให้คุณใช้ชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุข หลังจากที่ไม่มีหนี้ และยังสอดคล้องกับคำให้สัมภาษณ์ของ **สมมาตร ช่วยไกร** ที่ได้ให้ความเห็นว่า หากประชาชนมีคุณธรรมก็จะช่วยให้ชีวิตดำเนินไปด้วยความราบรื่นและสงบสุข ไม่พบอุปสรรคช่วยให้คนเรามีสติสัมปชัญญะอยู่ตลอดเวลา ไม่เผลอตัว ไม่ลืมตัว จะประพฤติปฏิบัติในสิ่งใดก็จะระมัดระวังตัวอยู่เสมอ ช่วยสร้างความมีระเบียบวินัยให้แก่บุคคลในชาติ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ **ณรงค์ ภูเยี่ยมจิตร** ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “ ได้ทำการศึกษาเรื่อง ตำรวจกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตโดยใช้หลักเศรษฐกิจพอเพียงเป็นฐาน” พบว่า ตำรวจกับการพัฒนาคุณภาพชีวิต โดยใช้หลักเศรษฐกิจพอเพียงเป็นฐาน เป็นดำเนินชีวิตให้ดีขึ้นในทุกๆ ด้าน เช่น ด้านการศึกษา อาชีพ รายได้ สุขภาพอนามัย และคุณธรรมจริยธรรม ให้เกิดคุณค่าหรือประโยชน์สูงสุดแก่ตนเอง และครอบครัว เป็นต้น การทำความเข้าใจปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในหลายสถานะกล่าวคือเป็นทั้งแนวคิดการพัฒนาสังคมทางเลือก สามารถประยุกต์ใช้ได้ในระดับนโยบายการพัฒนาประเทศ และแนวทาง ในการดำเนินชีวิตด้วยหลักทางศีลธรรมในการดำเนินชีวิตด้วยเงื่อนไขความรู้รอบ ความระมัดระวังและด้วยคุณธรรมในการดำเนินชีวิตแบบแบ่งปันไม่เบียดเบียนผู้อื่นทั้งทฤษฎีที่สามารถนำไปปฏิบัติได้อย่างเห็นทฤษฎีเศรษฐศาสตร์แนวพุทธ เป็นทฤษฎีการผลิต และทฤษฎีการบริโภคของพุทธโดยจะเน้นการใช้ปัญญา เพราะปัญญาคือส่วนที่สำคัญที่สุดในกระบวนการผลิตและจะช่วยให้เกิดการผลิต การบริโภคที่ลดการทำลายล้างทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม การบริโภคจะเน้นเพียงประการเดียวคือการบริโภคเพื่ออยู่ ดังนั้น การพัฒนาคุณภาพชีวิตตำรวจโดยใช้หลักเศรษฐกิจพอเพียงเป็นฐานมีเปูาหมายสำคัญ คือ ความพอประมาณ มีคุณธรรม เป็นธรรม ถูกต้องดีงาม พออยู่พอกิน พอใช้ รู้คุณค่าที่มาของตนเอง เอกลักษณ์ ภูมิปัญญาท้องถิ่น มีชีวิตเรียบง่าย ไม่หน้าใหญ่ไหลตามกระแส รู้กาละและเทศะ มีความสุข

และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ **ทิวเมฆ นาวาบุญนิยม** ได้ทำการศึกษาเรื่อง “การประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต ของชุมชนปฐมอโศก จังหวัดนครปฐม” ผลการวิจัยพบว่า การรับรู้เกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชนปฐมอโศก ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก รายด้านพบว่า การรับรู้ด้านเงื่อนไขคุณธรรมอยู่ในระดับมากที่สุด คุณภาพชีวิต ของชุมชนปฐมอโศก ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก รายด้านพบว่า คุณภาพชีวิตด้านปลูกฝังค่านิยมไทยอยู่ในระดับมากที่สุด การประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชน ปฐมอโศก ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก

5.3 ข้อเสนอแนะ

5.3.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. การนำไปใช้ประโยชน์เชิงนโยบาย

1) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอป่าบอน ควรนำแนวทางการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติไปกำหนดเป็นนโยบายในการบริหารจัดการองค์กร การจัดทำแผนยุทธศาสตร์ขององค์การบริหารส่วนท้องถิ่น โดยคำนึงถึงความแตกต่างของอาชีพที่จะประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติระดับครัวเรือนแตกต่างกันเพื่อส่งเสริมการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติให้ยั่งยืน

2) หน่วยงานภาครัฐอำเภอป่าบอน ควรจัดกิจกรรมส่งเสริมการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติ โดยการอบรม ศึกษาดูงานกำกับติดตาม ประเมินผล และนำผลการประเมินมาปรับปรุงการทำงานให้ดียิ่ง ๆ ขึ้นไป

2. การนำไปใช้ประโยชน์เชิงสาธารณะผู้นำในท้องถิ่นชักชวนคนในชุมชนปฏิบัติตามแนวทางการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ดังนี้

1) ด้านความพอประมาณ ควรดำเนินชีวิตโดยยึดหลักสายกลาง

2) ด้านความมีเหตุผล ใช้เหตุผลในการพิจารณาและแก้ไขปัญหาด้วยความรอบคอบ ใช้จ่ายเงินอย่างมีเหตุผล คุ้มค่าและมีความจำเป็น และใจกว้าง หนักแน่นรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น

3) ด้านการมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี หลีกเลี่ยงอบายมุขทั้งปวง โดยหัวหน้าครัวเรือนเป็นแบบอย่างที่ดี ปลูกฝังความคิดเรื่องความขยัน

4) ด้านเงื่อนไขความรู้ นำความรู้ใหม่ ๆ ในการประกอบอาชีพมาใช้ศึกษาหาความรู้การดำเนินชีวิตแบบพอเพียงเพิ่มเติมอยู่เสมอและเข้าอบรมและศึกษาดูงานอยู่เสมอ

5) ด้านเงื่อนไขคุณธรรม ยึดถือการประกอบอาชีพด้วยความถูกต้องซื่อสัตย์สุจริตประพฤติตนตามหลักศาสนา

5.3.2 ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

จากการศึกษาวิจัยเรื่อง การประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้กับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในอำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง ยังมีประเด็นที่น่าศึกษาอีกหลายประเด็นและงานวิจัยนี้ไม่อาจนำมาศึกษาได้ทั้งหมด ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป เช่น

1. ควรศึกษาการวิจัยการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงระดับหมู่บ้าน ในพื้นที่อื่นๆของจังหวัดพัทลุง

2. ควรแสวงหาแนวทางที่เป็นรูปธรรมในการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงระดับหมู่บ้านในจังหวัดพัทลุง ในรูปแบบการวิจัยแบบมีส่วนร่วม

3. ควรศึกษารูปแบบและวิธีการพัฒนาที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตของประชาชนในหมู่บ้าน ในรูปแบบการวิจัยและพัฒนาในระดับหมู่บ้าน เพื่อเป็นแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิตต่อไปในอนาคต

บรรณานุกรม

1. ภาษาไทย

ก. ข้อมูลปฐมภูมิ

มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (2539). พระไตรปิฎกภาษาไทย. ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย กรุงเทพฯ: มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

ข. ข้อมูลทุติยภูมิ

(1) หนังสือ :

ชาญชัย อินทรประวัติ. (2547). การพัฒนาคุณภาพชีวิต. นครราชสีมา: เอเชียสาส์น.

ทิพย์วัลย์ เรืองขจร. (2554). วิทยาศาสตร์เพื่อคุณภาพชีวิต. สงขลา: มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา.

ราชบัณฑิตยสถาน. (2550). พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พุทธศักราช 2550. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพอักษรเจริญทัศน.

วิไลลักษณ์ ตั้งเจริญ. (2544). วิทยาศาสตร์พัฒนาชีวิต. กรุงเทพฯ: สถาบันวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย.

ศิริ ฮามสุโพธิ์. (2543). ประชากรกับการพัฒนาคุณภาพชีวิต. กรุงเทพฯ: โอ.เอส.พริ้นติ้ง เฮาส์

ศิรินันท์ กิตติสุขสถิต, เฉลิมพล แจ่มจันทร์, กาญจนา ตั้งชลทิพย์และจรัมพร โห้ลำยอง. (2556). คุณภาพชีวิต การทำงาน และความสุข. นครปฐม: สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล.

สมพร เทพสิทธา. (2548). เศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริ. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ธรรมสาร.

สุเมธ ตันติเวชกุล. (2549). ใต้เบื้องพระยุคลบาท. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มติชน.

_____. (2550). การนำเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำเนินชีวิตและประกอบธุรกิจ. กรุงเทพฯ: ซีเอ็ด.

(2) บทความ :

ชาญยุทธ หาญชนะ (2563 หน้า 74-83). การประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงระดับครัวเรือนในอำเภอเมืองหนองบัวลำภูจังหวัดหนองบัวลำภู. วารสารวิชาการ มจร บุรีรัมย์. 5(1).

ณรงค์ ภูเยี่ยมจิตร. (2563). ตำรวจกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตโดยใช้หลักเศรษฐกิจพอเพียงเป็นฐาน. วารสารวิชาการรัตนบุศย์ (RATANABUTH JOURNAL), 2(1), 14-27.

ทิวเมฆ นาวาบุญนิยม (2559). การประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของชุมชนปฐมอโศก จังหวัดนครปฐม. วารสารวิทยาการจัดการ. 3(2).

ธนกฤต อกนิตย์. (2563). การประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการพัฒนาคุณภาพชีวิต. วารสารวิชาการรัตนบุศย์ (RATANABUTH JOURNAL), 3(2), 19-30.

นราทิพย์ ผินประดับ และกมลาศ ภูวชนาธิพงศ์. (2563). แนวคิดการพัฒนาคุณภาพชีวิตการทำงานของข้าราชการกรุงเทพมหานครตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง. วารสาร มจร มนุษยศาสตร์ปริทรรศน์, 6(1), 281-293.

ปมณฑ์ สุภาพักตร์, วีระ วงศ์สรรค์ และสุธิดา หอวัฒนกุล. (2562). การพัฒนาคุณลักษณะผู้นำเยาวชนด้านเศรษฐกิจพอเพียง. วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร, 21(2), 165-175.

ปัทมพร ใจห้าว, ถวัลย์ เนียมทรัพย์ และศยามล เอกะกุลานันต์ (2563) อิทธิพลของการรับรู้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง พฤติกรรมตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และคุณภาพชีวิตการทำงานต่อความสุขในการทำงานของสมาชิกในหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบตำบลกำแพงเซาอำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช. วารสารพฤติกรรมศาสตร์เพื่อการพัฒนา, 12(1), 37-57.

พระมหานันทวิทย์ ธีรภทฺโท และสุภางค์พิมพ์ คล้ายธานี. (2563). รูปแบบการพัฒนาหมู่บ้านต้นแบบสร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่ดีตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง. วารสารสังคมศาสตร์และมานุษยวิทยาเชิงพุทธ, 5(6), 312-327.

พัชรี หล้าแหล่ง. (2556). การศึกษาคุณภาพชีวิตและปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อคุณภาพชีวิต ของเกษตรกรชาวสวนปาล์มน้ำมันในพื้นที่ภาคใต้. (รายงานวิจัย). มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร, สกลนคร.

ภัทราภา สุขสง่า, และ พรรณทิพา ศักด์ทอง. (2557). การทดสอบเบื้องต้นแบบประเมินผลลัพธ์ด้านการใช้ยาที่ได้จากการรายงานของผู้ปุวยสาหรับคุณภาพชีวิตด้านยาโดยมใช้วิธีเชิงผสมผสาน.วารสารไทยเภสัชศาสตร์และวิทยาการสุขภาพ, 8(4), 203-212.

ภูสิทธ์ ภูคำชะโนด, บัณฑิต ผังนิรันดร์, โกมล ไพศาล. (2562). บุพปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตในครอบครัวของหมู่บ้านต้นแบบเศรษฐกิจพอเพียง. วารสารวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา, 11(2), 164-172.

ยุวดี ลีลัคนาวีระ. (2536). การศึกษาปัจจัยบางประการที่มีผลต่อระบบแผนการนอนหลับของผู้สูงอายุ. วารสารพยาบาลศาสตร์, 4(6), 146-158.

ร.ต.ท.ดร.ณรงค์ ภูเยี่ยมจิตร. (2561). ตำรวจกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตโดยใช้หลักเศรษฐกิจพอเพียงเป็นฐาน. วารสารสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, 5(1), 291-300.

รวิกานต์ อำนวย และคณะ. (2565). ได้ทำการศึกษาเรื่อง การพัฒนาคุณภาพชีวิตเกษตรกรตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง. วารสารวิชาการคณะมนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์, 6(1), 61-77.

วาสนา พิทักษ์ธรรม. (2564). การดำเนินชีวิตและคุณภาพชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของประชาชนองค์การบริหารส่วนตำบลเนินงาม อำเภอรามัน จังหวัดยะลา. วารสารสังคมศาสตร์และมานุษยวิทยาเชิงพุทธ, 6(12), 305-317.

เสาวนารถ เล็กเลอสินธ (2560). ความรู้ความเข้าใจและการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการพัฒนา เศรษฐกิจชุมชน ตำบลบางใหญ่ อำเภอบางใหญ่ จังหวัดนนทบุรี. วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยธนบุร 11(25).

(3) วิทยานิพนธ์:

จักรี สว่างไพร. (2552). การศึกษาคุณภาพชีวิตการทางานครูโรงเรียนแห่งหนึ่งในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาในจังหวัดชลบุรี. (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยบูรพา, ชลบุรี.

ชุมพร ฉ่ำแสงและคณะ. (2555). ปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพชีวิตของบุคลากรฝ่ายการพยาบาลศูนย์การแพทย์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี จังหวัดนครนายก. (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, นครนายก.

ทรงศักดิ์ ทองพันธ์, ร.ต.ต. (2555). คุณภาพชีวิตการทำงานของข้าราชการตำรวจสถานีตำรวจภูธรบ้านตาขุน จังหวัดสุราษฎร์ธานี. (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยทักษิณ, กรุงเทพฯ.

ธนิดา ชี้รัตน์. (2554). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อคุณภาพชีวิตของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒองครักษ์. (สารนิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีธัญบุรี, ปทุมธานี.

ศรีเมือง พลังฤทธิ์. (2547). การพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุโดยตนเอง ครอบครัว และชุมชน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา. (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.

สามารถ สง่างาม. (2554). คุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองลัดหลวง อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ. (วิทยานิพนธ์ศิลปะศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร. กรุงเทพฯ.

(4) สื่ออิเล็กทรอนิกส์ :

เกษม วัฒนชัย. (2550). องคมนตรีแนะคนเชียงรายเศรษฐกิจพอเพียงช่วยให้อยู่อย่างมีความสุข. ค้นเมื่อ 10 ตุลาคม 2565. จาก http://www.manager.co.th/Local /View News.aspx

จิรายุ อิศรางกูร ณ อยุธยา. (2550). ตามรอยพระยุคลบาทด้วย “ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง”. ค้นเมื่อ 10 ตุลาคม 2565. จาก http://www.Komchadluek.net.

ศิโรรัตน์ แก้วมงคล. (2555). การพัฒนาคุณภาพชีวิต. ค้นเมื่อ 10 ตุลาคม 2565. จาก https://www.gotoknow.org.

อำพล เสนาณรงค์. (2550). องคมนตรีของคนไทยช่วยกันเผยแพร่เศรษฐกิจพอเพียง. ค้นเมื่อ 10 ตุลาคม 2565. จาก http://www.manager.co.th/QOL/ViewNews.aspx

(5) สัมภาษณ์ :

นายกองค์การบริหารส่วนตำบลโคกทราย, 20 กุมภาพันธ์ 2566

ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลวังใหม่, 20 กุมภาพันธ์ 2566

ประธานชมรมหมอพื้นบ้านและแพทย์แผนไทย, 20 กุมภาพันธ์ 2566

ปราชญ์ชาวบ้านตำบลโคกทราย, 20 กุมภาพันธ์ 2566

ปราชญ์ชาวบ้านตำบลวังใหม่, 20 กุมภาพันธ์ 2566

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือวิจัย

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือวิจัย

1. นายอำเภอป่าบอน

ตำแหน่งปัจจุบัน นายอำเภอป่าบอน

2. รองศาสตราจารย์ ดร. เดชชาติ ตรีทรัพย์

ประวัติการศึกษา

ปริญญาเอก Ph.D. (Sociology), University of Pune, India

ตำแหน่งปัจจุบัน ผู้ช่วยอธิการบดีมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

3. ดร. สิทธิพงษ์ สิทธิภัทรประภา

ประวัติการศึกษา

ปริญญาเอก ปร.ด. (สื่อสารการเมือง)

ตำแหน่งปัจจุบัน อาจารย์ประจำหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิตและ
หลักสูตรรัฐศาสตรดุษฎีบัณฑิต

ภาคผนวก ข

หนังสือขอความอนุเคราะห์ผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือวิจัย

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมาโศกราช โทร. ๐-๗๕๘๐-๙๑๒๙

ที่ อว ๗๙๑๖(๒)/ว ๐๖๙๔ **วันที่** ๒๘ พฤศจิยายน ๒๕๖๕

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

เจริญพร รศ.ดร.เดชชาติ ตรีทรัพย์

ด้วย นายคณาธิป มณีโรจน์ นักศึกษาปริญญาโท นักศึกษาหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครอง มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมาโศกราช กำลังดำเนินการทำสารนิพนธ์เรื่อง "การประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้กับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในอำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง (An integration of Self-Sufficiency Economy Philosophy Principle in Life Quality Development of People in Pabon district, Patthalung Province)" โดยมี พระมหาเอกวิน ปิยวีโร, ดร. เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา

ในการนี้จึงเจริญพรเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา โครงสร้างของเครื่องมือที่นักศึกษาสร้างขึ้น ทั้งนี้เพื่อให้การวิจัยมีความถูกต้องและสมบูรณ์ตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้และเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป รายละเอียดดังเอกสารที่แนบมาพร้อมนี้

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดให้ความอนุเคราะห์แก่นักศึกษาต่อไป

(พระครูสิริธรรมาภิรัต, ผศ.ดร.)
ผู้อำนวยการวิทยาลัยศาสนศาสตร์ศรีธรรมาโศกราช
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

(รองศาสตราจารย์ ดร.เดชชาติ ตรีทรัพย์)

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมาโศกราช โทร. ๐-๗๕๘๐-๙๑๒๙

ที่ อว ๗๙๑๖(๒)/ว ๐๖๙๕ **วันที่** ๒๘ พฤศจิกายน ๒๕๖๕

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

เจริญพร ดร.สิทธิพงษ์ สิทธิภัทรประภา

ด้วย นายคณาธิป มณีโรจน์ นักศึกษาปริญญาโท นักศึกษาหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครอง มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมาโศกราช กำลังดำเนินการทำสารนิพนธ์เรื่อง "การประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้กับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในอำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง (An integration of Self-Sufficiency Economy Philosophy Principle in Life Quality Development of People in Pabon district, Patthalung Province)" โดยมี พระมหาเอกวิน ปิยวีโร, ดร. เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา

ในการนี้จึงเจริญพรเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา โครงสร้างของเครื่องมือที่นักศึกษาสร้างขึ้น ทั้งนี้เพื่อให้การวิจัยมีความถูกต้องและสมบูรณ์ตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้และเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป รายละเอียดดังเอกสารที่แนบมาพร้อมนี้

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดให้ความอนุเคราะห์แก่นักศึกษาต่อไป

(พระครูสิริธรรมาภิรัต, ผศ.ดร.)
ผู้อำนวยการวิทยาลัยศาสนศาสตร์ศรีธรรมาโศกราช
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตศรีธรรมาโศกราช
หมู่ที่ ๖ ตำบลนาพรุ อำเภอพระพรหม
จังหวัดนครศรีธรรมราช ๘๐๐๐๐
โทร. ๐-๗๕๘๐-๙๑๒๘-๙ www.ssc.mbu.ac.th

ที่ อว ๗๙๑๖(๒)/ว ๐๖๑๔

๒๘ พฤศจิกายน ๒๕๖๕

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

เจริญพร นายอำเภอป่าบอน

ด้วย นายคณาธิป มณีโรจน์ นักศึกษาปริญญาโท นักศึกษาหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครอง มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมาโศกราช กำลังดำเนินการทำสารนิพนธ์เรื่อง "การประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้กับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในอำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง (An integration of Self-Sufficiency Economy Philosophy Principle in Life Quality Development of People in Pabon district, Patthalung Province)" โดยมี พระมหาเอกวิน ปิยวีโร, ดร. เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา

ในการนี้จึงเจริญพรเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา โครงสร้างของเครื่องมือที่นักศึกษาสร้างขึ้น ทั้งนี้เพื่อให้การวิจัยมีความถูกต้องและสมบูรณ์ตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้และเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป รายละเอียดดังเอกสารที่แนบมาพร้อมนี้

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดให้ความอนุเคราะห์แก่นักศึกษาด้วยและขออนุโมทนาขอบคุณ มา ณ โอกาสนี้

ขอเจริญพร

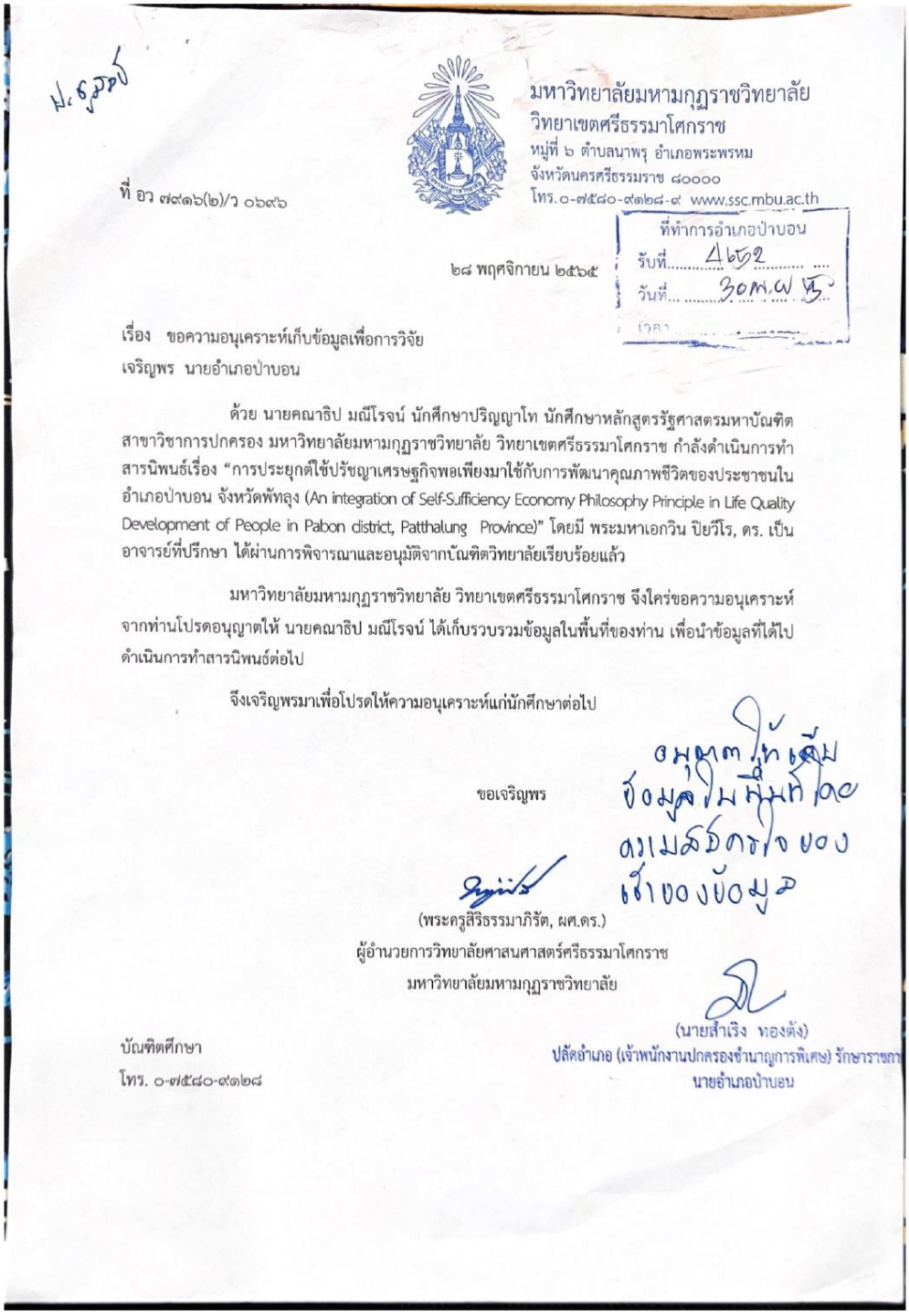
(พระครูสิริธรรมาภิรัต, ผศ.ดร.)
ผู้อำนวยการวิทยาลัยศาสนศาสตร์ศรีธรรมาโศกราช
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

บัณฑิตศึกษา
โทร. ๐-๗๕๘๐-๙๑๒๘

(นาย[illegible])
ปลัดอำเภอ (เจ้าหน้าที่งานปกครองชำนาญการพิเศษ) รักษาราชการแทน
นายอำเภอป่าบอน

ภาคผนวก ค

หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บรวมรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตศรีธรรมาโศกราช
หมู่ที่ ๖ ตำบลนาพรุ อำเภอพระพรหม
จังหวัดนครศรีธรรมราช ๘๐๐๐๐
โทร. ๐-๗๕๘๐-๙๑๒๘-๙ www.ssc.mbu.ac.th

ที่ อว ๗๙๑๖(๒)/ว ๐๖๙๖

ที่ทำการอำเภอป่าบอน
รับที่ 4652
วันที่ 30 พ.ย 65
เวลา

๒๘ พฤศจิกายน ๒๕๖๕

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
เจริญพร นายอำเภอป่าบอน

ด้วย นายคณาธิป มณีโรจน์ นักศึกษาปริญญาโท นักศึกษาหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครอง มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมาโศกราช กำลังดำเนินการทำสารนิพนธ์เรื่อง "การประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้กับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในอำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง (An integration of Self-Sufficiency Economy Philosophy Principle in Life Quality Development of People in Pabon district, Patthalung Province)" โดยมี พระมหาเอกวิน ปิยวีโร, ดร. เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ได้ผ่านการพิจารณาและอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยเรียบร้อยแล้ว

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมาโศกราช จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดอนุญาตให้ นายคณาธิป มณีโรจน์ ได้เก็บรวบรวมข้อมูลในพื้นที่ของท่าน เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการทำสารนิพนธ์ต่อไป

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดให้ความอนุเคราะห์แก่นักศึกษาต่อไป

ขอเจริญพร

อนุญาตให้เก็บข้อมูลในพื้นที่ ตามความประสงค์ของเจ้าของข้อมูล

(พระครูสิริธรรมาภิรัต, ผศ.ดร.)
ผู้อำนวยการวิทยาลัยศาสนศาสตร์ศรีธรรมาโศกราช
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

(นายสำเริง ทองดัง)
ปลัดอำเภอ (เจ้าพนักงานปกครองชำนาญการพิเศษ) รักษาราชการ
นายอำเภอป่าบอน

บัณฑิตศึกษา
โทร. ๐-๗๕๘๐-๙๑๒๘

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตศรีธรรมาโศกราช
หมู่ที่ ๖ ตำบลนาพรุ อำเภอพระพรหม
จังหวัดนครศรีธรรมราช ๘๐๐๐๐
โทร. ๐-๗๕๘๐-๙๑๒๘-๙ www.ssc.mbu.ac.th

ที่ อว ๗๘๑๖(๒)/ว ๐๖๗๖

ที่ทำการอำเภอป่าบอน
รับที่ 4692
วันที่ 30 พ.ย. 65

๒๘ พฤศจิกายน ๒๕๖๕

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เจริญพร นายอำเภอป่าบอน

ด้วย นายคณาธิป มณีโรจน์ นักศึกษาปริญญาโท นักศึกษาหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครอง มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมาโศกราช กำลังดำเนินการทำสารนิพนธ์เรื่อง "การประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้กับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในอำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง (An integration of Self-Sufficiency Economy Philosophy Principle in Life Quality Development of People in Pabon district, Patthalung Province)" โดยมี พระมหาเอกวิน ปิยวีโร, ดร. เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ได้ผ่านการพิจารณาและอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยเรียบร้อยแล้ว

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมาโศกราช จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดอนุญาตให้ นายคณาธิป มณีโรจน์ ได้เก็บรวบรวมข้อมูลในพื้นที่ของท่าน เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการทำสารนิพนธ์ต่อไป

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดให้ความอนุเคราะห์แก่นักศึกษาต่อไป

ขอเจริญพร

อนุญาตให้เก็บข้อมูลในพื้นที่ตามความสมัครใจของเจ้าของข้อมูล

(พระครูสิริธรรมาภิรัต, ผศ.ดร.)
ผู้อำนวยการวิทยาลัยศาสนศาสตร์ศรีธรรมาโศกราช
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

(นายสำเริง ทองดัง)
ปลัดอำเภอ (เจ้าพนักงานปกครองชำนาญการพิเศษ) รักษาราชการ
นายอำเภอป่าบอน

บัณฑิตศึกษา
โทร. ๐-๗๕๘๐-๙๑๒๘

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตศรีธรรมาโศกราช
หมู่ที่ ๖ ตำบลนาพรุ อำเภอพระพรหม
จังหวัดนครศรีธรรมราช ๘๐๐๐๐
โทร. ๐-๗๕๘๐-๙๑๒๘-๙ www.ssc.mbu.ac.th

ที่ อว ๗๙๑๖(๒)/ว ๐๖๐๕

ที่ว่าการอำเภอรัตภูมิ
เลขที่ 4935
30 พ.ย 2565
เวลา

๒๘ พฤศจิกายน ๒๕๖๕

เรื่อง ขอความร่วมมือเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย (สำหรับ Try out)

เจริญพร นายอำเภอรัตภูมิ

ด้วย นายคณาธิป มณีโรจน์ นักศึกษาปริญญาโท นักศึกษาหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครอง มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมาโศกราช กำลังดำเนินการทำสารนิพนธ์เรื่อง "การประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้กับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในอำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง (An integration of Self-Sufficiency Economy Philosophy Principle in Life Quality Development of People in Pabon district, Patthalung Province)" โดยมี พระมหาเอกวิน ปิยวีโร, ดร. เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา

ในการทำสารนิพนธ์เรื่องนี้ นักศึกษามีความประสงค์ขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย (สำหรับ Try out) บุคคลากรในพื้นที่ของท่าน เพื่อนำข้อมูลที่ได้ใช้ประกอบการวิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป ทางมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมาโศกราช หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงจะได้รับความอนุเคราะห์ด้วยดีจากท่าน จึงขออนุโมทนาขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดให้ความอนุเคราะห์แก่นักศึกษาต่อไป

ขอเจริญพร

(พระครูสิริธรรมาภิรัต, ผศ.ดร.)
ผู้อำนวยการวิทยาลัยศาสนศาสตร์ศรีธรรมาโศกราช
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

เรียน นายอำเภอรัตภูมิ
- มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
ขอความร่วมมือเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย (สำหรับ Try out)
- เห็นสมควรให้ความอนุเคราะห์
- จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ร.ต. สุชีพ แก้วหนู
30/พ.ย/2565

บัณฑิตศึกษา
โทร. ๐-๗๕๘๐-๙๑๒๘

(นางปราณีต วงศ์บุญญาสวัสดิ์)
ปลัดอำเภอ (จพง.ปค.ชำนาญการ) รักษาราชการแทน
นายอำเภอรัตภูมิ

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตศรีธรรมาโศกราช
หมู่ที่ ๖ ตำบลนาพรุ อำเภอพระพรหม
จังหวัดนครศรีธรรมราช ๘๐๐๐๐
โทร. ๐-๗๕๘๐-๙๑๒๘-๙ www.ssc.mbu.ac.th

ที่ อว ๗๘๑๖(๒)/ว ๐๗๐๘

๒๘ พฤศจิกายน ๒๕๖๕

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย

เจริญพร นายกองค์การบริหารส่วนตำบลโคกทราย

ด้วย นายคณาธิป มณีโรจน์ นักศึกษาปริญญาโท นักศึกษาหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครอง มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมาโศกราช กำลังดำเนินการทำสารนิพนธ์เรื่อง "การประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้กับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในอำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง (An Integration of Self-Sufficiency Economy Philosophy Principle in Life Quality Development of People in Pabon district, Patthalung Province)" โดยมี พระมหาเอกวิน ปิยวีโร, ดร. เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ได้ผ่านการพิจารณาและอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยเรียบร้อยแล้ว

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมาโศกราช จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดอนุญาตให้ นายคณาธิป มณีโรจน์ ได้เก็บรวบรวมข้อมูล (สัมภาษณ์) เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการทำสารนิพนธ์ต่อไป สำหรับ วัน เวลา นั้น นักศึกษาจะเป็นผู้มาติดต่อกับท่านด้วยตนเอง

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดให้ความอนุเคราะห์แก่นักศึกษาด้วยและขออนุโมทนาขอบคุณ มา ณ โอกาสนี้

ขอเจริญพร

(พระครูสิริธรรมาภิรัต, ผศ.ดร.)
ผู้อำนวยการวิทยาลัยศาสนศาสตร์ศรีธรรมาโศกราช
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

บัณฑิตศึกษา
โทร. ๐-๗๕๘๐-๙๑๒๘

20 ก.ย.2566

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตศรีธรรมาโศกราช
หมู่ที่ ๖ ตำบลนาพรุ อำเภอพระพรหม
จังหวัดนครศรีธรรมราช ๘๐๐๐๐
โทร.๐-๗๕๘๐-๘๗๒๘-๙ www.ssc.mbu.ac.th

ที่ อว ๗๘๗๖(๒)/ว ๐๗๐๘

๒๘ พฤศจิกายน ๒๕๖๕

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย

เจริญพร ประธานชมรมหมอพื้นบ้านและแพทย์แผนไทย

ด้วย นายคณาธิป มณีโรจน์ นักศึกษาปริญญาโท นักศึกษาหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครอง มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมาโศกราช กำลังดำเนินการทำสารนิพนธ์เรื่อง "การประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้กับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในอำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง (An integration of Self-Sufficiency Economy Philosophy Principle in Life Quality Development of People in Pabon district, Patthalung Province)" โดยมี พระมหาเอกวิน ปิยวีโร, ดร. เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ได้ผ่านการพิจารณาและอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยเรียบร้อยแล้ว

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมาโศกราช จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดอนุญาตให้ นายคณาธิป มณีโรจน์ ได้เก็บรวบรวมข้อมูล (สัมภาษณ์) เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการทำสารนิพนธ์ต่อไป สำหรับ วัน เวลา นั้น นักศึกษาจะเป็นผู้มาติดต่อกับท่านด้วยตนเอง

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดให้ความอนุเคราะห์แก่นักศึกษาด้วยและขออนุโมทนาขอบคุณ มา ณ โอกาสนี้

ขอเจริญพร

(พระครูสิริธรรมาภิรัต, ผศ.ดร.)
ผู้อำนวยการวิทยาลัยศาสนศาสตร์ศรีธรรมาโศกราช
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

20 ก.พ. 2566

บัณฑิตศึกษา
โทร. ๐-๗๕๘๐-๘๗๒๘

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตศรีธรรมาโศกราช
หมู่ที่ ๖ ตำบลนาพรุ อำเภอพระพรหม
จังหวัดนครศรีธรรมราช ๘๐๐๐๐
โทร. ๐-๗๕๘๐-๗๗๒๘-๙ www.ssc.mbu.ac.th

ที่ อว ๗๘๑๖(๒)/ว ๐๗๐๘

๒๘ พฤศจิกายน ๒๕๖๕

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย

เจริญพร นายสมมาตร ช่วยไกล

ด้วย นายคณาธิป มณีโรจน์ นักศึกษาปริญญาโท นักศึกษาหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครอง มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมาโศกราช กำลังดำเนินการทำสารนิพนธ์เรื่อง "การประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้กับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในอำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง (An integration of Self-Sufficiency Economy Philosophy Principle in Life Quality Development of People in Pabon district, Patthalung Province)" โดยมี พระมหาเอกวิน ปิยวีโร, ดร. เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ได้ผ่านการพิจารณาและอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยเรียบร้อยแล้ว

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมาโศกราช จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดอนุญาตให้ นายคณาธิป มณีโรจน์ ได้เก็บรวบรวมข้อมูล (สัมภาษณ์) เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการทำสารนิพนธ์ต่อไป สำหรับ วัน เวลา นั้น นักศึกษาจะเป็นผู้มาติดต่อกับท่านด้วยตนเอง

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดให้ความอนุเคราะห์แก่นักศึกษาด้วยและขออนุโมทนาขอบคุณ มา ณ โอกาสนี้

ขอเจริญพร

(พระครูสิริธรรมานิวัต, ผศ.ดร.)
ผู้อำนวยการวิทยาลัยศาสนศาสตร์ศรีธรรมาโศกราช
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

20 พ.ย. 2566

บัณฑิตศึกษา
โทร. ๐-๗๕๘๐-๗๗๒๘

ภาคผนวก ง

แบบสอบถามที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

แบบสอบถาม

เรื่อง

การประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้กับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน ในอำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามชุดนี้ จัดทำขึ้นเพื่อทราบการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้กับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในอำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง ท่านเป็นบุคคลหนึ่งที่ได้รับเลือกให้เป็นผู้ตอบแบบสอบถาม กรุณาตอบแบบสอบถามตามความเป็นจริงและตอบให้ครบทุกข้อ คำตอบของท่านจะเป็นประโยชน์ในการศึกษาวิจัย เพื่อนำผลมาใช้เป็นข้อมูลการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้กับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในอำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง

2. แบบสอบถามชุดนี้ ประกอบด้วย 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคล

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้กับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในอำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง โดยใช้หลักเกณฑ์การกำหนดมาตราวัดเป็น 5 ระดับ

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะในการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้กับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในอำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง

ขอขอบพระคุณ

คณาธิป มณีโรจน์

นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครอง

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมาโศกราช

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคล

โปรดทำเครื่องหมาย ✓ลงใน ☐หน้าข้อความที่เป็นจริง

1. เพศ

☐1. ชาย ☐2. หญิง

2. อายุ

☐1. 18-30 ปี ☐2. 31-40 ปี

☐3. 41-50 ปี ☐4. 51 ปีขึ้นไป

3. ระดับการศึกษา

☐1. ประถมศึกษา ☐2. มัธยมศึกษาตอนต้น

☐3. มัธยมศึกษาตอนปลาย / ปวช. ☐4. อนุปริญญา / ปวส.

☐5. ปริญญาตรีขึ้นไป

4. อาชีพ

☐1. เกษตรกร/รับจ้าง ☐2. ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว

☐3. รับราชการ/รัฐสาหกิจ ☐4. แม่บ้าน / พ่อบ้าน

☐5. อื่น ๆ โปรดระบุ.....

5. รายได้ต่อเดือน

☐1. ต่ำกว่า 10,000 บาท ☐2. 10,001-15,000 บาท

☐3. 15,001-20,000 บาท ☐4. 20,001 บาทขึ้นไป

ตอนที่ 2 การส่งเสริมการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้กับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในอำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง

โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างที่ตรงกับระดับการส่งเสริมของท่าน

ข้อคำถาม	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
ด้านความพอประมาณ					
1. ท่านดำรงชีวิตด้วยปัจจัยสี่ได้พอดีพอเหมาะกับความต้องการ มากน้อยเพียงใด					
2. ท่านรู้จักประมาณตนในการแสวงหาวัตถุหรือปัจจัยพื้นฐานในการดำรงชีวิต มากน้อยเพียงใด					
3. ท่านไม่กระทำการใด ๆ อันเป็นเหตุให้ตนเองเดือดร้อน มากน้อยเพียงใด					
4. ท่านทำอาชีพเสริมหรือรายได้เสริมโดยการใช้วัตถุดิบที่มีอยู่ในครัวเรือนและในชุมชน มากน้อยเพียงใด					
5. ท่านปลูกผัก เลี้ยงปลา เลี้ยงไก่ และปลูกไม้ผล ไว้บริโภคในครัวเรือน มากน้อยเพียงใด					
6. ท่านและครอบครัว มีสุขภาพแข็งแรงอยู่ห่างไกลอบายมุข มากน้อยเพียงใด					
ด้านความมีเหตุผล					
7.ท่านใช้สติปัญญาและเหตุผลไตร่ตรองหาสาเหตุและแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ด้วยความสามารถ มากน้อยเพียงใด					
8. ท่านตระหนักว่ารายจ่ายเมื่อเปรียบเทียบกับรายรับอยู่ในสัดส่วนที่เหมาะสมไม่ส่งผลให้ครอบครัวเดือดร้อน มากน้อยเพียงใด					

ข้อคำถาม	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
9. ท่านใฝ่หาความรู้เพื่อนำมาใช้ประโยชน์ในการดำเนินชีวิต มากน้อยเพียงใด					
10. ท่านมีการลดค่าใช้จ่ายที่ฟุ่มเฟือยในตัวเองและครอบครัวอย่างแท้จริงแล้ว มากน้อยเพียงใด					
11.ท่านมีการวางแผนการใช้จ่ายของตัวท่านเองและครอบครัวในชีวิตประจำวัน มากน้อยเพียงใด					
12.ท่านดำเนินชีวิตและปฏิบัติตามหลักธรรมทางศาสนามากน้อยเพียงใด					
ด้านการมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี					
13. ท่านออมเงินเพื่อเป็นทุนสำรองยามฉุกเฉินและเป็นหลักประกัน ในอนาคต มากน้อยเพียงใด					
14. ท่านใช้หลักประชาธิปไตยในการอยู่ร่วมกันกับครอบครัว มากน้อยเพียงใด					
15. ท่านศึกษาหาความรู้เท่าทันสถานการณ์ การประกอบอาชีพของท่านเสมอ มากน้อยเพียงใด					
16. ท่านเป็นสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์ กลุ่มอาชีพ และกลุ่มฌาปนกิจในชุมชน มากน้อยเพียงใด					
17. ท่านมีความตั้งใจและส่งชำระหนี้ได้ดีทุกเดือน หรือทุกปี มากน้อยเพียงใด					
18. ท่านมีความเชื่อว่า “ทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว” และจะทำความดีต่อไปเพื่อผลดีต่อตนเองและครอบครัว มากน้อยเพียงใด					
ด้านเงื่อนไขความรู้					
19. ท่านสามารถนำความรู้มาเชื่อมโยงกันเพื่อประกอบการวางแผนในการดำเนินชีวิต มากน้อยเพียงใด					

ข้อคำถาม	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
20. ท่านได้ใช้ความรู้มาปรับปรุงตนเองและนำมาใช้ในการปฏิบัติงานและดำเนินชีวิต มากน้อยเพียงใด					
21. ท่านสามารถนำความรู้มาวางแผนเพื่อการดำเนินชีวิตในอนาคต มากน้อยเพียงใด					
22. ท่านถ่ายทอดความรู้หรือความชำนาญให้กับเพื่อนบ้าน มากน้อยเพียงใด					
23. ท่านสามารถความรู้มาพัฒนาคุณภาพชีวิตตนเองและครอบครัวได้ มากน้อยเพียงใด					
24. ท่านแสวงหาความรู้อยู่ตลอดเวลาเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตตนเองและครอบครัว มากน้อยเพียงใด					
ด้านเงื่อนไขคุณธรรม					
25. ท่านยึดหลักความซื่อสัตย์สุจริตในการดำเนินชีวิต มากน้อยเพียงใด					
26. ท่านคิดว่าการใช้ชีวิตอย่างพอเพียงมีความสอดคล้องกับคำสอนของศาสนาในการดำเนินชีวิตตามหลักคุณธรรม มากน้อยเพียงใด					
27. ท่านมีความรู้สึกละอายเมื่อกระทำความผิด มากน้อยเพียงใด					
28. ท่านเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับสมาชิกในครอบครัว มากน้อยเพียงใด					
29. ท่านอบรมสั่งสอนคุณธรรมจริยธรรมให้กับสมาชิกในครอบครัว มากน้อยเพียงใด					
30. ท่านรู้สึกมีความสุขเมื่อได้ช่วยเหลือผู้อื่นทั้งสมาชิกในครอบครัว และชุมชน มากน้อยเพียงใด					

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะในการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้กับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในอำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง

1) ด้านความพอประมาณ

.....

.....

.....

2) ด้านความมีเหตุผล

.....

.....

.....

3) ด้านการมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี

.....

.....

.....

4) ด้านเงื่อนไขความรู้

.....

.....

.....

5.) ด้านเงื่อนไขคุณธรรม

.....

.....

.....

แบบสัมภาษณ์

เรื่อง

“การประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้กับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในอำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง”

โดย

คณาธิป มณีโรจน์

นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครอง

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมาโศกราช

ตอนที่ 1 ข้อมูลผู้ให้สัมภาษณ์

ชื่อ/ฉายา ผู้ให้สัมภาษณ์.....นามสกุล..... ..

ที่อยู่ปัจจุบัน .....หมู่ที่ .....ตำบล.....อำเภอ.....

จังหวัด.....รหัสไปรษณีย์.....

วันและเวลาที่สัมภาษณ์ วัน.....ที่.....เดือน.....พ.ศ.....เวลา.....

ตำแหน่งงาน ....

ตอนที่ 2 การประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้กับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในอำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง

1) ท่านมีการประยุกต์ใช้**หลักความพอประมาณ**กับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในอำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง อย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2) ท่านมีการประยุกต์ใช้**หลักความมีเหตุผล**กับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในอำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง อย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

.....

3) ท่านมีการประยุกต์ใช้**หลักการมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี**กับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในอำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง อย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

.....

4) ท่านมีการประยุกต์ใช้**<u>เงื่อนไขความรู้</u>**กับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในอำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง อย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

.....

5) ท่านมีการประยุกต์ใช้**<u>เงื่อนไขคุณธรรม</u>**กับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในอำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง อย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ตอนที่ 3 แนวทางการส่งเสริมการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้กับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในอำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง

1) ท่านมีแนวทางการส่งเสริมการประยุกต์ใช้**<u>หลักความพอประมาณ</u>**มาใช้กับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในอำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง อย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2) ท่านมีแนวทางการส่งเสริมการประยุกต์ใช้**<u>หลักความมีเหตุผล</u>**มาใช้กับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในอำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง อย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

.....

3) ท่านมีแนวทางการส่งเสริมการประยุกต์ใช้**<u>หลักการมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี</u>**มาใช้กับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในอำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง อย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

.....

4) ท่านมีแนวทางการส่งเสริมการประยุกต์ใช้**<u>เงื่อนไขความรู้</u>**มาใช้กับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในอำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง อย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

.....

5) ท่านมีแนวทางการส่งเสริมการประยุกต์ใช้**<u>เงื่อนไขคุณธรรม</u>**มาใช้กับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในอำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง อย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ภาคผนวก จ

ผลการประเมินค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถามและการคำนวณหาค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ

แบบประเมินผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรื่อง “การประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้กับการพัฒนาคุณภาพชีวิต ของประชาชนในอำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง”

แบบประเมินความเที่ยงตรง (IOC) ของเครื่องมือการวิจัย

เรื่อง “การประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้กับการพัฒนาคุณภาพชีวิต ของประชาชนในอำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง”

---

1. ผู้วิจัยขอความกรุณาผู้ทรงคุณวุฒิหรือผู้เชี่ยวชาญ ช่วยพิจารณาแบบสอบถามว่ามีความสอดกับงานวิจัยเรื่องนี้หรือไม่ ด้วยการให้คะแนนในแต่ละข้อคำถามในระบบ IOC โดยจะทำการประเมินความเที่ยงตรงในแบบสอบถาม กำหนดหลักเกณฑ์ในการพิจารณาความเที่ยงตรงตามระดับความสอดคล้อง ดังนี้

1 = สอดคล้อง

0 = ไม่แน่ใจ

-1 = ไม่สอดคล้อง

2. ผู้วิจัยขอความกรุณาผู้ทรงคุณวุฒิหรือผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบ ให้ข้อเสนอแนะหรือความคิดเห็นเพิ่มเติม ในกรณีที่เครื่องมือนี้ยังไม่สมบูรณ์ โดยให้เขียนระบุไว้หลังข้อความนั้น ๆ

ขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

คณาธิป มณีโรจน์

นักศึกษาหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครอง
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมาโศกราช

1

การตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Context Validity) ของแบบสอบถาม
โดยใช้เทคนิค IOC (Index Of Item Congruence)
เรื่อง การประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้กับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน
ในอำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง

ข้อ	คำถาม	ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ			รวม	ค่า	สรุปผล	ข้อเสนอแนะ
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	(ΣX)	IOC		
ตอนที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม								
1	**เพศ** ☐ 1. ชาย ☐ 2. หญิง	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
2	**อายุ** ☐ 1. 18-30 ปี ☐ 2. 31-40 ปี ☐ 3. 41-50 ปี ☐ 4. 51 ปีขึ้นไป	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
3	**ระดับการศึกษา** ☐ 1. ประถมศึกษา ☐ 2. มัธยมศึกษาตอนต้น ☐ 3. มัธยมศึกษาตอนปลาย / ปวช. ☐ 4. อนุปริญญา / ปวส. ☐ 5. ปริญญาตรีขึ้นไป	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
4	**อาชีพ** ☐ 1. เกษตรกร/รับจ้าง ☐ 2. ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว ☐ 3. รับราชการ/รัฐสาหกิจ ☐ 4. แม่บ้าน / พ่อบ้าน ☐ 5. อื่น ๆ โปรดระบุ.....	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
5	**รายได้ต่อเดือน** ☐ 1. ต่ำกว่า 10,000 บาท ☐ 2. 10,001-15,000 บาท ☐ 3. 15,001-20,000 บาท ☐ 4. 20,001 บาทขึ้นไป	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	

ข้อ	คำถาม	ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ			รวม	ค่า	สรุปผล	ข้อเสนอแนะ
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	(ΣX)	IOC		
ตอนที่ 2 การส่งเสริมการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้กับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในอำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง								
1. ด้านความพอประมาณ								
1	ท่านดำรงชีวิตด้วยปัจจัยสี่ได้พอดีพอเหมาะกับความต้องการมากน้อยเพียงใด	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
2	ท่านรู้จักประมาณตนในการแสวงหาวัตถุหรือปัจจัยพื้นฐานในการดำรงชีวิต มากน้อยเพียงใด	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
3	ท่านไม่กระทำการใด ๆ อันเป็นเหตุให้ตนเองเดือดร้อน มากน้อยเพียงใด	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
4	ท่านทำอาชีพเสริมหรือรายได้เสริมโดยการใช้วัตถุดิบที่มีอยู่ในครัวเรือนและในชุมชน มากน้อยเพียงใด	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
5	ท่านปลูกผัก เลี้ยงปลา เลี้ยงไก่ และปลูกไม้ผล ไว้บริโภคในครัวเรือน มากน้อยเพียงใด	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
6	ท่านและครอบครัวมีสุขภาพแข็งแรงอยู่ห่างไกลอบายมุข มากน้อยเพียงใด	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
2. ด้านความมีเหตุผล								
7	ท่านใช้สติปัญญาและเหตุผลไตร่ตรองหาสาเหตุและแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ด้วยความสามารถ มากน้อยเพียงใด	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
8	ท่านตระหนักว่ารายจ่ายเมื่อเปรียบเทียบกับรายรับอยู่ในสัดส่วน ที่เหมาะสมไม่ส่งผลให้ครอบครัวเดือดร้อน มากน้อยเพียงใด	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
9	ท่านใฝ่หาความรู้เพื่อนำมาใช้ประโยชน์ในการดำเนินชีวิต มากน้อยเพียงใด	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
10	ท่านมีการลดค่าใช้จ่ายที่ฟุ่มเฟือยในตัวเองและครอบครัว อย่างแท้จริงแล้ว มากน้อยเพียงใด	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	

ข้อ	คำถาม	ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ			รวม	ค่า	สรุปผล	ข้อเสนอแนะ
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	(ΣX)	IOC		
11	ท่านมีการวางแผนการใช้จ่ายของตัวท่านเองและครอบครัว ในชีวิตประจำวัน มากน้อยเพียงใด	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
12	ท่านดำเนินชีวิตและปฏิบัติตามหลักธรรมทางศาสนา มากน้อยเพียงใด	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
3. ด้านการมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี								
13	ท่านออมเงินเพื่อเป็นทุนสำรองยามฉุกเฉินและเป็นหลักประกันในอนาคต มากน้อยเพียงใด	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
14	ท่านใช้หลักประชาธิปไตยในการอยู่ร่วมกันกับครอบครัว มากน้อยเพียงใด	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
15	ท่านศึกษาหาความรู้เท่าทันสถานการณ์การประกอบอาชีพของท่านเสมอ มากน้อยเพียงใด	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
16	ท่านเป็นสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์ กลุ่มอาชีพและกลุ่มฌาปนกิจในชุมชน มากน้อยเพียงใด	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
17	ท่านมีความตั้งใจและส่งชำระหนี้ได้ดีทุกเดือนหรือทุกปี มากน้อยเพียงใด	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
18	ท่านมีความเชื่อว่า "ทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว" และจะทำความดีต่อไปเพื่อผลดีต่อตนเองและครอบครัว มากน้อยเพียงใด	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
4. ด้านเงื่อนไขความรู้								
19	ท่านสามารถนำความรู้มาเชื่อมโยงกันเพื่อประกอบการวางแผนในการดำเนินชีวิตมากน้อยเพียงใด	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
20	ท่านได้ใช้ความรู้มาปรับปรุงตนเองและนำมาใช้ในการปฏิบัติงานและดำเนินชีวิตมากน้อยเพียงใด	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
21	ท่านสามารถนำความรู้มาวางแผนเพื่อการดำเนินชีวิตในอนาคต มากน้อยเพียงใด	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	

4

ข้อ	คำถาม	ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ			รวม	ค่า	สรุปผล	ข้อเสนอแนะ
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	(ΣX)	IOC		
22	ท่านถ่ายทอดความรู้หรือความชำนาญให้กับเพื่อนบ้าน มากน้อยเพียงใด	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
23	ท่านสามารถความรู้มาพัฒนาคุณภาพชีวิตตนเองและครอบครัวได้ มากน้อยเพียงใด	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
24	ท่านแสวงหาความรู้อยู่ตลอดเวลาเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตตนเองและครอบครัว มากน้อยเพียงใด	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
5. ด้านเงื่อนไขคุณธรรม								
25	ท่านยึดหลักความซื่อสัตย์สุจริตในการดำเนินชีวิต มากน้อยเพียงใด	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
26	ท่านคิดว่าการใช้ชีวิตอย่างพอเพียงมีความสอดคล้องกับคำสอนของศาสนาในการดำเนินชีวิตตามหลักคุณธรรม มากน้อยเพียงใด	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
27	ท่านมีความรู้สึกละอายเมื่อกระทำความผิดมากน้อยเพียงใด	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
28	ท่านเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับสมาชิกในครอบครัว มากน้อยเพียงใด	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
29	ท่านอบรมสั่งสอนคุณธรรมจริยธรรมให้กับสมาชิกในครอบครัว มากน้อยเพียงใด	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
30	ท่านรู้สึกมีความสุขเมื่อได้ช่วยเหลือผู้อื่นทั้งสมาชิกในครอบครัวและชุมชน มากน้อยเพียงใด	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะในการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้กับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในอำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง								
1	ด้านความพอประมาณ	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
2	ด้านความมีเหตุผล	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
3	ด้านการมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	

5

ข้อ	คำถาม	ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ			รวม	ค่า	สรุปผล	ข้อเสนอแนะ
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	(ΣX)	IOC		
4	ด้านเงื่อนไขความรู้	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
5	ด้านเงื่อนไขคุณธรรม	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	

6

การตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Context Validity) ของแบบสัมภาษณ์
โดยใช้เทคนิค IOC (Index Of Item Congruence)
เรื่อง การประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้กับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน
ในอำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง

ข้อ	คำถาม	ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ			รวม	ค่า	สรุปผล	ข้อเสนอแนะ
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	(ΣX)	IOC		
1	ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
ตอนที่ 2 การประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้กับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในอำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง								
1	ท่านมีการประยุกต์ใช้ **หลักความพอประมาณ** กับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในอำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง อย่างไร	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
2	ท่านมีการประยุกต์ใช้ **หลักความมีเหตุผล** กับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในอำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง อย่างไร	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
3	ท่านมีการประยุกต์ใช้ **หลักการมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี** กับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในอำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง อย่างไร	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
4	ท่านมีการประยุกต์ใช้ **เงื่อนไขความรู้** กับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในอำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง อย่างไร	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
5	ท่านมีการประยุกต์ใช้ **เงื่อนไขคุณธรรม** กับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในอำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง อย่างไร	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
ตอนที่ 3 แนวทางการส่งเสริมการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้กับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในอำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง								
1	ท่านมีแนวทางการส่งเสริมการประยุกต์ใช้ **หลักความพอประมาณ**มาใช้กับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในอำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง อย่างไร	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	

7

ข้อ	คำถาม	ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ			รวม	ค่า	สรุปผล	ข้อเสนอแนะ
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	(ΣX)	IOC		
2	ท่านมีแนวทางการส่งเสริมการประยุกต์ใช้ **หลักความมีเหตุผล**มาใช้กับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในอำเภอป่าบอนจังหวัดพัทลุงอย่างไร	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
3	ท่านมีแนวทางการส่งเสริมการประยุกต์ใช้ **หลักการมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี** มาใช้กับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในอำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง อย่างไร	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
4	ท่านมีแนวทางการส่งเสริมการประยุกต์ใช้ **เงื่อนไขความรู้** มาใช้กับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในอำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง อย่างไร	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
5	ท่านมีแนวทางการส่งเสริมการประยุกต์ใช้ **เงื่อนไขคุณธรรม**มาใช้กับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในอำเภอป่าบอนจังหวัดพัทลุงอย่างไร	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	

8

สรุป การตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Context Validity) ของแบบสอบถาม
โดยใช้เทคนิค IOC (Index Of Item Congruence)
เรื่อง การประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้กับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน
ในอำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง

ข้อ	ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ			รวม	ค่า	สรุปผล	ข้อเสนอแนะ
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	(ΣX)	IOC		
1	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
2	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
3	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
4	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
5	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
ตอนที่ 2 การประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้กับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน ในอำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง							
1	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
2	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
3	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
4	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
5	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
6	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
7	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
8	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
9	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
10	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
11	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
12	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
13	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
14	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
15	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
16	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	

9

ข้อ	ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ			รวม	ค่า	สรุปผล	ข้อเสนอแนะ
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	(ΣX)	IOC		
17	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
18	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
19	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
20	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
21	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
22	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
23	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
24	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
25	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
26	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
27	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
28	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
29	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
30	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะในการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้กับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในอำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง							
1	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
2	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
3	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
4	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
5	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	

10

สรุป การตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Context Validity) ของแบบสัมภาษณ์
โดยใช้เทคนิค IOC (Index Of Item Congruence)
เรื่อง การประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้กับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน
ในอำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง

ข้อ	ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ			รวม	ค่า	สรุปผล	ข้อเสนอแนะ
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	(ΣX)	IOC		
1	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
ตอนที่ 2 การประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้กับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในอำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง							
1	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
2	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
3	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
4	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
5	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
ตอนที่ 3 แนวทางการส่งเสริมการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้กับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในอำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง							
1	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
2	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
3	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
4	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
5	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	

ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถาม และ แบบสัมภาษณ์
เรื่อง การประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้กับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน
ในอำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง แต่ละข้อได้ค่าเท่ากับ 1.00

ความเห็น เห็นควรดำเนินการต่อในขั้นต่อไป

(พระมหาเอกกวิน ปิยวิโร,ดร.)
อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ-สกุล : นายคณาธิป มณีโรจน์

วัน/เดือน/ปีเกิด : 13 กรกฎาคม 2512

สถานที่เกิด : จังหวัดสงขลา

ประวัติการศึกษา : ปริญญาตรี คณะสังคมศาสตร์

สาขาวิชารัฐศาสตร์ (การปกครอง)

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย สงขลา

ประสบการณ์ทำงาน : อาชีพเกษตรกรรม

ที่อยู่ปัจจุบัน : 8 หมู่ที่ 11 ตำบลโคกทราย

อำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง